

تا نمایشگاه نگاه ناشران

اطلاعیه نحوه خرید یارانه ای کتاب خارجی

کتاب های هنرهای تجسمی، موسیقی و بازیگری

ادبیات جامعه شناسی

ملاحظات تولید و ترویج در گفت و گو با دکتر عبدالحسین نیک گهر

«مبانی جامعه شناسی» عنوان کتابی به قلم دکتر عبدالحسین نیک گهر است که ماه گذشته از سوی نشر نوبیا چاپ و منتشر شده است نیک گهر طی یک ماه اخیر کتابهای برجسته ای چون «مطلق کنش اجتماعی» اثر ریمون بودون و «جامعه شناسی ماکس وبر» اثر ژولین فروند را توسط نشر نوبیا و «جامعه شناسی شهر» اثر رانکل فیالکوف را توسط نشر آگه ترجمه و منتشر کرده است.

گفت و گو با بهمناز علیپور کسکری، داستان نویس و منتقد ادبی

شهر و روستا دو یادداشت در باره مصرف کتاب

باز شناسی نویسندگان در آینه مخاطب

میراث آوینی به بهانه دوازدهمین سالگشت شباهت سیدمرتضی آوینی

ادبیات کودک نیم رخ گفتمان نقد

کتاب باید پستوانه پژوهشی داشته باشد

دکتر محمدحسین جزیره ای، پژوهشگر

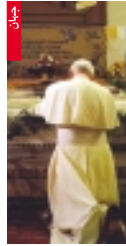
دو گزارش

بگذار پستیچی بیاورد موزه ها و کتابخانه ها

اسطوره شناس به تاریخ پیوست به یاد شاهرخ مسکوب: نویسنده و پژوهشگر

کتاب های پاپ

۵ کتاب از پاپ منتشر شده است

پرفروش ترین کتاب پاپ، کتابی بوده است تحت عنوان «پهور از مدخل امید» که به موضوعاتی همچون وجود خدا، شان و منزلت مرد، زندگی ابدی، مفهوم رسنگاری، آرزو و امید و... پرداخته است.

با تو هستیم هر کجا هستیم قصه شمع

به یاد سید اسماعیل نواب صفی

انتشارات علمی و فرهنگی

نمایشگاه بین المللی کتاب

<p>آیین حکمرانی محمد بن محبوب مازندرانی حسین مسابری / ۲۲۰۰ ریال</p>	<p>مفاتیح العلوم احمد بن یوسف طبریزی حسین خدیو جم / ۲۵۰۰ ریال</p>	<p>مصنفات فارسی علاء الدوله سمنانی / منتخب مایل فردوسی ۳۶۰۰۰ ریال</p>
---	---	---

مراکز توزیع انحصاری: شرکت بهار کتاب گستر، تهران، ۴۲-۱۱۱-۲۱۳۱، تلفن: ۰۲۱-۶۶۶۰۰۰۰۰، مراکز فروش: فروشگاه انتشارات - خیابان آملاب، رودری
 دبیرخانه: دانشگاه تهران، تلفن: ۰۲۱-۶۶۶۰۰۰۰۰، پستی: ۹۵، پلاک ۱۰۱، تهران، خیابان آملاب، پلاک ۱۰۱، تهران، تلفن: ۰۲۱-۶۶۶۰۰۰۰۰، پستی: ۹۵
 خط تلفن: ۰۲۱-۶۶۶۰۰۰۰۰، وبسایت: http://www.ketabgozar.com، e-mail: info@ketabgozar.com

پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به مناسبت روز بزرگداشت عطار نیشابوری

همایش بااسم روزگداشت عطار نیشابوری ۲۵ فروردین ماه با پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در نیشابور برگزار شد.

در متن پیام احمد مسجدجامعی،وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی آمده است:

سرزمین ایران خاستگاه والاترین معرفت‌ها و معنیت‌های بشری بوده است و به بازی خداوند همچنان خواهد بود.کم نروده‌اند فرزندان این آب و خاک که چون آفتاب درخشیده‌اند و بار تو آرزو و آرزویشان جایگاه پر از نور و اشراق ساخته‌اند و در شب‌های ظلمت و حیرت تسلیمات اُلقب‌های پاكشان مشعل هدایت افروخته‌اند و گمشنگان را دست گرفته‌اند و پایه‌پاره‌ها را تا به شاهرهٔ هدایت رسانده‌اند و به توفیقات حق ایناب هیچ گاه هم کم نخواهند بود.

از زمرهٔ همین بزرگان است شیخ ناتا و پراسرار نیشابور،محمد فریدالدین عطار. اگر چه هنوز چنانکه شاید،باید آثار و میراث پرشکوه و کرانه‌نمایهٔ او گارویه شده است،اما ما همین پایه شناسایی نیز دل‌ویگان عالمی غرق و خیر و او گشته است. آثار عطار- مثل سنایی و مولانا و همانند فردوسی و نظامی و سعدا بزرگ دیگر- تلور روح معرفت جوی و تعالی طلب ایرانی است که در زیباترین قالب هنری، یعنی شعر قاصر فارسی، عرضه شده است.

بیست و پنجم فروردین ماه که روز عطار است، روزنمایش عبادت عظمت فرهنگ ایرانی و اسلامی نیز هست و در دفع آغاز توجه عمیق تر و دقیق تر به زمینه‌های عطارپوهی و گسترش آفاق فکر و هنر او در جهان اگر گویا،مجموع بزرگان دیگر-عالمیان را با شعر و فکر خویش مسحور ساخته است و غرب و شرق را ذوقیده آهنگ کلام و کلام رنگارنگ و پر از معنا و رای خود کرده است، به یقین، اگر عطار هم درست نشانمانده بود،همسان و هم‌شان او در جهان پایه خواهد یافت زیرا که به تعبیر مولانا،عطار روح عرفان و خورده اولاست،بمسانت که باعقب و اشراق بیشتر،زمینه‌های هنری و پایه‌های فرهنگی آثار عطار را به جهان و جهانیان بیش از پیش شناسایی و بآنسیس مرکزی شباهت برای تحقیق در آثار او قدم برداریم و هماهنگ بارپایی همایش‌ها و اعلان‌روزها به تحقیقات روشنمندتر و ملمانگاز تر بپیروزیم.اکون که با همت او کشش‌های دوسمندان این بزرگان، جبهه‌ای روشن تر و درست‌تر در آنان به عالمیان معرفی شده و گردانسه‌های تثناسیلت ا تسامت افکار و اسواق آنان زوده شده و در داخل و خارج، آثار و مقالاتی در خور ایشان آفریده شده است،چه خوب است که مسئولان فرهنگی و مسئولان صاحبان تاثیر باهدلی و همفکری در جهت نهادینه شدن افکار آن بزرگان قدم بردارند و با ترمیم دقیق فکر و هنر این عزیزان عالم معنا، هم بر غنای فکر و فرهنگ ایران اسلامی بیفزایند. و هم جهان نشته مدار او معنویت را سیراب و سرسبزسازند.چراکه گاه یک بیت عطار می تواند سالیان سال دل‌ها و دیدگان حق جوراجب و سرشار کند.باشخ محمود شبستری مثنی سازه که در صد قرن چون عطار ایاید:

عطار شاعر آرزمان‌ها و درهای بزرگ انسانی و

صدای مشترک همه دل‌های عاشق بود.هست، باشد.

که جان آگاه دل پیدارش سرمایه هست مانیز باشد.

پیام تسلیت مسجدجامعی به خانواده مرحوم نواب صفا اسماعیل نواب صفا درگذشت این شاعر معاصر را تسلیت گفت.

در این پیام آمده است:

یازدست تقدیر را به مهران نازهای متیلا کرد و اسماعیل نواب صفا شاعر معاصر را از ما گرفت، اینجانب درگذشت این هنرمند فقید را به بازماندگان ایشان و اهل ادب و قلم تسلیت می گویم.

احمد مسجدجامعی در پیامی به همایش حافظ، گوته و سکلیانوس:

حافظ، گوته و سکلیانوس، روح واحدی در کالبد فرهنگ و ادبیات جهان

همایش حافظ، گوته و سکلیانوس باهدف ایجاد ارتباط بین اساتید ادبیات ایران و یونان و معرفی حافظ به فرهیختگان یونانی با رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و با همکاری شورای گسترش زبان فارسی و استثنوی گوته، ۲۳ فروردین ماه در آن برگزار شد.

به همین مناسبت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پیامی به این همایش آورده است:

به نام آنکه جان را کفایت آفرخت
در این هنگام که برای بزرگداشت به نصیبت بزرگ ادیبی که در حقیقت روح واحدی در کالبد فرهنگ و ادبیات خاصٍ نحسب می‌شود، همایشی به همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در آتن و با حضور فرهیختگان و ادیبه‌روزران و ادیبان گرانمایه، در مهد یکی از بزرگترین تمدن‌های تاریخی تریب یافته است.
ا سوی خود به نمایندگی از جامعه فرهنگی و علمی و ادبی ایران این حرکت ارزشمند و رسوندن نامی ستایم و تقدیم و گسترش پژوهش در ادبیات ظنیفی و تضادات فکری و فرهنگی را آرزوی من کنم.

ما در درونی زندگی می‌کنیم که حیات بشری، به‌ویژه حیات فرهنگی و معنوی جامع، با محظرات جدی و فراوانی روبه‌رواست. به نهار رفتن معنویت که بر اثر تیکنگی انسان از جوهر معنویان تاریخ و مفاهیم انسانی و شناسا حاصل شده است، نشان امروز را به چالشی عظیم کشفته است.

در این میان مهم‌ترین و گرانهاتین سرمایه و تئوری حرکت آفرین، گوهر اصل عشق انسانی است که در کچه در فضای غبارگرفته خالی، اما از برای وجدان‌های بنیاد و سینه‌های عاشق شاعرانی چون حافظ و گوته، مغلل بشری را روشنایی و امید می‌بخشد.
آینه گره حاکمی و سرتوش بستگی نام به سفر لغزانی و جمعی همه ما به قلبی دانه که پیش از این هرگز و بینگامان بزرگی ندانسته است، یعنی قلب عشق. از این روم‌حدا

باحضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همایش نکوداشت حکیم سنایی برگزار می شود

همایش نکوداشت «حکیم سنایی» با حضور وزیر

فرهنگ و ارشاد اسلامی، جمعی از صاحبزنان و سنایی‌پژوهان داخل و خارج از کشور، روز دوشنبه ۲۹ فروردین در دانشگاه تربیت معلم تهران برگزار می‌شود.
به گزارش روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، علیراصغر مسجدجامعی، وزیر گسترش زبان و ادبیات فارسی ضمن بیان این مطلب به اهمیت جایگاه سنایی در شعر فارسی اشاره کرد و گفت: حکیم سنایی، از شاعران دوران ساسان تاریخ ادبیات فارسی و پدر شعر عرفانی فارسی است و «مدینه الحقیقه» سنایی سرآغاز نوحی از شعر است و قصاید او نیز سرآغاز نوحی دیگر و غزل‌های عرفان و خورده مولاست. سنایی در آن دارد. گفتن

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی درگذشت شاهرخ مسکوب را تسلیت گفت. احمد مسجدجامعی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پیامی درگذشت نویسنده ارجمند، شاعرخ مسکوب را تسلیت گفت. در این پیام آمده است:

درگذشت شاهنامه‌شناس و نویسنده ارجمند ایران شادروان شاهرخ مسکوب به دوستداران فرهنگ ایرانی و زبان فارسی تسلیت باد. مسکوب با کوشش‌های فقه‌مدی بر رسوم و آسنادپایه‌ها، سوگ سوزید. هجوت ایرانی و زبان فارسی و چند کتاب دیگر، سرشودت زلفای فرهنگ و حسنه‌های ایران را نگارید و با نثری عمیری بسیار روحمان، روان و توفیق‌بانه خویش علاوه‌برستانان را با چهره‌های ارزشمند فرهنگ ایران آشنا ساخت و میراث گرانبغایی را که فردوسی رسالت چنانچه‌انگلی آنها را بهمیهمه گرفته بود با بیان زبانی امروزی و رسا و روشن و همه‌فهم، در اختیار همگان قرار دهد، روایت ساخت.

نشست بررسی جایگاه آثار ادبی در نمایشگاههای ادواری کتاب تسلیت تخصصی اردرسی جایگاه آثار ادبی در نمایشگاههای ادواری کتاب، ۲۴ فروردین ماه با حضور صاحبزنان حوزه نشر، کتاب و ادبیات در محل خیرگزاری مهر برگزار شد.

لازم به ذکر است دکتر عباس مؤمنان نویسنده، مترجم و منتقد ادبیات، مسعود حیاام شاعر و محقق

معرفی کتاب در اینترنرت شرکت گسترش فرهنگ رایانه ای کتاب مجری پایگاه اینترنتی kenab.com و مجمع ناشران الکترونیک ایران، پس از رفع تحریم فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در آمریکا طی قراردادی با مؤسسه فرهنگی آمازون، اقدام به ارائه کتاب‌های کتاب فروش و معرفی در سایت اینترنتی amazon.com نموده است.

فرارخوان تازه‌های کتاب در سال ۱۳۴۲ بدین وسیله از ناشران مجزوم دعوت می شود برای تحویل کتاب‌های چاپ اول خود (هر عنوان ۲۲ نسخه) با هماهنگی تلفنی به نشانی زیر مراجعه فرمایند. ضمن تأکید مجدد بر لزوم هماهنگی تلفنی قبلی (به منظور اطلاع از شرایط تحویل کتاب در سال ۸۴) به آگاهی می‌رساند که مهلت تحویل کتاب‌های چاپ اول منتهی در سال ۸۴

احمد مسجدجامعی در پیامی به همایش حافظ، گوته و سکلیانوس:

حافظ، گوته و سکلیانوس، روح واحدی در کالبد فرهنگ و ادبیات جهان

همایش همگان را به این پیام بزرگ فرامی‌آوریم:

کتاب را سلف بشکافی و طرحی تو در دلتارنیم

رایحه گوته و حافظ از عجب‌ترین و جذاب‌ترین رویه‌های ادبی و فرهنگی به شمار می‌رود که به باغ سلف گفتگ و رنگافت طرحی تو در این باغ‌ها و تضادات انسانی پرداخت است. در این سفر معنوی و عرفانی گوته به فقه بلند و پادشاه عرفان پیش حافظ می‌رسد و معیون از خود برتری نمی‌اندیشد و عثمانی را پس از او برپوشش آن می‌خوردند که

در این شعر از وسکیالت، تو دربی یافته است
و این حیثه آتشین امواج شراره‌اش مرا می‌بلعد.
و انگه که درافت و عشق او به فوج می‌رسد، ما درعده
حافظا تو تهنات کن که می‌خواهم بر تو چشم زور قوی و تیزبین نام شعر تو، افتخار من و زندگی من باد.

گوته شاعر بزرگ آلمان و سکلیانوس شاعر گرانمایه یونانی از بینگامان و پایه گذاران یک جریان وحیثی انسان‌دورانه به‌شمار می‌آید که نقش تعیین کننده‌ای در تفاهم و بردستی انسان‌ها در عصر حاضر داشته‌اند. این جنبش هنر‌های فرهنگی و تراژدی‌های با حفظ عظمت و اصالت‌های آنها در ایران سیال و زبانی ناب و ارتباط فکری و فرهنگی توسعه داده و پرورش یافت و این جریان آندیاید، محوریتش خواهد شد. هر یک از اصحاب ادب و هنر و فرهنگ در پریشانی این جریان فرهنگی سوزنلث بزرگی بر دوش دارد به انجام آن به تئوری عشق متمم خواهد شد و بزرگی چون حافظ و گوته و سکلیانوس آنها پهنخ و راضعی‌ما خواهد بود. از تلاش رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در آتن و همکاری شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی و استثنوی گوته، برای برگزاری چنین همایشی شکر می‌کنم و توفیق این همایش را آرزومندم.

۲۷۹ عنوان کتاب در راه چهارم فروردین ماه مجوز گرفتند که آثار موضوعی آنها به شرح زیر است:

آدمیات (۳۷ عنوان)، علوم اجتماعی (۹۸ عنوان)، علوم دانشگاهی (۷۷ عنوان)، کمدی کدرسی (۶۵ عنوان)، نین (۴۰ عنوان)، تاریخ (۱۱ عنوان)، کتابیات (۱۵ عنوان)، هنر (۱۳ عنوان)، روانشناسی (۱۳ عنوان)، علوم سیاسی (۱۰ عنوان)،

مجمین در هفته گذشته ۵۱۱ عنوان کتاب به زیر خانه هبات نظارت بر خروابط نشر آثار اعلام شده است.

بیش از ۳ میلیون دلار کتاب به خارج از کشور صادر شده است

بیش از ۳ میلیون دلار کتاب در سال گذشته از جمهوری اسلامی ایران به خارج از کشور صادر شد. است. به گزارش جامعه محمدصادق‌وضع، مدیر کل دفتر مجامع و تعالیات‌های فرهنگی وزارت فرهنگ ارشاد اسلامی اعلام این خبر گفت: این حجم صادرات کتاب طول تاریخ ایران بی‌سابقه‌ است. به‌طوری که هم‌تولید کتاب از لحاظ قی و ستا تألیف محصورده ایرانی بوده است. وی کتاب‌های صادر شده به کشورهای اروپایی را شامل آثار زیرین شاست گفت: کتاب‌های برج عتی چاپ شده در ایران از اسبقان خوبی در جهان برخوردار است. وضعی با اشاره، به زوایات ۲۰ هزار دلار کتاب بر سال ۸۳ به کشور گفت: کتاب اکثر کتاب‌های واردانی را نیز آثار علمی در بر می‌گیرد.

برگزاری نمایشگاه کتاب مولانا در مزار شریف

نمایشگاه کتاب مولانا به همت کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در مزار شریف و همکاری فرهنگ‌دوستان افغان در این شهر برگزار شده است. به گزارش مرکز اطلاع‌سناسی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، ذاکری مسئول کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در مزار شریف گفت: گشایش نمایشگاههای کتاب در افغانستان کامی موثر در رسانای توسعه فرهنگی در کشور محسوب می‌تود. وی افزود در این نمایشگاه بیش از یکصد هزار جلد کتاب با موضوع‌های مختلف و به مدت ۲۰ روز در معرض نمایش عموم قرار گرفته است. گفتنی است که موجود در این نمایشگاه با تخفیف قابل توجهی به شهروندان و فرهنگیان مزار شریف عرضه می‌شود و گردشگران را سیسه حکایت از استقبال می‌نظرد. شهروندان مزار شریف را این نمایشگاه دارد.

تسلیت
<div><div><div><div><div></div></div></div><div><div><div></div></div><div><div></div></div></div><div><div><div></div></div><div><div></div></div></div><div><div><div></div></div><div><div></div></div></div></div></div> <div>درگذشت شاهرخ مسکوب نویسنده توانا و پژوهشگر فرجه‌ت را با جامعه فرهنگی تسلیت می‌گویم. روزه ناشران ۸۰</div>
<p>حداکثر تا تاریخ ۱۳۴۲۳ خواهد بود.</p> <p>نشانی: خیابان انقلاب، خیابان آمازون، پلین تر از تقاطع شهید مطهری. تهنای بی‌بست حقیقت، بلکه ۵۹۸۰ طبقه اول.</p> <p>تلفن: ۶۶۹۱۲۹۹</p> <p>روابط عمومی معاونت امور فرهنگی</p>

سومین بازار جهانی کتاب در حاشیه هجدهمین نمایشگاه

گروه خبر کتاب هفته، سومین بازار جهانی کتاب به منظور نمایش قابلیت‌های نشر کتاب ایران به فعالان خارجی، ۱۳ تا ۲۲ اردیبهشت ماه در حاشیه هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برپایه‌ی‌شود. به گزارش ستاد اطلاع‌رسانی نمایشگاه کتاب مسجد جعفری اقدم، مدیر بخش بازار جهانی کتاب، ضمن بیان این مطلب زمینه‌سازی مقدمات برگزاری رابطه حرفه‌ای میان ناشران ایرانی و خارجی و بررسی مشکلات و راهکارهای نشر بین‌المللی را از جمله اهداف دیگر برپایی این بازار دانسته.

همچنین وی اعلام کرد برنامه‌های بازار جهانی کتاب ایران با مشارکت شکل‌های صغی و مؤسسات در آبخش نمایشگاهی و همایش بین‌المللی با بررسی مسائل نشر فارس در این اجرا می‌شود. لازم به ذکر است ناشران، مؤسسات، تشکل‌های فرهنگی و فعالان نشر بین‌الملل ایران می‌توانند برای همکاری و ثبت نام، حداکثر تا ۱۵ اردیبهشت ماه به مدیریت اجرایی بخش نمایشگاهی بازار جهانی کتاب ایران مستقر در شرکت بخش توسعه کتاب ایران «پگاه» مراجعه نمایند. گفتنی است به متقاضیان واجد شرایط، از ۲۴ تا ۲۰ متر فرقه رایگان تلقی خواهد گرفت.

ستاد برگزاری هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران جهت ترویج کارت خرید یارانه‌ای کتاب خارجی در تهران و مراکز استان‌ها از طریق بانک رفاه اقدام می‌نماید.

زمان دریافت کارت خرید در تهران از تاریخ ۱۸۲۳۷۲۷تعلیق تا ۱۸۲۳۸۰۲در شهرستان‌ها از تاریخ ۱۸۲۳۷۲۷تعلیق تا ۱۸۲۳۷۲۶می‌باشد. یادآوری می‌نماید که دریافت کارت خرید یارانه‌ای فقط با مراجعه شخصی با دست داشتن اصل تصویر مدارک زیر از طریق بانک رفاه خواهد بود.

۱- مدارک مورد نیاز:

- دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها یا ارائه کارت دانشجویی و یا کارت فارغ‌التحصیلی
- اعضای هیات علمی یا ارائه کارت عضویت هیأت علمی که نشان‌دهنده مرتبه هیأت علمی باشند و یا با ارائه اصل حکم کارگزینی

- اساتید و طلاب حوزه علمیه یا ارائه تأییدیه از مدیریت حوزه و یا دفتر نمایندگی ولی فقیه در استان‌ها شامل: مرکز بزرگ اسلامی غرب کشور، دفتر امور اهل سنت سیستان و بلوچستان، دفتر امور اهل سنت بندرعباس، دفتر امور اهل سنت رشت، مرکز بزرگ اسلامی شمال کشور (گلستان) و تأییدیه انتم محترم جامعه اهل قلم و شخصیت‌های فرهنگی یا ارائه و تحویل نامه‌ای از آخرین اثرشان جهت دریافت کارت خرید کتاب خارجی به دفتر ستاد واقع در تهران، خیابان انقلاب بین فلسطین و صیای جنوبی شماره ۱۷۸ طبقه همکف مراجعه نمایند.

نماینده‌گان مؤسسات، دانشگاهها و مراکز آموزشی یا در دست داشتن معرفی‌نامه معتبر و درخواست سقف خرید مورد نیاز به همراه دلایل اثبات سقف مورد نیاز اعلام شده، با اعضای بالاتری مقام مسزول و اخذ تأییدیه مدیریت امور بین‌المللی نمایشگاه به خیابان انقلاب به خیابان انقلاب بین فلسطین و صیای جنوبی شماره، ۱۷۸ طبقه همکف مراجعه نمایند.

۲- نحوه دریافت کارت:

الف- دانشجویان یا مراجعه به شعب منتخب بانک رفاه در تهران و شهرستان‌ها و تکمیل برگه درخواست کارت یارانه‌ای همراه با تصویر و اصل مدارک شناسایی و پرداخت مبلغ ۱۰۰۰۰۰ریال، کارت یارانه‌ای خرید کتاب خارجی را دریافت می‌نمایند.

ب- مؤسسات، دانشگاهها و مراکز آموزشی یا ارائه درخواست تعیین سقف خرید و پرداخت مبلغ ۳۰۰۰۰۰ ریال به ازای هر ۷۵۰۰۰۰ریال سهمیه ارزی کارت یارانه‌ای دریافت می‌نمایند.

ج- زمانبندی مراجعه به خرید کتاب خارجی و میزان سهمیه‌ها می‌باشد.

سطوح علمی خریداران	سقف خرید	روزهای مجاز خرید
استادان، دانشیاران، اهل قلم (گروه الف) دارندگان مدارک حوزوی سطح	۱۰۰۰۰۰۰ریال	۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۲
الف- استادیاران، فارغ‌التحصیلان و دانشجویان مقطع دکتر تخصصی- پزشکی	۱۰۰۰۰۰۰ریال	۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۲
تخصصی، دارندگان مدرک حوزوی سطح ب- اهل قلم (گروه ب)	۶۰۰۰۰۰ریال	۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۲
مربیان، پزشکان عمومی، دانشجویان پزشکی فارغ‌التحصیلان و دانشجویان مقطع فوق لیسانس و دانشجویان مقطع حوزوی سطح ج- اهل قلم (گروه ج)	۲۰۰۰۰۰ریال	۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۲
فارغ‌التحصیلان و دانشجویان مقطع لیسانس فوق دیپلم، دارندگان مدرک حوزوی سطح د	طبق سهمیه	۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۲
مؤسسات		

توجه

۱- هر فرد مجاز است فقط یک کارت خرید دریافت نماید.

۲- هزینه صدور کارت خرید کتاب، ۱۰۰۰۰۰ (ریال) غیر قابل استرداد است.

۳- به سقف سهمیه و زمان تعیین‌شده برای مراجعه سطح علمی مختلف دقت فرمایید.

حضور ۱۵۶۴ ناشر داخلی در نمایشگاه کتاب قطعی شد

گروه خبر کتاب هفته، ۱۵۶۴ ناشر داخلی برای شرکت در نمایشگاه بین‌المللی کتاب ثبت نام کرده‌اند که احتمالاً این تعداد افزایش خواهد یافت.

به گزارش ستاد اطلاع‌رسانی نمایشگاه بین‌المللی کتاب، محمد جواد مرادی‌نیا، مدیر کمیته ناشران داخلی ضمن بیان مطلب فوق افزود: با پایان یافتن زمان ثبت نام ناشران داخلی تا ۲۱ فروردین ماه، ۱۵۵۸ ناشر به‌صورت مستقل و ۶۶ ناشر نیز به‌صورت نمایانگی در نمایشگاه بین‌المللی کتاب شرکت خواهند داشت. وی در ادامه گفت: از این تعداد ناشر، ۹۹۵ ناشر در گروه عمومی، ۱۳۳ ناشر در گروه کودک و نوجوان، ۹۳ ناشر در حوزه گروه آموزشی، ۲۱۳ ناشر در گروه دانشگاهی به‌صورت مستقل و نمایانگی در هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران حضور فعال خواهند داشت.

مدیر کمیته ناشران داخلی از اختصاصی یک سالن به ناشران کودک و نوجوان با استقبال گسترده بازدیدکنندگان روبه‌رو شد. تعداد ناشران این بخش پیش‌بینی می‌شود سالن کودک و نوجوان با استقبال گسترده بازدیدکنندگان روبه‌رو شود.

جشنواره اینترنتی فرهنگی و هنری خلیج فارس در نمایشگاه

گروه خبر کتاب هفته،

جشنواره اینترنتی فرهنگی و هنری خلیج فارس با هدف معرفی هویت تاریخی و ایرانی و جایگاه جهانی خلیج فارس، در بخش جنبی نمایشگاه برگزار می‌شود. به گزارش ستاد اطلاع‌رسانی هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، مجید جعفری اقدم، مدیر بخش جنبی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، ضمن بیان هدف فوق گفت: «دستانا نویسی» و «بهترین فیلمنامه نویسی»، «شعر» و «مقاله علمی» و «بهترین جمله من» با موضوع خلیج فارس از جمله بخش‌های نوشتاری این جشنواره است.

فعالیت ۲۶ سال نشر ایران گروه خبر کتاب هفته

سالن کارنامه نشر هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به نمایش گذاشته خواهد شد.

به گزارش ستاد اطلاع‌رسانی نمایشگاه بین‌المللی کتاب، در این بخش از نمایشگاه، وضعیت نشر کتاب پس از پیروزی انقلاب اسلامی و نیز مسیر تحولات تولید کتاب از سال ۵۸ بر اساس آثار و نمودار در معرض دید بازدیدکنندگان قرار می‌گیرد.

بنابراین گزارش، اهم فعالیت‌های انجام شده برای توسعه نشر کتاب که شامل برگزاری مراسم جایزه جهانی کتاب سال، پژوهش‌های فرهنگی سال در سطح ملی و بین‌المللی، کتاب دانشجویی و معرفی کتابخانه‌های عمومی، هفته کتاب، نمایشگاه‌های کتاب و حمایت از طرح‌های کلان فرهنگی معرفی خواهد شد.

لازم به ذکر است در سال کارنامه نشر، نمایشگاه‌های از کتاب‌های چاپ اول سال ۸۳ نیز بر پا خواهد شد که بازدیدکنندگان می‌توانند براساس موضوعی، از کتاب‌های منتشرشده دیدن کنند.

تخفیف هفتاد درصدی هما به ناشران خارجی

گروه خبر کتاب هفته، هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران (هما) به منظور مشارکت در فعالیت فرهنگی، محدوده‌های کتاب ارسالی ناشران خارجی به هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران را با هفتاد درصد تخفیف حمل می‌کند.

به گزارش ستاد اطلاع‌رسانی نمایشگاه کتاب، تمامی شعب خارجی همدا این تخفیف را در حمل کتاب‌های مربوط به نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران اعمال می‌کنند.

اطلاعیه نحوه خرید یارانه ای کتاب خارجی از هجدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران

اسامی شعب منتخب بانک رفادجهت فروش کارت کتاب خارجی در استان تهران:

اداره امور شعب	شعبه	اداره امور شعب	شعبه
	ولجسر	اردبیل	مرکزی اردبیل
	بیمارستان فرحی	اصفهان	مرکزی اصفهان
	تفلاقی	ایلام	مرکزی ایلام
	شهید بهشتی	آذربایجان شرقی	مرکزی تبریز
	پارک ساحلی	اصفهان	شاهنشاهی شهید
	دعوت قاضی	آذربایجان غربی	مرکزی میاندو
	آزادی	خراسان جنوبی	مرکزی مهاباد
	جمهوری	ردامین	باکو ارومیه
	نواب	چهارمحال و بختیاری	مرکزی بندر بوشهر
	یوسف آباد	خراسان	مرکزی شهرکرد
	نتم	خراسان شمالی	مرکزی مشهد
	بیمارستان امام خمینی	پارک جهل	مرکزی سبزوار
	کوی نصر	خراسان جنوبی	پیرچند
	بیمارستان مدرس	خراسان شمالی	چچنودر
	انزلی اصفهانی	خراسان جنوبی	مرکزی اهر از
		خراسان شمالی	چچران اهر از
		زنجان	مرکزی زنجان
		سیستان	مرکزی سیستان
		میدان فردوسی	مرکزی شاهرود
		خبرنی	مرکزی شاهرود
		موسادان	مرکزی مشهد
		تاریک	مرکزی زاهدان
		بازار	شهریعی شیراز
		پارچه خرداد	فردین
		پیروزی	مرکزی فردین
		شهرزی	قم
		مدت	مرکزی قم
		میدان شرفی	مرکزی کرج
		ملک (اکسپرسی)	مرکز سندج
		رواسان	مرکزی کرمان
		استاد اجات الهی	کرمانشاه
		کرمینان	کوهکلبویه و پوراحمد
		نظر	مرکزی پارسوج
		سید عیدان	گلستان
		آبادان	مرکزی گلستان
		بافلو	بند
		پارس	رستان
		مرکزی	مرکزی خم‌آباد
		مرکزگان	مرکزی بابل
		همدان	علوم پزشکی ساری
		گیلان	مرکزی اردک
			مرکزگان
			مرکزی همدان
			مرکزی لاهیجان
			مرکزی رشت
			بازارت رشت

اولین محموله کتاب‌های

خارجی به تهران رسید

گروه خیر کتاب هفته.

اولین محموله کتاب‌های خارجی بازارش ۱۸ میلیون دلار برای عرضه در هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب به تهران رسید.

به گزارش ستاد اطلاع‌رسانی هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب، نمایشگاه با اعلام این خبر افزود: همه ساله نشران خارجی یکم ماه قبل از برپایی نمایشگاه کتاب محموله کتاب‌های خود را از طریق دبیر، هوایی و دریایی به ایران ارسال می‌کنند.

وی تصریح کرد: کارشناسان دفتر مجامع و فعالیت‌های فرهنگی طی سال ۱۳۸۳مکانیه،رایونی و حضور در نمایشگاه‌های جهانی کتاب از جمله فرانکفورت، لندن، فاهره و… به شناسایی و انتخاب کتاب‌های خارجی پرداختند که در این بین طبق مقررات اعلام‌شده کتاب‌هایی که تاریخ نشر آنها در ریشه‌های مهندسی و پزشکی مربوط به سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۴ میلادی و در ریشه‌های علوم انسانی، علوم دینی و پزشکی مربوط به سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۳ میلادی است در نمایشگاه بین‌المللی عرضه و بارانه نیز به آنها اختصاص داده‌ایست.

مجموعش بین‌الملل نمایشگاه با اشاره به اینکه امسال ۱۰ میلیون دلار بارانه برای کتاب‌های خارجی نمایشگاه بین‌المللی کتاب و حمایت از بنیه علمی کشور در نظر گرفته شده،گفت: بخش از این بارانه جهت تجهیز کتابخانه‌های تخصصی و عمومی و بخش عمده آن به تقاضاهای افراد و مؤسسات علمی و آموزشی اختصاص دارد.

همچنین وی سهمیه ارزی خرید کتاب برای افراد و مؤسسات علمی و فرهنگی را در سطح اعتبارات سال گذشته دانست.

مجموعه‌دولت‌بایدی

من در صحبتی جایزه کتاب سال صحبتی نکردم

هفته گذشته در خبرها اعلام شد که محمود دولت‌آبادی، نویسنده، استاد نیز مانند سال گذشته آثارش را در جایزه کتاب سال شرکت نکرده بود.

پرو این خبر، طی تماس تلفنی خبرنگار کتاب هفته باایشان، وی این خبر را تکذیب کرد و گفت: «من عضو صحنه جایزه کتاب سال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی صحبتی نکردم، بلکه منظور من شرکت نکردن در جوایز مسابقه علمی خصوصی بوده است.» وی علت این امر را ایجاد فرصت برای جوانان و کنار رفتن به نفع آنان اعلام کرد.

از سوی اداره کل مراکز و روابط فرهنگی اعلام شد:

فراخوان انتخاب ناشر برگزیده

ناشرانی که در سال ۸۲بیش از بیست عنوان کتاب چاپ اول منتشر کرده‌اند، می‌توانند به منظور انتخاب ناشر برگزیده در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تا ۱۰ اردیبهشت‌ماه آثار خود را به دبیرخانه اداره کل مراکز و روابط فرهنگی ارسال نمایند.

بنابر این فراخوان از ناشران درخواست می‌شود کتاب‌های چاپ اول خود را (به غیر از کتاب‌های افسانه، کارتون، کمیک استریپ، نشت و حل المسائل) به همراه فهرست عناوین کتاب‌های منتشرشده چاپ اول در سال ۸۳فهرست عناوین کتاب‌های تصویرگری شده چاپ اول، فهرست عناوین کتاب‌های برگزیده سال و کتاب سال ولایت در تمامی جشنواره‌های کشوری و بین‌المللی با ذکر نام ناشر و نام جشنواره همراه با مستندات کتابهای برگزیده، فهرست کتاب‌های منتشرشده از نوقمان (اولین اثر نویسنده)، فهرست کتاب‌های منتشرشده چاپ مجدد در سال ۸۳فهرست فعالیت‌های ویژه و ابتکارات فرهنگی در جهت توسعه نشر کشور و نیز فهرست کتاب‌های منتشرشده ناشران خارجی را به یکی از زبان‌های زنده دنیا در خارج از کشور به دبیرخانه این اداره ارسال نمایند.

در حاشیه نمایشگاه هجدهم صورت می‌گیرد

آشنایی با مفاخر ادبی و نویسندگان کودک و نوجوان

کودکان و نوجوانان در حاشیه هجدهمین نمایشگاه کتاب با مفاخر ادبی و نویسندگان این حوزه آشنایی می‌شوند.

به گزارش ستاد اطلاع‌رسانی نمایشگاه بین‌المللی کتاب، مجید جعفری اقدم، مدیر کمیته علمی نمایشگاه ضمن بیان مطالب فوق برپایی نمایشگاه کتاب‌های کودک و نوجوان ترجمه‌شده به زبان‌های غیر فارسی، مشکلات و تئیین راهبردهای مناسب برای انتشار کتاب‌های آموزشی صورت می‌گیرد، مجموعه آثار رسیده بررسی شده و از میان آنها آثار برگزیده، معرفی و تقدیر خواهند شد.

همچنین عقلمر از ناشران برگزیده در حوزه تولید کتاب‌های آموزشی، برگزاری نمایشگاه کتاب‌های آموزشی، استقرار غرفه ارزشیابی، مشاوره و اطلاع‌رسانی و نیز برپایی میزگردهای علمی کاربردی از جمله برنامه‌های جنبی این جشنواره می‌باشد.

گفتنی است علاوه‌متنان برای ارسال آثار خود می‌توانند دو نسخه از کتاب‌های آموزشی منتشرشده را در فاصله سال‌های ۸۳ تا ۸۱ برای اولین بار به چاپ رسیده است، به همراه مشخصات تر حد اکثر تا پایان وقت اداری ۳۱ خردادماه ۸۴ به دبیر خانه جشنواره ارسال نمایند.

لازم به ذکر است شکل‌ها و اجمن‌های علمی و فرهنگی غیر دولتی حوزه تولید کتاب‌های آموزشی که در تمایل دارند در دوری جشنواره مشارکت داشته باشند، می‌توانند با معرفی‌نامه در جلسه روز ۳ خردادماه در ساختمان دفتر انتشارات شرکت کنند.

گزارش کوتاه

خوابگاه جمالزاده

افتتاح شد

خوابگاه «مرحوم جمالزاده واقع در کوی پسران دانشگاه تهران از محل درآمد‌های بنیاد جمالزاده و با حضور رئیس دانشگاه تهران رضا فرجی دانا، دکتر محمدابراهیم باستانی پاریزی، دکتر ایرج افشار و برخی دیگر از اعضای هیأت امای بنیاد جمالزاده ۲۳ فروردین ماه افتتاح شد.
دکتر باستانی گفت: طبق وصیت مرحوم جمالزاده درآمد حاصل از آثار وی در سه راه به مصرف می‌رسد؛ اول کمک به تحصیل دانشجویان فوق لیسانس و دکترا، دوم تأمین مالی یکی از پروژه‌هایکتابهای اصفهان و سوم کمک آموری که به تصویب بنیاد برسد که اصلاحات این ساختمان جزو گروه سوم بود.در ابتدای مراسم افتتاحیه، محمدحسین امید به معاون دانشجویی فرهنگی دانشگاه تهران گفت: مرحوم جمالزاده در دوران حضورش بیش از یک قرن، خود به فرهنگ این کشور کمک کرده است و پاپر جای گذاشتن آثارش صدقه و یی به فرهنگ ایران همچنان باقی است.
علیرضا نژاد صالحی، مدیر کل خوابگاه‌ها، با اشاره به اینکه از زمان تأسیس دانشگاه تهران شصت و یک سال می‌گذرد و بیشتر ناهای آن فرسوده است گفت: اصلاحات انجام‌شده در فرهنگ این گام در جهت نوسازی خوابگاههای فرسوده دانشگاه تهران است. وی در ادامه از بنیاد برای بازسازی یکی از هفت خوابگاه فرسوده کوی دانشگاه شکر و قدردانی کرد.
همچنین دکتر شکرچی، یکی دیگر از اعضای هیأت امای بنیاد جمالزاده درباره چگونگی آغاز انجام این پروژه چنین گفت: این پروژه با تأیید هیأت امانا در تاریخ دهم مردادماه ۸۳ آغاز شد و در کمتر از هفت ماه به بهره‌برداری رسید. امیدواریم آنچه انجام شده است، همان عوالت مرحوم جمالزاده باشد و روح ایشان نیز از این آباد شادماند.

اسلامی‌دهالی از وضعیت قبلی خوابگاه، وضعیت فعلی ساختمان و اعلام هزینه‌های پروژه، درباره ویژگی‌های ساختمان خوابگاه جمالزاده توضیح داد؛ ساختمان خوابگاه با زیربنای ۳۰۰ متر مربع، ۲۰۰ سویت، ۱۶۶ اتاق، ۴۰ آشپزخانه و ۱۵ سرویس بهداشتی می‌تواند ۲۸۸ دانشجو را از خود جای دهد.

نگاه ناشران

واگذاری نمایشگاه به بخش خصوصی

نقش داشته باشد، چون کمیته اجرایی به شکل مستقیم با مشکلات و محدودیت‌های ناشران در ارتباط است پس بهتر می‌تواند قانون و سیاست‌های لازم را تدوین کند.»

واگذاری اجباری برنامه‌ها و سیاست‌ها حداقلی است که در اختیار صنف قرار داده شده است. «**امیر حسین زاهدگان**، مدیر نشر ققنوس با بیان این مطلب گفت: بعضی خصوصی باید برگزارکننده نمایشگاه باشند تا اینکه برنامه‌های مدون دولت را اجرا کند.»

حسین زاهدگان معتقد است پارانه‌هایی که ناشران از دولت می‌گیرند عاملی در جهت اعمال نظر دولت است اما ضعف انحصاری عامل اصلی در این خصوص است. از مدیریت ناخفهانگ خصوص است. از مدیریت و مشارکت نکردن اعضا در تصمیم‌گیری‌ها، نقش عمده‌ای در نوسیدن انحصاری به جایگاه اصلی خود ایجاد کرده است.

حسین پایا مدیر انتشارات طرح نو با اشاره به اینکه به بخش خصوصی چه بخش دولتی هر کدام که متولی برگزاری نمایشگاه

باشد، برگزاری نمایشگاه با مشکل مواجه است، گفت: «فلس برگزاری نمایشگاه واقعه مهمی است اما به دلیل محدودیت‌های موجود همیشه با کسب و توس همراه بوده است به گونه‌ای که به میدان مسابقه ناشران تبدیل شده است. کمیته ناشران و فضای محدودتر از جمله این مشکلات است که با اعمال قاعده‌مندی می‌توان نمایشگاه را از محلی برای فروش و عرضه کتاب به محلی برای تبادل فرهنگ بدل کرد.»

پایا در ادامه افزود: بخش خصوصی نباید تنها مبشر و کارگزار سیاست‌های دولت باشد، البته حضور دولت در کم کردن فشارهای سیاسی بسیار لازم است. گاه گروه‌های سیاسی با چاپ بعضی از کتابها مخالفتند در نتیجه مشکلاتی را برای ناشران ایجاد می‌کنند به همین دلیل برای حفظ امنیت ناشر، حمایت دولت ضروری است.

یک چمله

کار باید دست ملت باشد، این جمله ای است که صحبت ناشران به آن ختم می‌شود. شکی در وضایت قریب به اکثر ناشران از واگذاری بخش داخلی کتاب نمایشگاه بین‌المللی به بخش خصوصی نیست اما یک دریغ در پایان باقی می‌ماند و آن اینکه تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و برگزاری نمایشگاه توسط هر گروه و نهادی به دقیقه نود موکول نشود.

شماره ۲۲۲، ۲۷ فروردین ۱۳۸۲

کشت و کژار

مجید کاوه

شهریار و کتابخانه‌هایش

آنگذر نزدیک به تهران است که شاید مجال یک چرت کوتاه هم نباشد، اگر هم باشد، خواسته یا ناخواسته خنکایی که از پنجره سمت راسته به صورت می خورد نمی گذارد

همان چرت نسبتاً کوتاه دوام داشته باشد.

میان ازادی سواران کاشمی می شوم به قصد شهریار، کرایه ۲۰۰۰ تومان می دلم نزدیک به ۲۰ دقیقه راه است. جلو یک نفر می نشیند و نفر چهارم هم که سوار می شود، تاکسی آبی رنگ با صدف ماشین های پشت سرش عبادحافظی می کند. می اتاندوی جاده مخصوص کرج، از جلوی شهرک اکباتان رد می شوم و بعد یکی دو پیچ جاده قدیم کرج چشمام باز و نیمه باز است و دوستم دارم مثل بربورد کنار دستمی ام سرم رابه منقلی نکیه دهم چرتی بزوم.

کتابان های تاکسی روی خط آهن یک‌های سنگین شده‌ام رابالا و پایین می کند. حالا دیگر افتاده‌ام در جاده شهریار.

یاد بخنی ، از پنجره سمت راسته که شیشه‌اش کلاً پائین است وارد می شوم و از پنجره عقب سمت شاگرد خارج می شوم پرورد گندم چشمش را باز می کند و به راننده می گوید شیشه‌اش رابالا برده دوباره چشمش را بسته می شود.

حالا دیگر چشمم پیچ روغنی برای بسته شدن ندارد.

شهریار شهری نزدیک مرکز ایران است؛ و به واسطه بزرگ و بزرگتر شدن تهران آنگذر به پایتخت نزدیک شده است که دیگر بخشی از تهران به نظر می رسد.

چندین سال قبل شاید چیزی در حدود ۲۰ سال قبل شهریار فرصتی بود برای بسیاری از مردم تهران تا در فصل های تابستان و بهار اوقاش را در باغ های این منطقه خوش بگذرانند. باغ های سیب، گلابی، انگور و…

افزایش جمعیت در سال های اخیر و در ادامه آن مهاجرت افراد از دیگر شهرهای ایران به سمت پایتخت باعث شد تا بسیاری از این افراد مهاجر در منطقه شهریار ساکن شوند، به صورتی که طی سال های اخیر شاهد افزایش بی رویه جمعیت در این منطقه از کشور بودیم.

شاید جلوتری از مهاجرت افراد کار ساختی باشد هر چند که در این زمینه هم اقداماتی صورت گرفته اما نکته‌ای که توجه به آن بسیار مهم و قابل ملاحظه است، پیشینی نیازمندی‌ها و امکانات برای مهاجران به یک منطقه مهاجرپذیر است.

منطقه شهریار در حال های گذشته آنگذر مهاجرپذیر بوده است که بسیاری از روستاهای کوچک این منطقه تبدیل به شهر و شهرک شده‌اند. می‌تواند گفت شهر و شهرک شدن را داشته باشند.

توجه به مسائل فرهنگی هر منطقه از جمله مقولاتی است که مسؤولان آن منطقه می‌بایست بسیار به آن توجه داشته باشند.

راه اندازی فرهنگسراها و کتابخانه‌ها از جمله مهم‌ترین ام موارد است که به نظر می‌آید مسؤولان منطقه شهریار نسبت به این موضوع کم توجهی و کم لطفی داشته‌اند. اینکه منطقه‌ای با داشتن نزدیک به یک میلیون نفر جمعیت فقط ۹ باب کتابخانه داشته باشد بسیار عجیب به نظر می‌رسد.

و به دیدن مزایع و درختان سبز کنار جاده علاقه‌مند شده‌اند. البته ساختمان‌ها و شهرک‌ها و حتی روستاهای کنار جاده را نیز تحمل می‌کنند.

از نواز سمدآباد و خاتم‌آباد ورضی‌آباد و چند روستای دیگر می‌گذریم تا به خود شهریار می‌رسیم. هر چند که شهریار مجموعه‌ای از دهها روستا و چند شهرک است و مرکز این منطقه هم باش شهریار است.

سابقاً اسطبل علیشاه عوض بوده که هنوز خیلی‌ها این شهر را به همین نام می‌شناسند که مدتی به مهرانشهر تغییر نام یافت و امروز اغلب با همان نام زیبای شهریار شناخته می‌شود و معروف است. واژه شهریار را لحاظ موزانشناسی بر خلاف تصور بسیاری از افراد به معنای پاری دهنده شهر نیست، بلکه این لغت از تحول واژه شهرداره که خود نیز برگرفته از واژه‌های «شتر و داره» در فارسی باستان و «شتردار» در ستور زبان پهلوی به معنای دارنده و مالک کشوره یعنی فرمانروا و پادشاه است، به‌دست آمده است.

البته بیان این موضوع اشاره به سابقه شهریار نیست. هر چند که وجود آثار باستانی در این منطقه حکایت از قدمت آن دارد به صورتی که بعضی از مورخین آثار موجود در منطقه شهریار را به دوران ساسانیان نسبت می‌دهند.

یادها و آثار قدیمی به جای مانده و دوران ساسانیان در این منطقه خصوصاً پایلهای تخت عرابین لاشکبه و آتشگاه در شمال شهریار نزدیک کرج، تخت رستم و تخت کیکبوس در جنوب آن و آتشگاهی در بخش شرقی نزدیک شتر عوار و بناهای دیگر همچون قلعه اختر و قلعه کبری که بعضی‌ها خرابه‌های بی‌شکل و قرار ندلیل گشته‌اند، شاهدهی محکم بر قدمت تاریخی این منطقه کهن است.

شهری یادو کتابخانه

این مقدمه نسبتاً کوتاه تلاش دارد تا بتواند جلوه‌ای متفاوت و مهمی از رای منطقه شهریار ایجاد کند؛ منطقه‌ای که بسیار نزدیک به پایتخت است، آب و هوای بسیار خوبی دارد، طی سال‌های اخیر میزبان مهاجران فراوانی بوده و دارای قدمت فراوانی است.

اما هیچ‌کدام از این موارد دیگر مواردی که می‌تواند جلوه‌ای حائز اهمیت برای شهریار ایجاد کند، نتواند.اند در گذرکش مسائل فرهنگی منطقه به انداز و نیاز موزر باشند. به صورتی که شهر شهریار با داشتن بیش از ۲۵۰ هزار نفر جمعیت و منطقه شهریار با داشتن نزدیک به یک میلیون نفر جمعیت از داشتن حتی یک سالن سینما محروم است. شاید بتوان از مقوله «دانش سیمابه راحتی عبور کرد» اما اینکه بایدیم شهر شهریار با داشتن چنین جمعیتی فقط دو کتابخانه عمومی دارد و منطقه شهریار با جمعیت یک میلیونیش فقط ۵ کتابخانه عمومی دارد باعث تعجب و البته مایه تأسف است!

البته شاید جای خوشی باشد که بایم این منطقه تا چند سال قبل کمتر از ۵ کتابخانه داشته است.

شهر شهریار در حال حاضر با داشتن دو کتابخانه تلاش می‌کند تا پاسخگوی نیاز جمعیت ۲۵۰ هزار نفری این منطقه باشد.

کتابخانه‌های استاندارد شهریار مرکزی در شمال و مرکز شهر در سال ۱۳۸۳ از یک به ۵ هزار عضو فعال داشته است که شاید داشتن فضای کافی برای مطالعه و دانش کتاب به اندازه کافی از جمله مواردی بوده‌اند که همین دو کتابخانه نیز با استقبال قابل توجهی برخورد نکرده‌اند.
کتابخانه مرکزی شهریار که در سال گذشته نزدیک به ۱۲۰ هزار اصل کتاب شرواع به خدمت است که تا سال گذشته در خیابان اصلی شهر با معلم شهریار منتقل شده است.

در میان معلم شهریار مستقل شده است.
آمار ارائه شده در خصوص کتابخانه مرکزی حکایت از آن دارد که این کتابخانه در سال ۱۳۸۳ در مقایسه با سال ۱۳۸۲ از استقبال کمتری برخوردار بوده است. به صورتی که تعداد مراجعان کتابخانه در سال ۸۳۸۲۲ هزار نفر بوده

اما تعداد مراجعان به این کتابخانه ۳۳ هزار نفر بوده است.
همچنین در سال ۱۳۸۲ تعداد تکب امتداد داده شده بیش از ۲۷ هزار مورد بوده که این عدد برای سال ۱۳۸۳ به رقم ۳۱ هزار حمله می‌رسد و نهایت اینکه در سال ۱۳۸۳ تقریباً ۹۰۰ نفر از اعضای فعال کتابخانه کم می‌شود.

احسان‌الله عباسی مسؤول امور کتابخانه‌های شهریار پس از اشاره به موضوع کمبود کتابخانه‌های شهر و این مطلب که منطقه شهریار تقریباً ۱۱ باب کتابخانه کم دارد در خصوص کتابخانه مرکزی می‌گوید: مکان کتابخانه مرکزی اواخر سال گذشته تغییر یافت که همین موضوع باعث شد تا مراجعان کمتری را به این کتابخانه شاهد باشیم.

وی در ادامه می‌گوید: به رغم کمبود تعداد کتابخانه‌ها در منطقه شهریار باید متوجه این موضوع باشیم که همین تعداد کتابخانه موجود نیز مشکلات خاص خودشان را دارند که از جمله نداشتن فضای کافی و مناسب، نداشتن

کل کتابخانه‌های عمومی منطقه شهریار در حال حاضر دارای ۳۱ کتابدار است که از مجموع این پرسنل فقط ۱۱ نفر تنها دارای مدارک کاردانی یا کارشناسی کتابداری هستند

تجهیزات کافی کتابخانه‌ای و نداشتن پرسنل مورد نیاز به اندازه کافی است.

کل کتابخانه‌های عمومی منطقه شهریار در حال حاضر دارای ۳۱ کتابدار است که از مجموع این پرسنل فقط ۱۱ نفر دارای مدارک کاردانی یا کارشناسی کتابداری هستند.
مسؤول امور کتابخانه‌های شهریار می‌گوید: نداشتن تجهیزات مناسب و کافی و نداشتن نیروی کتابدار از مهمترین مشکلات و دغدغه‌های کتابخانه‌های شهریار است. وی می‌گوید: کلیه کتاب‌های کتابخانه‌های عمومی منطقه شهریار در سال گذشته نزدیک به ۱۲۰ هزار جلد بوده است که این تعداد کتاب در مقایسه با استانداردهای جهانی عدد بسیار کمی است.

کتابخانه استاندارد شهریار که در فرهنگسرای امینین نام واقع است در مقایسه با یکجمله مرکزی در استقبال کمتری برخوردار است. این کتابخانه در سال ۱۳۸۳ دارای یکزده هزار جلد کتاب بوده است. در صورتی که کتابخانه مرکزی

در همین سال بیش از ۲۲ هزار جلد کتاب داشته است.

اما اینکه کتابخانه استاندارد شهریار در یکی از بهترین نقاط شهر در مجموعه فرهنگسرا را اندازی شده است باید از اسفناک‌بیشتری برخوردار باشد که شاید با افزایش کتاب و امکانات بیشتر چنین اتفاقی شکل بگیرد.

فرهنگسرای استاندارد شهریار که ساختمان دارای شکل آن بسیار زیبا طراحی شده دارای دو طبقه است که طبقه دوم آن به برگزاری کلاس‌های مختلف کتابچه و تفریحی، طراحی، خطاطی و… اختصاص یافته است و طبقه زیرزمین آن به سالن مطالعه و مخزن کتابخانه اختصاص یافته است. شاید همین بهیچ‌مقدار ملذذ کتاب‌های کتابخانه این فرهنگسرا عامل دیگری برای استقبال ضعیف از کتاب‌های این کتابخانه است.

در دسترس بودن کتاب یکی از مهم‌ترین عوامل در گذرکش فرهنگ مطالعه است؛ که باید پیش‌بینی ضعیف‌بتر و مناسب‌تر برای مخزن این کتابخانه قلمداد و چینیتری از طرف افسانه‌ها کتاب و کتابخوانی خوانده شد.

عباسی در پاسخ به این سؤال که چرا طی سال‌های گذشته گذرکش فضاهای کتابخانه‌ای در این منطقه خیلی جلدی نبوده است می‌گوید: از آنجایی که منتظر اجرای برنامه جدید اداره کتابخانه‌ها بوده‌ایم نتوانستیم. شاهد اقدام جدی در این راستا باشیم. به صورتی که در حال حاضر چند کتابخانه در منطقه شهریار احداث شده است. و آماده بهره‌برداری هستند اما اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهریار هنوز آنها را تحویل نگرفته است.

وی می‌گوید: شاید در این منطقه با همکاری مردم و استفاده از زمین‌های وقفی و همچنین حمایت خیرین می‌بایست از حمایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و نیز هأتان‌های امور کتابخانه‌ها بهره‌مند باشیم.
تجهیزات مورد نیاز را به اندازه کافی در اختیار داشته باشیم و همچنین نیروی متخصص نیز به اندازه کافی استخدام شوند و در اختیار قرار گیرند.

منطقه شهریار در حال حاضر با داشتن بیش از یکصد شهر و شهرک و روستاهای ۹۰ کیلومتره است که به جز دو مورد ذکر شده آن که در خود شهریار است یک باب در شهرک آلبیشه، یک باب در برآمد، یکی در ملا، یک باب در اصلیل آباد، یکی دیگر در سمدآباد، یک باب در مفادشت و نهایتاً یک باب دیگر هم در شهر فرس واقع است.

البته قابل ذکر است که در کنار این تعداد کتابخانه بعضی از روستاهای منطقه نیز دارای کتابخانه‌های کوچکی هستند که به نوعی در خدمت اهالی روستاست.

موزه‌ها و کتابخانه‌ها

سازمان میراث فرهنگی دهم بهمن‌ماه ۱۳۶۶ از ادغام فعالیت‌های موزه‌ای یازده سازمان تشکیل شد. ۱۳۸۳ پسوند گردشگری نیز به عنوان سازمان میراث فرهنگی اضافه شد تا این سازمان علاوه بر فعالیت در زمینه حفظ میراث فرهنگی برنامه‌ریزی‌هایی نیز در جهت رونق گردشگری در کشور انجام دهد.

از وظایف این سازمان مرمت و نگهداری ۹ موزه‌ای است که تحت نظر این سازمان اداره می‌شوند. این ۹ موزه شامل: موزه ملی ایران (ایران باستان)، هنرهای ملی، گلستان، نیاوران، فرش، نقاشی پشت شیشه، آبکینه و سفالینه، رضا عباسی و مجموعه سعدآباد است.

هر کدام از موزه‌های تحت نظر سازمان ، کتابخانه دارد. بعضی از این کتابخانه‌ها دارای چندین هزار جلد و برخی دیگر تعداد کمی کتاب دارند. کتابخانه هفتده روز نظر در سلسله گزارش‌های دوره‌ای این کتابخانه‌ها تهیه کنند. در اولین گزارش، اطلاعات و آمار کلی درباره این موزه‌ها ارائه می‌شود تا در شماره‌های آینده اطلاعات مستقل و جزئی‌دوباره هر کتابخانه تهیه شود.

کاخ گلستان که در میدان پازنده خرداد واقع است از زمان صفویه مورد استفاده شاهان و خاندان آنها در دوره‌های مختلف بوده است.

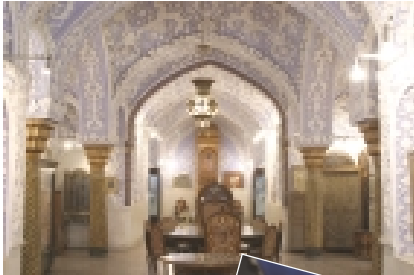
این کاخ که اکنون بیشتر به نام موزه گلستان شهرت دارد، سه کتابخانه دارد. کتابخانه خطی یا سلطنتی، کتابخانه چاپی و کتابخانه اهدایی خانم آذریبی. کتابخانه خطی دارای سه هزار جلد کتاب است. قدیمی‌ترین برگی که در این کتابخانه موجود است نوشته‌ای منسوب به

حضرت علی (ع) است، یعنی از هزار و چهارصد سال پیش. استفاده از این کتابخانه برای عموم آزاد نیست.

موزه هنرهای ملی از دیگر موزه‌های تحت نظر سازمان میراث فرهنگی و گردشگری است. این موزه که در ساختمان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی میدان بهارستان قرار دارد، سال ۱۳۰۹ افتتاح شده است. کتابخانه این موزه سال ۱۳۶۹ یعنی هشت سال بعد از گشایش موزه افتتاح شده است.

این کتابخانه متشدد جلد کتاب دارد و استفاده از آن ویژه دانشجویان و فعالان حوزه هنرهای ملی است. از دیگر موزه‌های تحت نظر سازمان میراث فرهنگی و گردشگری می‌توان به موزه ملی ایران یا موزه ایران باستان اشاره کرد. همزمان با افتتاح این موزه در سال ۱۳۱۶، کتابخانه آن نیز گشایش یافته است. این کتابخانه حاوی بیست هزار جلد کتاب و نشریه است که بیشتر در موضوع‌های باستان‌شناسی و تاریخ است. این کتابخانه در خیابان امام خمینی واقع است.

مجموعه سعدآباد نیز دارای دو کتابخانه فعال است. این دو کتابخانه شامل کتابخانه مرکزی و کتابخانه موزه ملت است. کتابخانه مرکزی این مجموعه دارای پنج هزار جلد کتاب و نشریه است که در موضوع‌های باستان‌شناسی، تاریخی، هنری و ادبی طبقه‌بندی شده‌اند. مجموعه سعدآباد در واقع در خیابان زعفرانیه است و استفاده از کتابخانه آن برای کارمندان مجموعه و دانشجویان آزاد است. از دیگر موزه‌های تحت نظر سازمان میراث فرهنگی و گردشگری می‌توان به کاخ نیاوران اشاره

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری است. این کتابخانه که سه هزار جلد کتاب دارد همزمان با موزه در سال ۱۳۵۷ گشایش یافته است. این کتابخانه که ۱۳۰۰ جلد کتاب به زبان فارسی و ۱۷۰۰ جلد کتاب به زبان لاتین دارد، در موضوع‌هایی مانند هنر، شبیه، سقا، تاریخ و دین طبقه‌بندی شده است.

این کتابخانه در خیابان امام خمینی قرار دارد. از دیگر موزه‌های سازمان میراث فرهنگی و گردشگری موزه نقاشی پشت شیشه است. این موزه در سال ۱۳۷۷ افتتاح شده است، اما کتابخانه آن با دو سال تأخیر در سال ۱۳۷۹ گشایش یافته است.

این کتابخانه ۵۰ جلد کتاب دارد که بیشتر کتب مرجع است. کتاب‌های این کتابخانه در سه موضوع نقاشی، هنر و باستان‌شناسی طبقه‌بندی شده است. این کتابخانه در خیابان پیچ شمیران قرار دارد. هفتمین و آخرین موزه تحت نظر سازمان میراث فرهنگی و گردشگری موزه رضا عباسی است که کتابخانه آن به علت تعمیرات بنه است و هنوز از کتاب‌های آن صورت‌بربری نشده است. این موزه واقع در خیابان شریعتی است.

که امروز آن را بیشتر به نام موزه نیاوران می‌شناسند. این کتابخانه دارای ۲۳ هزار جلد کتاب است که در آن از همه موضوع‌ها کتاب موجود است. این کتابخانه که کتاب‌های آن بیشتر به زبان فرانسه و فارسی است در انتهای خیابان باهنر قرار دارد. کتابخانه موزه فرش همزمان با گشایش فروزه در سال ۱۳۵۶ افتتاح شده است. این کتابخانه ۷۵۲۰ جلد کتاب دارد که در دو بخش فارسی و لاتین طبقه‌بندی شده است. این کتابخانه واقع در خیابان کارگر شمالی است.

موزه آبکینه و سفالینه نیز از موزه‌های تحت نظر

بگذار پستچی بیاورد

برای یک کتابخانه بعيد است که در هنگام تأسیس سه هزار عضو داشته باشد اما یکی فرهنگ پایتور بود که الان این تعداد به ۱۰۰ عضو رسیده است که امکان گزین به خدمت بالا بودن حق عضویت است. شاید مردم مشکلات اقتصادی‌شان خیلی زیاد شده باشد هم نمی‌توانم. چرا برای معرفی کتابخانه اقدامی نمی‌کنید؟ یکی از دلایل آن عدم حمایت بنیاد مستضعفان و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. زمانی بود که به خاطر مبلغ ناچیز هزینه‌پستی کتابخانه به تعطیلی نهیدید که البته البته مشکل حل شد.

شبه‌بودم کتابخانه‌ای هست که به صورت پستی خدمات می‌دهد. تصور اینکه در خانه باقی کتاب‌های مورد نیازتان را از پستی میراث بیاورد خیلی تئوریک است. درست مثل وقتی که هیچ نظریون، با می‌چانی و فیلم تلخ‌چهرات را می‌بینی و شریین تر آنکه گاه می‌گذا به خاطر ناخیر در تحویل کتاب از طرف کتابدار کتابخانه به اشکال مختلف تو بیج نمی‌شوی، مطمئن هستی کسی هست که فراموش نکند کتاب را به موقع برگرداند.

سراش را گرفت و به یک کتابخانه پارک شهر رفتم. مطمئن نیوادم چنین چیزی باشد.

کتابخانه پایاگران و بیبک فرهنگ در زیرزمین ساختمان کتابخانه پارک

شهر واقع شده است. زیرزمینی پر از کدهای گل لوبیایی که از گل‌های

لقسه‌های کتاب سرگ می‌کنند. سگیه سلطنتی میزورگ کتابخانه حرف‌ها هم را در مورد بی‌اطلاعی مردم از وجود چنین کتابخانه‌ای تأیید می‌کند. و می‌گوید: کتابخانه بیبک فرهنگ راسته به کتابخانه پایاگران و به مدیریت غلامرضا هفتاد نسیری از آذرماه سال ۷۳ شروع به کار کرده است و در این مدت تلاش جدی‌تری برای معرفی کتابخانه نشده است. جز چند اطلاعیه در روزنامه‌های کثیرالانتشار که بازتاب خوبی هم داشت. اما بیبک فرهنگ نمی‌تواند پاسخگویی متقاضیان زیادی باشد.

علت را می‌پرسم: «ما هشت هزار جلد کتاب و ۱۰ هزار عضو که الان کتابخانه پایاگران

و بیبک فرهنگ با هم داریم. نمی‌توانیم پاسخگویی تعداد زیادی باشیم و در حال حاضر هم ما نیاز اعضا را با استفاده از مخزن کتابخانه پارک شهر برآورده می‌کنیم.

چطور شد که این کتابخانه و اطلاعاتی شده؟

در ابتدا کتابخانه پایاگران سال ۶۹ برای پاسخگویی به پایاگران جنگ

تحصیل راه‌اندازی شد تا به صورت پستی خدمات بدهد و تنها شرط عضویت

داشتن کارت شماره یک بنیاد جانیان بود و تمامی خدمات به صورت رایگان

به آنها ارائه می‌شد. در زمان تأسیس کتابخانه بنیاد جانیان و شرکت پست

دیروخانه هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی، بنیاد جانیان و شرکت پست

جمهوری اسلامی اداره می‌شد.

دیرخانه وظیفه تهیه کتاب و تأمین کارمندان و مکان کتابخانه را بر عهده

داشت و بنیاد مستضعفان هزینه‌های پستی و حق عضویت‌ها را پرداخت می‌کرد.

شرکت پست هم وظیفه انتقال کتاب‌ها را در کیف‌های مخصوص کتابخانه به

القسی طاق ایران قبل کرد ولی به مرور همکاری بنیاد مستضعفان قطع شد.

از سال ۷۳ تصمیم گرفتیم این کتابخانه را به صورت عمومی درآوریم که

استقبال خوبی از آن شد. در همان زمان تأسیس، بیبک فرهنگ سه هزار عضو با

حق عضویت باصدا تورمان داشت. به مرور که این حق عضویت به دلیل

هزینه‌های پستی افزایش پیدا کرد از تعداد اعضا کاسته شد. تا چهار پنج ماه پیش

یادداشت

سجاد ساسخیان زند

بایانکه بر تعداد دانشجویان هنر نمایش روز به روز افزوده می‌شود و علاقه‌مندان این رشته هنری با گذشت زمان به گونه‌ای جدی‌تر این هنر را می می‌گیرند،اما هنوز در این رشته هنری با کمبود منابع مکتوب مواجهیم چند انتشاراتی به انتشار کتاب‌های نمایشی پرداخته‌اند،اما هر کدام از آنها کمی بعد از ثبت و تاپ انتشاره‌اند یا دیگر این عرصه را برای فعالیت مناسب نمی‌بینند و یا به گونه‌ای محدودتر کتاب‌های نمایشی منتشر می کنند.

در این بین وضع کتاب‌های تئوری نمایش،بسیارمتراست. شاید این را نباید که مجموع کتاب‌های جدی تئوری هنر نمایش از آغاز تا امروز، به زحمت از سی و چهل فرام می‌رود. در زمینه بیان گفتاری بازیگر نمایش شایده به زحمت بشود نام سه یا چهار کتاب را برد،قیه عوامل نمایش از جمله کارگردانی، طراحی صحنه و لباس،نویر بازی، گرمی و… نیز از این قاعده مستثنایستند. شاید در این بین نمایشنامه نویسی از وضعیت بهتری برخوردار باشد.اقبال مخاطبان از این کتاب‌ها و هر دلیلی دیگری سبب شده تا کتاب‌های آموزشی و تئوریک بیشتری در زمینه نمایشنامه‌نویسی منتشر شود. اما با این همه،وضعیت خود کتاب‌های نمایشنامه چندان خوب نیست.به عبارتی،مفهوم نمایشنامه‌های منتشر شده،بسیار کمتر از فیلمنامه و رمان است که دلائل این امر را به فرصت‌گیری و ناگرمی،در این یادداشت به کتاب‌های نمایشی نشر قطره می‌پردازیم،و این نشر از جدی‌ترین، شروع به انتشار کتاب‌های تئوریک‌نمایش کرده است. در کنار این کتاب‌های تئوری،ما شاهد چاپ چند عنوان نمایشنامه نیز بوده‌ایم.

دیوبی نظرات را در کتاب‌های نمایشی نشر قطره،به عهده دکتر قطب‌الدین صادقی است و کتاب‌ها تحت عنوان تئاتر امروز جهان منتشر می‌شوند.تاکنون سی و دو عنوان از کتاب‌های این مجموعه منتشر شده و در کنار این کتاب‌های آکادمیک،چند عنوان نمایشنامه هم به چاپ رسیده‌است. البته نمی‌توان در این ستون به همه این کتاب‌ها بصورت مفصل و دقیق پرداخت. این کار را نیز به فرصت دیگری می‌گذاریم،اما قبل از اینکه چند کتاب از این مجموعه را به‌طور مختصر معرفی کنیم،باید این نکته را بیفزایم که یکی از خصوصیت‌های کتاب‌های تئاتر امروز جهان این است که علاوه بر آنکه جنبه عملی و آموزشی را مدنظر داشته‌اند،جنبه علمی و تئوریک را هم در بر دارند. به عبارتی می‌توان گفت هیچ جنبه‌ای فدای جنبه دیگر نگاشته‌اند.

از آخرین کتاب مجموعه شروع می‌کنیم. «فن بیان» سی و دومین کتاب تئاتر امروز جهان» است. نویسنده

کتاب

دو کتاب از نشر فراگاه

اقیانوسی در آکواریوم

مجموعه شعر، شاعر: مهدی شادخواست، ناشر: انتشارات فراگاه، چاپ اول: زمستان ۱۳۸۳، شمارگان ۱۵۰۰ نسخه، قطع: رقعی، ۲۴ صفحه، ۷۵۰۰ ریال

دفتر حاضر، دومین مجموعه شعر مهدی شادخواست است که ۳۷ شعری را دربرمی‌گیرد. شعر که در قالب کلاسیک (شعری، قصیده و دوبیتی) سروده شده، مابقی اشعار در قالب شعر سپید است.

مقدمه «اقیانوسی در آکواریوم» را سیدعلی میربالد به رشته تحریر درآورده است.شادخواست کتاب‌های «کته ترازم» (مجموعه نقد و تحقیق) ۱۳۷۹، «چه زیبا می‌شوی وقتی نگاهت می‌کنم» ۱۳۸۰ و… را در کارنامه ایوب خود دارد.

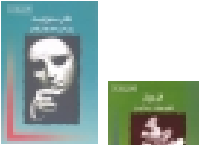
هیشت آوری بی من است

مجموعه شعر، شاعر: سیدعلی میربالد، انتشارات فراگاه، کرج، چاپ اول: زمستان ۱۳۸۳، شمارگان ۱۵۰۰ نسخه، قطع: رقعی، ۲۴ صفحه، ۷۵۰۰ ریال

هیشت آوریه من است، آخرین دفتر شعر سلی میربالد (شاعر و منتقد) است که به فارسی انتشارات فراگاه آن را چاپ و منتشر کرده است. این دفتر، گزیده اشعار سال‌های ۷۵۰۰شاعر را شامل می‌نود. همه اشعار دفتر مذکور در قالب شعر سپید سروده شده است. پیش از این، دفترهای هیشت همین بران» و گزیده ادبیات معاصر (۱۵۱) از وی منتشر شده بود. طرح روی جلد را سعید زاشکاتی - طرح و گرافیکت: جوان- طراحی کرده است.

بازار، ششده، ۲۲۲، شنبه ۲۷ فروردین ۱۳۸۳

آن الجبلن مجلین است و رضا شیرمرز ترجمه‌اش کرده است. «فن بیان» را بیشتر باید یک کتاب عملی دانست. این کتاب بارانه تمرینات مناسب به بازیگر کمک می‌کند. نایه بیانی مناسب دست پیدا کند، چراکه بازیگر باید به تمام اجزای تارهای صوتی‌اش احاطه داشته باشد. به همین دلیل است که باید با اجرای تمرینات اجزای صوتی‌ترائز ثبت‌کنند، اما همین که روی صحنه رفت باید چگونگی بیان را به کنار بگذارد و به نقش بپردازد. «فن بیان» همچنین بارانه تمرینات روزانه برای تقویت و آماده‌سازی تارهای صوتی، بازیگر را در شرایط مناسب قرار می‌دهد. با این همه، نمی‌توان این کتاب را، منحصراً

یک کتاب عملی دانست. «فن بیان» در کنار اجرای تمرینات روزانه و عملی، به عمق باورهای بازیگر می‌پردازد.

بازیگر باید به تمام اجزای بدن و زندگی‌ش نظارت داشته باشد. برای خولند یک متن به شیوه درست تنها داشتن اجزای صوتی مناسب کافی نیست، باید دانش خولند آن متن نیز در بازیگر وجود داشته باشد. «تئاتر سمبولیست» دیگر کتاب مجموعه است که ژیل ماری آن را نوشته و دکتر مهوش قویمی ترجمه‌اش کرده است. همان‌طور که از اسم کتاب برمی‌آید تئاتر سمبولیست، به گونه خاصی از تئاتر می‌پردازد که بجه دلیل جنبه رمزگونه و خصلت کم و بیش عرفانی‌اش، «فرادین‌شماری را شگفت زده کرده است. این کتاب، همان‌طور که مؤلف در مقدمه می‌گوید، قرار نیست، دیگری دقیق از تمام تئاتر سمبولیست» را ارائه کند، بلکه می‌خواهد آثار نویسندگان را بررسی کند که شکوفایی سمبولیسم را تارگ دیده‌اند و از همان ابتدا،

تجلی ویژه این جنبش بوده‌اند. نویسنده در این کتاب، نخست به تعاریفی از تئاتر سمبولیست دست خواهد زد و سپس به آثار نویسندگان این نوع آثار خواهد پرداخت و توجه او بیشتر معطوف به نویسندگانی خواهد شد که «مخاطبانشان بخصوص محدود به بر گزیدگان جامعه ادب و هنر بوده‌اند، و اگر چه نامی بر آوازه ندارند، یا حتی فراموش شده‌اند، اما تأثیر بسیاری بر ادبیات گذاشته‌اند.» سه مجیب نیست که به مالارمه کمتر پرداخته شود یا بویله‌دولیل اانه، از فرصت بیشتری سمبولیست است، کمتر مورد توجه قرار بگیرد و فرقی پورمند باشند. نقلی این دو نویسنده را نمی‌توان نادیده گرفت و با وجود این تأثیر، در کتاب‌های دیگر، کمتر به آنها پرداخته شده است.

تئاتر سمبولیست می‌تواند تعریف درستی از این تئاتر و متن نمایشی در اختیار ما بگذارد و مطالعه آن قطعاً درک نادرستی را که از این ژانر نمایشی وجود دارد، از بین خواهد برد. چراکه سمبولیسم نیز مثل بسیاری از ژانرهای هنری دیگر، گاه به تعبیرهای نادرست در بین ما تعبیر شده است.

تئاتر و هم‌راهش اشترزحمین مجموعته تئاتر امروز جهان» است. آنتون آرتو، نویسنده این کتاب، بی‌شک یکی از نام آوران و متکرران تئاتر معاصر است. او این کتاب را به‌صورت منسجم و مرتب نوشته است، بلکه تئاتر و هم‌راهش، نوشته‌ها، مقاله‌ها، بیانیه‌ها و سخنرانی‌های است که بعدها در کنار هم آمده و تبدیل به یک کتاب شده است. هنگامی که کتاب در سال ۱۹۳۸ به چاپ رسید، خود آرتو در آسایشگاهی بستری شده بود.

آنتون آرتو زمانی توان یک نظریه‌پرداز تئاتر دانست و با این که تئاتر شقوقات را به او نسبت می‌دهند، او بیشتر شاعری شوریده و فیلسوفی اندیشمند است. با یک نظریه‌پرداز تئاتر، او در گفتگو و هم‌راهش «امواتر اربانه‌ای قرار داده تا به دل فرهنگ بپردازد. زبان موردعرب‌زمین از می‌دهد و معنقد است که زمانی مردم مغرب‌زمین از ریشه‌هایش دور شده و در حال خشک‌شدن نمایش‌هایش است. او فرهنگ یوروزواری را نقد می‌کند و بیان زندگی غرب را به زیر سوال می‌برد. با این همه نقد و تحلیل آرتو در زمانی اهمیت می‌یابد که این مورد تئاتر حرف می‌زند. بی‌شک تعاریف او از تئاتر شقوقات و توضیحات دیگری که در رابطه با مفاهیم تئاتری می‌دهد، هنوز برای ما تازگی خواهد داشت.

تئاتر و کارگردانی دیگر کتاب مجموعه «تئاتر امروز جهان» است. این کتاب توسط ژان ژاک روین نوشته شده که نویسنده آژانسهای در میان ما نیست و توسط مهشید نونهالی ترجمه شده است. در «تئاتر و کارگردانی» ما با تاریخچه کارگردانی در هنر نمایش آشنا می‌شویم. تاریخچه کارگردانی نمایش برعلاف خود اصل نمایش که سابقه‌ای کهن و فرهنگ بشری دارد، چندان قدیمی نیست. چنانچه بسیاری از مورخان و نظریه‌پردازان هنر نمایش گفته‌اند، این تاریخ بین سال‌های ۱۷۶۶ تا ۱۷۷۷ است. یعنی بین سال‌های تشکیل گروه «امپینیتر» تا تأسیس نمایشخانه تئاتر البیه.

اما با توجه به نویابوند کارگردانی تئاتر نسبت به سابقه خود هنر نمایش، کارگردان تئاتر، از قدرت و اختیارات بسیاری در صحنه برخوردار است. از جمله‌های صوتی صحنه تا دگر ساختمانهای لباس، نور، رنگ، ریتم و خلاصه هر آنچه که یک نمایش را می‌سازد. ژان ژاک روین در تئاتر و کارگردانی به همه این مقوله‌ها پرداخته است. او در فصل اول به معرفی و شرح عنوان کارگردانی نمایش، اقتدار او، رابطه‌اش با تماشاگر و صحنه برداری می‌پردازد و در بخش دوم به کارگردانی چندان

استانیاسلوسکی، کوپو، پتوئف، کریک، «ماهرولت، بان، برشت، آرتو و چندین دیگر از نام آوران تئاتر می‌پردازد. فصل سوم فضاسازی در هنر نمایش مورد بحث قرار می‌گیرد و اینکه کارگردان‌های معقولات، چطور توانسته‌اند با ابزار گوناگون، فضاهای معقولات خلق کنند.

ژان ژاک روین در فصل چهارم به دگر تصویر، دگر ساختمانهای، طراحی لباس، جلوه‌های صوتی و موسیقی و نقش همه اینها در کارگردان بزرگ تاریخ نمایش پرداخته است و در دو فصل آخر با توجه به نقد کارهای گذشته، به تئاتر معاصر کشورش، فرانسه توجه کرده است.

… و اما بازیگری در بازیگری، بیستیمین عنوان مجموعه است. فیلیپ ب‌رابرلی این کتاب را در سال ۲۰۰۲ نوشته است و بدیالده آقاچهسانی هم آن را به فارسی ترجمه کرده.

نویسنده در این کتاب کوشیده است حرف و عمل را به هم پیامزد، از بیان‌ها و مباحث زیادی در مورد بازی شده‌اند. نظریه‌پردازان فقط وظایف نظریه‌پردازان سخن می‌گویند و مخاطب اهل عمل، فقط اهل عمل است، موزده بازیگری قرار عهده‌اند و ضمن آنکه این تکنیک‌ها را زایل‌بلی تلاش کرده است تا گفتاری معقولات بازیگری را کنار هم پیابرد و به خواننده کمک کند تا این تکنیک‌ها موزده بازیگری قرار عهده‌اند و در ضمن آنکه هنر بازیگری را در شرق نیز مدنظر دارد، کمتر به تفاوت بردارد و به عبارتی با خواشش تکنیک‌های گذشته بازیگری، گرویش نیز آنها را ارائه می‌کند.

علاوه بر کتاب‌های نامبرده، «تئاتر سیاسی»، «مجموعه آثار پلوتوس» (سه جلد)، «ماجرای اولیوبان تئاتر»، «طراحی صحنه»، «کالده‌شناسی درام»، «به سوی تئاتری بی‌چیز»، «شانه‌شناسی تئاتر و درام»، «بشم‌انوار تئاتر» در قرن بیستم، «هنر نمایشنامه‌نویسی جنگ»، «تئوری استانیاسلوسکی در پرورش هنرپیشه»، «راز شکسپیر»، «حرفه من»، «تحلیل انواع تئاتر و درام»، «نقد تئاتر»، «فرهنگ کوچک هنرپیشه»، «تئاتر و اروپا»، «بیان بدنی بازیگر»، «اصول کارگردانی نمایش»، «ارباب هنر تئاتر»، «تئاتر نیست در آماتیک»، «تئاتر در مانی نمایش زندگی»، «روزگاران طلایی تئاتر»، «هنر نمایشنامه‌نویسی» و «هنر خلق شخصیت» نیز از همین مجموعه منتشر شده است. نشر قطره، کتاب‌های نمایشنامه را نیز در کنار «مجموعه تئاتر معاصر» منتشر می‌کند. برخی از این نمایشنامه‌ها چاپ اول و برخی دیگر، تجدیدچاپ هستند و به دلیل آنکه مدت‌هاست از تاریخ چاپ اولشان می‌گذرد و در بازار کتاب نایاب‌اند، تجدیدچاپ شده‌اند. که از میان آنها می‌توان به «مرگ و نمایش نوشته آنتون میله، «فقر علیشده» نوشته ایرج زهری و «بازیگر و روش» نوشته علی نصیریان اشاره کرد.

امیدوارم که چاپ دیگر آثار گرمی تمام‌شده باشد.

یادداشت

عزیز شما پیرایید

سید اسماعیل نواب صفای‌الله‌سرای نامدار و شهیر و نویسنده و گردآورنده کتاب‌های بگ درخت، مسفرنامه فرهادبیز، هفتارخانه‌ها، فرهاد میرزا محمدالدوله و خاقان کلام ترانه‌های ماندگار و زرمه‌شکلی مثل آمد بویاره، رفیق و یار بفرستیم، جونی و... در روز تو زده‌ام فروردین ماه ۱۳۸۳ ساعت ۱۲ صبح در بیمارستان ایرانپور به جوار حق شادمانه.

در سال ۱۳۲۰ که عضویت شورای نویسندگان رادیو ایران را پذیرفته‌ام نیم ساعتی برای رادیو ایذاع کردم که در حدود چهار ماه هفتادای یک بار از رادیو پخش می‌شد و جهت استفاده به نامی استان‌ها نیز ارسال می‌گردید.۱ نام برنامه فوق‌العاده که تعداد اجراهایش در حدود ۱۵ برنامه بوده است و در همان سال ۱۳۲۰ از ادامه آن مناصت به عمل می‌آید برنامه «قصه قصه انتخاب می‌گردد که همین نام برای کتاب خاطرات و یادگیا‌نامه خود نوشته (آرشیوگرافی) استاد نواب صفای برگزیده شده و خاطرات استاد تا سال ۱۳۶۷ به تحریر درمی‌آید.

اسماعیل نواب‌تخلصی به مناسه که بعدها این تخلص جزو نام خانوادگی‌اش درآمد به نواب صفای معروف شد و جهت استفاده به نامی استان‌ها نیز ارسال می‌گردید.۱ نام برنامه فوق‌العاده که تعداد اجراهایش در حدود ۱۵ برنامه بوده است و در همان سال ۱۳۲۰ از ادامه آن مناصت به عمل می‌آید برنامه «قصه قصه انتخاب می‌گردد که همین نام برای کتاب خاطرات و یادگیا‌نامه خود نوشته (آرشیوگرافی) استاد نواب صفای برگزیده شده و خاطرات استاد تا سال ۱۳۶۷ به تحریر درمی‌آید.

اسماعیل نواب‌تخلصی به مناسه که بعدها این تخلص جزو نام خانوادگی‌اش درآمد به نواب صفای معروف شد

و جهت استفاده به نامی استان‌ها نیز ارسال می‌گردید.۱ نام برنامه فوق‌العاده که تعداد اجراهایش در حدود ۱۵ برنامه بوده است و در همان سال ۱۳۲۰ از ادامه آن مناصت به عمل می‌آید برنامه «قصه قصه انتخاب می‌گردد که همین نام برای کتاب خاطرات و یادگیا‌نامه خود نوشته (آرشیوگرافی) استاد نواب صفای برگزیده شده و خاطرات استاد تا سال ۱۳۶۷ به تحریر درمی‌آید.

کتابخانه

دوران تحصیل او (به جز سیکل دوم) همه در این شهر می‌گذرد و دیگر اینکه پدر ایشان در گمرک کرمانشاه، صاحب‌منصب بوده و زادگاه و محل نشو و نما و بالذکی او در دامنه و همسایگی ستون ایران (پستون) به حساب می‌آید که استاد البته به شکل مشروح و مفصّل در کتاب قصه قصه، به‌دقت پررنگانه است. اما در این یادداشت نگارنده قصد آن را دارد که به شکلی موجز و خلاصه کتاب قصه قصه معرفی کند که مهم‌ترین اثر استاد نواب صفای باشد (به اضافه قطعه) و نیز در بین تمام کتاب‌های از این قبل و به این شوبه (آرشیوگرافی به علاوه خاطرات نگارگری)نگاشته شده است. و آن را می‌توان معتبرترین، مفیدترین و در عین حال ساده‌فاه‌ترین، خواندنی‌ترین و...ترین بدون افراف برشمرد.

مهم‌ترین امتیاز کتاب، بیان صادقانه و راستین روایات و حوادث و اتفاقات است که در حقیقت نویسنده در پی کسب وجهه یا پرستاندن از آرزوهای در جهت شناخت حال خود یا دادن ستایش یا اغمازات زواری و تفریحات و غیر واقعی برنماید. استاد از هم‌امی رضا محجوبی تا محله بدنام چک خوردن از داریوش رحیمی و تک‌زند مرتضی خان براه‌ش را و تهدیدات نوازنده اخراجی و ترس از چاقی خوردن و مخفی شدن بگیر تا شادخواری‌ها و تلخ‌نوشی‌ها و لاله‌زار رفتن‌ها و استایل‌ول درگ کردن‌ها و سر بل تحریرش و معازره عشقی و باطنی‌ها و عاشی‌ها و قلندری‌ها و بی‌فیدی‌ها و...

در هیچ کتابی مشابهی خواننده انگیزد و با این توجه با افراد نام‌آور و با غیر مشهور اما تأثیرگذار در هنر و ادبیات و به ویژه موسیقی، آشنا نمی‌شود و طبعی است که صد البته اختلاف نظر و مغایرت دیدگاه بین نویسنده و دیگر اهل هنر در مودی خاص یا مواردی متعدد وجود داشته باشد و البته

با تو هستم هر کجا هستم

در این کتاب خواننده دقیق، متوجه بسیاری از ظرایف و ظباق فرهنگی واجتماعی-سیاسی خواهد شد؛به‌ویژه شیفتگی‌های استاد نواب نسبت به برخی از سبب‌ساز و نیز میزان ارادت ایشان به مرحوم سید جوادعلی‌قزاقه که نزدیک به ۸۰ صفحه کتاب را پررشته و در بسیاری از صفحات گنشته به ایشان اختصاص داده است؛حتی طراوت دردیگه (آرشیوگرافی) و اعضای و هم‌زمانی فرهنگی (امد ایمنیا موسیقی و اعضا) و افراد این دو جریان مناسبت این قصه و مورد نظر ما نیست (اولی هوشمندانه در خلال خاطرات استاد نواب می‌توان دریافت که چرا عاقبت پیروز زاده به (یکی به یول خروس) او خواننده موزن و صاحب‌منسکی که نام نمی‌بریم به کافه‌ها و کالاه‌ها و استعداده درخشانی او صدای گرم و گراما ملل جمال وافی به آنجاها و ناچاها کشید و رسید و اساساً قصای برنامه گل‌ها و یا دیگر جریان‌های رادیو پتقدر در این موارد (چنانچه مضمی محسوب شوند) تأثیرگذار بوده است.

انتها یادداشت را به‌دست استاد نواب صفای می‌گذارم که شاعری باشد بر این مدعا که کتاب قصه قصه بسیاری از ناگفته‌ها، مجهولات و نمانده‌ها را حداقل بر حقیق که‌مان روشن نموده‌ام و می‌تواند که فیروز استاد نیزن ژرفی به بنده فرموده، او استاد من بوده.

از سال ۱۳۶۶ که در اداره کل انتشارات و تبلیغات به کار پرداختم روزنامه «حسطنقی» مستعاضه هم معلم من بوده هم مشوق من... در بین سال‌های ۱۳۷۰-۱۳۷۸ برای‌نامه‌ای ارائه

فردم که گویندگی شعر به همراه آهنگ بود... هم قطعی‌ای که از آثار بزرگان برمی‌گزیدم و منتشر می‌نمادتم بود و هم فن بیان را نزد او تعلیم می‌گرفتم. همکاران من عبارت بودند از استاد حسن کسایی که در آن سال‌ها مجاز و نه‌نوان آمد و رفت داشت... دیگران لطف‌الله محمدی و فریدون

حافظی بودند که مراد این برنامه باری می‌گرفتند. در همان سال بود که از استاد عبادی به رادیو دعوت کردم و پس از آن از استاد حسن یاحقی خواستم تا روزهای جمعه یک هفته ویران و یک هفته گمانچه بنواز... از سال ۱۳۷۵ به به تهران آمدم استاد جل را در هرمنظر سیری می‌کننده عضویت شورای نویسندگان انتخاب شده و عضویت زنده‌ها از جمله کارهای من بودند؛میرزا جرائان که برنامه مرکزی بوده تصویب من می‌بود؛ برنامه اثر گوشه و کار شهباب؛پشتنهاد من مرحوم احمد سرش دوست مهربان و عزیزم... در شورای برنامه حاضر بودم که همه روزها ساعت ۱۵:۲۴ بعدازظهر به وسیله دو گوینده پرویز یاحقی و توصیفیان غیبی می‌شد؛ برنامه در پیشگاه تاریخ و زندگی جزو کارهای من قرارگشت علاوه بر اینها برنامه‌ای به نام «آلروانی از شعر و موسیقی» امیاع کردم که بیش از سه سال تحت عنوان «نواب صفای عرضه می‌داره» از رادیو ایران پخش می‌شد... برنامه‌ای به نام «قصه قصه» ارائه دادم؛۳ کتاب قصه‌نویسه تا ۱۳۳۰ از استاد یادداشت (آهنگساز (نواز) و خواننده‌هایش که کلام و شعر استاد نواب را مرتزم می‌ساخته ذکر نموده است که البته یکی از آنان که شعرش از آقای جوهری و بعدی می‌باشد توضیح استاد مرود اشاره واقع شده است. عسکری‌های کتاب نیز نوع خود از تنوع و امتیازات کتاب محسوب می‌شود.

پی نوشت:

۱- از کتاب قصه قصه صفحه ۱۳۳ و صفحه ۱۵۹ و ۱۵۶ از «فرهنگ‌های موزن برنام» در گوشه و گوشه آقای نویسندهان کپه‌های زنده می‌باشند که مستقیم و غیرمستقیم جن حقی تاریخ بر بسیاری از دانش‌آموزان و دانش‌آموزان تاریخ و نیز رشته روزنامه‌نگاری و ادبیات دارند.

... تا نمایشگاه با تاشران

هنرهای تجسمی، موسیقی و بازیگری

با تصویرهای سیاه و سفید و با قطع رحلی در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد.

«هنر چاپ دستی» یا تکنیک‌های اینچنینی نوشته پیش‌تر کوکتابی است در زمینه پرستش کاری روی فلز که طراد نصیری و موسوم سجادی ترجمه‌اش کرده‌اند. «طراحی از چهوه» نوشته بل لی لوبل، ترجمه محمد اعظم‌زاده و آدرس فن معمار، نوشته مینا فرامانی و فروش اویسی از دیگر کتاب‌های نشر مازلیک است. این نشر همچنین برخی از کتاب‌های خود را از جمله «طرح و فرم» (ایین)، «عناصر رنگ» (ایین)، «ماد، خاموشی، اشکائی» و «سامانی»، «کاربرد رنگ و تکنیک‌های نقاشی»، «کاربره و روش‌های طراحی»، «خاموشی، اشکائی» و «سامانی»، «کاربرد رنگ و تکنیک‌های نقاشی»، «کاربره و روش‌های طراحی»، «خاموشی، اشکائی» و «سامانی» و «کتاب‌های هنری»، «اطلاعات جامع موسیقی» (چاپ هفتم)، «تاریخ هنر، (فره‌اشگاش و چاپ هشتم) تجدیدچاپ کرده است و (آموزش قدم به قدم آبرایش، «طراحی سرب»، «ترسیم در معماری، (پوشاک ملل به روایت تصویر» و آزمایشی شاسی در تصویر» را از زیر چاپ دارد.

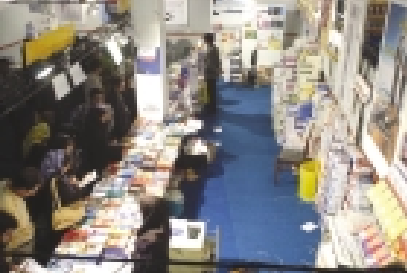
نشر ماهور در زمینه موسیقی فعالیت می‌کند. این نشر برای نمایشگاه اسناد کتاب‌های هنرمندی را آماده کرده که می‌توان به «ادبیا (چاپ هفدهم)»، «سه هزار گزیده آموزشی محمدرضا درویشی اشاره کرد. علاقه‌مندان می‌توانند در این کتاب با سازهای بوئسی و غیربوئسی کوبه‌ای که پوست صدا و خود صدایند آشنا شوند. این کتاب ۷۵۰ صفحه و قطع رحلی و مصور، در نمایشگاه کتاب عرضه می‌شود.

«هنرپیانو» کتابی است که دبیرید دوان آن نوشته و علیرضا سید احمدیان آن را ترجمه کرده است. این کتاب را می‌توان دانشنامه‌ای برای نوازندگان و نوازنده‌های در مورد ساز پیانو و ضبط نواهایی استثنایی برای این ساز دانست.

نقشی به یاد یک کتاب تصویری است به طراحی

با اینکه بیشتر تاشران، خود رابرای نمایشگاه آماده کرده‌اند، اما هنوز هم تاشرانی هستند که برنامه دقیق خود را برای نمایشگاه نمی‌دانند. در این بین، بعضی از آنها کتاب‌های خود را به چاپخانه فرستاده‌اند، برخی در حال فرستادن کتاب برای چاپخانه و برخی مراحل اولیه کار را می‌گذارند، البته گزیده نامزگی اندک است و کسانی که می‌خواهند خود را به نمایشگاه بین‌المللی کتاب برسانند، دیگر خط انجام کارها را برای روزهای آخر نمی‌گذارند.

نشر مازلیک یکی از تاشرانی است که تقریباً خود آماده کرده است. این نشر نیز که در زمینه هنرهای تجسمی و آموزش هنر فعالیت دارد، چند کتاب چاپ اول و چند کتاب چاپ چشمه را برای نمایشگاه کتاب تهران آماده کرده است. «کلیوزسیون» نوشته طریس ولکانک، ترجمه مریم مدنی یکی از این کتاب‌هاست.

تولد گوگ

آقای دکتر، کتاب «روشنی روس» اثر هزن کلاردانگوس را که در اوایل دهه فتاد ترجمه و منتشر کرده‌اید، یک دهان مسنزه‌ایا

این کتاب، دهان نیست، یک اثر مستند سیاسی است که خائب هلن گار انگوس نویسنده معروف کتاب امپراطوری گسنسته آن را نوشته، که در آن فروپاشی شوروی را پیش‌بینی کرده بود.می‌داند که این خاتم سومین زن عضو آکادمی فرانسه است،و در عرصه علوم سیاسی جهوشاخه شده‌ای است وایشان در شورای امنیت جهانی هم عضویت دارد.زن بسیار برجسته و صاحب‌نظری است که در شناخت تاریخ روسیه حرف اول را می‌زند.خودش هم روسی الاصلی است، یعنی از پدر و مادری روسی است که پس از انقلاب کبیر از آن کشور مهاجرت کردند و خودش در فرانسه متولد شد.

این خاتم، در این انقطو امتداد چهارم شوروی و– نه موضوع کتاب است– بدو بخش روس، در محور قتل‌های سیاسی است از جویدپدایش روسیه یعنی از قرن دهم تا زمان اوایل اختلافات «گورباچف» و فلینسن.این کتاب تمام قتل‌های سیاسی این مقطع از تاریخ روسیه را در بر می‌گیرد، یعنی از قرن دهم که شوروی در مدین مسیحیت گریب‌د روی آن ناحله مغول و ایوان محرف و تزار، خاندان رومانفها فرا انقلاب کبیر پس از آن، که دوران لنین واستالین فرا می‌رسد،در نهایت به دوران گورباچف و اختلاف‌با گلینین می‌رسد.

بسیار یگانه خاصی به بگیرد تاریخ روسیه دارید؟

نه، چون کتاب شورخنوی روسی کتابی بود که بر محور قتل‌های سیاسی و تاریخی دور می‌زد وقریباً شامت‌های انگارناپذیری با تاریخ گذشته کشور ما داشت،آن اثر ترجمه کردم همین وظایفی که در تاریخ روسیه می‌بیند مثلا زوار روسیه پسرش را کور می‌کند یا می‌کشد، مشابه همین اتفاق در تاریخ کشور ما هم می‌افتد،یعنی تبار عباس هم پسرش را به قتل می‌رساند.
چون کور کردن چشم و حس کردن کردن افراد در تاریخ سفویه فراوان بوده،عین همین رویدادها را در تاریخ روسیه می‌بینم.به سبب این شبامت‌هایی که وجود دارد، این کتاب فوق العاده مرا متأثر کرد. اصولا قتل‌های سیاسی را منتسب می‌کنند به حسن صباح و گروه‌های هواراشی که در ایران به وجود آمد، اتفاقا نویسنده در مقدمه همین کتاب هم به این موضوع اشاره می‌کند.

کتاب «ایبان دموکراسی» اثر ژان-ماری گنو هم که با ترجمه شما منتشر شد.

این کتاب در آستانه فروپاشی شوروی نوشته و منتشر شده بود و کتاب «ایده آزادی»را بعد از سقوط شوروی به دست چاپ سپرد. کتاب آینده آزادی را هم آن ترجمه کرده بودم که وزارت امور خارجه در سال ۸۰ منتشر کرد و کتاب بسیار مهمی هم هست. **شما تأکید خاصی بر مطالعه این کتاب توسط استادان و دانشجوین دارید؟ اصیت کتاب «ایبان دموکراسی» در چیست؟**

این ابوضاعی که امروز بر جهان حاکم است، و تروریسمی که طی سال‌های اخیر در جهان گسترش پیدا کرده و دنیا را به هم ریخته، می‌شود گفت در این کتاب پیش‌بینی شده است. نویسنده پیش‌بینی می‌کند «جهانی شدن» آنگونه که فکر می‌کنیم، بهترین

نخواهد ساخت، بلکه دنیا را به یک اکثریت محروم و اقلیتی منتقد تقسیم می‌کند. این تقسیم‌بندی به هیچ وجه نمی‌تواند دموکراسی و آزادی به بار آورد.

کتاب «ایبان دموکراسی» آیا بر همان نظریه‌ای بنا شده که در پایان قرن بیستم همه چیز را پایان یافتی می‌کنند؟

پایان دموکراسی به این صورت تعبیر می‌شود، که با وجود دولت‌های ملون دولت‌هایی که بر مبنای حقوق شهروندی بر جامعه مدنی استوار بودند، بر تکنیک مینهرعومی و خصوصی‌ناتی شدند، حوزه اختیارات دولت محدود می‌شد و پارلمانی بود که بر ارکان دولت نظارت می‌کرد و تصمیم می‌گرفت، این دولت‌های ملون به اعتقاد نویسنده کتاب-دموکراسی به پایان خودش نزدیک است. چرا؟ برای اینکه الان می‌بینید در اتحادیه اروپا بسیاری از تصمیمات و اختیاراتی که خاص دولت‌ها بوده، نهاد بالاتر واکار می‌شود، که آن هم امروز پارلمان اروپاست. اختیارات

ما یک تولید داریم، یک ترویج داریم. ترویج دقیقاً به تولید کمک می‌کند. نهایتاً ندر ایران هم عده‌ای هستند که دارند به تولید می‌پردازند

دولت دیگر به محدوده‌های خاصی مربوط می‌شود. البته این محدودیت اختیارات تا کجا خواهد رفت، هنوز معلوم نیست، یعنی دولت چه وظایفی را باید خودش به عهده بگیرد و چه وظایفی را می‌تواند واگذار کند، آیا می‌تواند امنیت یا عدالت را هم واگذار کند؟ معلوم نیست.

فعلا می‌بینم که در این زمینه مقاومت وجود دارد. عدالت و کارگردهای امنیتی را دولت‌ها نمی‌توانند به بخشی خصوصی واگذار کنند.

شما در مقدمه این کتاب اشاره می‌کنید که «تجربه اخیر نشان داده، بدون اجماع بر سر نوع جامعه‌ای که می‌خواهیم دو آن زندگی کنیم، صرف انتخابات آزاد مشکلی را حل نمی‌کند، چرا؟»

دوست است، من انتخابی که مادر خودم ۷۶ دانشم، اتفاقاً من این نظر خودم را در مقدمه کتاب نوشته‌ام و خیلی هم بدرد منی آن یافته‌ای دارم، مادر دوم خودم انتخابات آزادی دانشم ولی دلدیم که اهداف این انتخابات محقق نشد. چرا؟ چون ما بر سر نوع آن جامعه مدنی که می‌خواهیم توالقی نداشته‌یم یعنی اجماع وجود نداشت. دیدیم که جناح‌ها چقدر کارشکنی و سنگ اندازی کردند و چقدر منافع شخصی خودشان را تحت عنوان منافع عمومی تحمیل کردند.

ژان ماری گنو آنچه که در مورد روسیه پیش‌بینی می‌کرد-

ماری گنو پیش‌بینی نمی‌کرد، نمی‌داند شما کتاب

«خطرات ریمون آرون» را دیده‌اید یا نه؟ این کتاب، کتاب مهمی است و شامل خاطرات پنجاه سال اندیشه سیاسی ریمون آرون است و یکی از ترجمه‌های بزرگ و بسیار امسبل من محسوب می‌شود که در هزار صد صفحه ترجمه شده است. ریمون آرون اولا استاد من بود، من آزمون صلاحیت دکتری‌ام با ایشان برگزار کردم و این خاطرات، فوق العاده مهم است. چاپ اول آن در فرانسه چهارصد هزار نسخه به فروش رفت. آرون در این کتاب، سقوط شوروی را پیش‌بینی کرده بود اما نه به این سرعت، البته آرون زنده نبود که سقوط شوروی را ببیند، ولی آن زمان همیشه معتقد بود که آلمان دوباره متحد می‌شود و جنگ سرد بین شرق و غرب دوام نخواهد داشت.

آرون مفسر سیاسی بسیار مهم پنجاه سال گذشته اروپا بود، برای اینکه می‌گیند وقتی وزیر خارجه آمریکا به فرانسه می‌آمد ممکن بود به ملاقات رئیس جمهور بروی، ولی حتماً فرصتی پیدا می‌کرد و با آرون یک صحبتانه یا یک ناهاری می‌خورد تا از نظرات او مطلع شود. ریمون آرون آنچه را که پیش‌بینی کرده بود به وقوع پیوست، یعنی ظلمی که کمونیست‌ها می‌کردند، و ریمون آرون را به خاطر نظرات او محطم می‌کردند، بالاخره دیدیم که افکار و اندیشه‌های آرون ماندگارتر بود.

رساله دکتری شما که با آرون گذرانید چه بود؟
من رساله دکتری‌ام را با آرون نگذراندم. آرون استاد می‌بود که صلاحیت دکتری مرا می‌یابد تأیید می‌کرد، رساله من در مورد مشارکت اجتماعی در جوامع سنی باژان استورول بود.

چرا آن راه صورت کتاب منتشر نگردید؟

این رساله، رساله دکتری دولتی جامعه‌شناسی است که در برین دفاع شده است، من فقط بعدها یکی دو مقاله در این زمینه نوشتم، این رساله بر اساس نظریه‌های جامعه‌شناسی آلفرد شلد و معتقد در جوامع سنتی هم مشارکت وجود دارد، ولی شلد و مغلف آن فرق می‌کنند. مشارکت مختص جوامع ملون نیست، در جوامع سنتی هم عقلانی هست، من در این رساله، روش‌های طرف‌بزرگ‌دراپرس کردم، تاریخ رساله مربوط به سال‌های ۱۹۵۱-۱۹۵۲ است.

چرا پژوه‌های شما گریه؟

به نظر من پژوه‌های ترین‌ترین بخش ایران بود فرهنگ ایرانی در یزد تسیم خاصیت داشت، به خاطر آن تمدن آبیاری‌اش و به خاطر آن روستاهایی که اصلاح فرهنگ و تمدن ایران را همچنان حفظ کرده‌اند، می‌داند که خودم گیلانی هستم، در آذربایجان زندگی کردم و در خراسان تدریس کردم و اطراف یزد را می‌شناختم.

من خواستم موضوع رساله من پیرامون مسئله‌ای باشد که سایه ذهنی از آن نداشته‌ام، یزد و پیشداوری نکنم، یزد انتخاب بسیار خوبی در این زمینه بود چون ارتباط ایرانی در آنجا درجه بیشتری دارد. رشته تحصیلی‌اش را آنجا خوانده‌ام و به چشم‌های گوناگونی دارم. در هر حوزه هم چند چهره شناخته‌شده‌ترند و آراشان هم بیشتر در ایران مورد توجه هست. شما به کدام.

من آثار پاسوز را ترجمه کرده بودم، آثار ماکس

طبقاً شناخت معتبری در این زمینه دارید، فرمایید امروز رفته جامعه‌شناسی در جامعه ما چه جایگاهی دارد؟
در سال‌های اخیر، سعی کردم آن حرفه‌هایی که در زمینه جامعه‌شناسی ایران وجود دارد و موضوعی که در این حوزه مطرح شده و مغفول مانده را مطرح کند، مثل جامعه‌شناسی هنر، دیگر جامعه‌شناسی شهر، جامعه‌شناسی ورزش و فرهنگ قریبی پیدا کنم به جامعه‌شناسی معماری هم می‌پردازم. این موضوعاتی است که در آنها نظریه‌ها را به صورت انتزاعی و جدا از بستر واقعی خودش درس می‌دهند که به نظر من آن تأثیر مورد نظر را نمی‌گذارد و آن آموزش لازم هم صورت نمی‌گیرد. من معتقدم نظرات جامعه‌شناسی را باید در بسترهای خودش بررسی کرد مثل روابطی که در جامعه ورزشی وجود دارد، در رابطه پرکش و بیاید.

طبقاً جامعه‌شناسی ورزش از جمله مباحثی است که مطرح‌نشده‌ای است، کسی به آن پرداخته است.

الان برخی از رشته‌های ورزشی جهانی‌اند، هواداران بسیار بسیاری دارند، مثل فوتبال، بسکتبال، والبال، فوتبال، حتی ژیمناستیک، باید به این مساله پرداخت که تاریخ این رشته‌ها چگونه بوده، و چگونه جهانگیر شده‌اند، آیا بازی‌های سنتی چه بودند، آنها مسائل اساسی جامعه‌شناسی ورزشی است، که اگر در بستر ورزشی مورد بررسی قرار گیرد، نتایج خوبی به دست می‌آید، شما می‌بینید وقتی که مسابقه فوتبال ایران و ژاپن برگزار می‌شود نفس‌ها در سینه حس می‌شود و نزدیک به دیست هزار نفر فقط به استادیوم هجوم می‌برند، به دلیل کمبود جایمی بر می‌گرداند، پس این ورزش از نظر اجتماعی مهم است، هفت نفر در استادیوم می‌میرند، این مهم است. این مسائل را اگر مغفول نگذاریم، به جامعه‌شناسی پرداخته می‌وه همین ترتیب جامعه‌شناسی هنر یا جامعه‌شناسی پوششگی و… در جامعه‌شناسی هم مثل ایمنال، مثل فلسفه و دیگر حوزه‌های علوم انسانی مهم تألیف بسیار کمتر از ترجمه است، چرا؟

بییند ما یک تولید داریم، یک ترویج داریم، ترویج یقیناً به تولید کمک می‌کند. نهایتاً در ایران هم عده‌ای هستند که دارند به تولید می‌پردازند.

هر چند شما نشان بسیار کم است، منتها آن شرایط لازم برای تولید علم جامعه‌شناسی در جامعه ایران فراهم نیست، به این معنا که آکادمی یا فرهنگستانی باشد که از نخبگان صاحب تفکر تودقی حمایت کند و زندگی‌شان را تأمین کند که این افراد تمام خود را به تولید بگذارند، این شرایط فراهم نیست، به ناچار راه آسانتر و انتخابی می‌کنند که ترجمه این آثار است، تا هم بتوانند زندگی کند، هم لااقل مغفول نم‌اند، من الان می‌توانم یک کتاب را هم دوام ترجمه کنم، ولی برای تألیف چنین کتابی حداقل سه وقت لازم دارم، یعنی اگر همه منابع در دسترس باشد، زندگی‌ام هم تأمین باشد، در حالی‌که می‌خواهم زندگی‌ام را درازت معلوم و نه سازمان تحقیقات، هیچ‌یک قدمی برای من و امثال من نبرداشته‌اند.

جامعه‌شناسی شاخه‌های گوناگونی دارم. در هر حوزه هم چند چهره شناخته‌شده‌ترند و آراشان هم بیشتر در ایران مورد توجه هست. شما به کدام.

من آثار پاسوز را ترجمه کرده بودم، آثار ماکس

ادبیات جامعه شناسی

ملاحظات تولید و ترویج در گفت و گو با دکتر عبدالحسین نیک گهر

«بابتی جامعه‌شناسی» عنوان کتابی به قلم دکتر عبدالحسین نیک‌گهر است که ماه گذشته از سوی نشر نوتیا چاپ و منتشر شده است. نویسنده در این کتاب به مباحث روش‌شناسی و معرفی تحقیقات کلاسیک جامعه‌شناختی می‌پردازد، ویژگی دیگر این کتاب که آن را از دیگر آثار مشابه متمایز می‌کند، معرفی روایت‌گونه تحقیقات کلاسیک جامعه‌شناختی است که خواننده را با دستاوردهای صد اخیر جامعه‌شناسان آشنا می‌کند، ضمن اینکه چگونگی تعامل جامعه و فرهنگ از گذر ارزش‌های اجتماعی، تحریک و درگیری اجتماعی، کنجروی و مراقبت اجتماعی و بالاخره یگانگی جامعه و فرهنگ بررسی می‌شود. نیک‌گهر طی یک ماه اخیر کتابهای برجسته‌ای چون «منطق کنش اجتماعی» اثر ریمون بودین، «جامعه‌شناسی ماکس وبر» اثر ژولین فروند را توسط نشر نوتیا و «جامعه‌شناسی شهر» اثر پائول فایگولف را توسط نشر آگه ترجمه و منتشر کرده است.

نخواهد ساخت، بلکه دنیا را به یک اکثریت محروم و اقلیتی منتقد تقسیم می‌کنند. این تقسیم‌بندی به هیچ وجه نمی‌تواند دموکراسی و آزادی به بار آورد. کتاب «ایبان دموکراسی» آیا بر همان نظریه‌ای بنا شده که در پایان قرن بیستم همه چیز را پایان یافتی می‌کنند؟ پایان دموکراسی به این صورت تعبیر می‌شود، که با وجود دولت‌های ملون دولت‌هایی که بر مبنای حقوق شهروندی بر جامعه مدنی استوار بودند، بر تکنیک مینهرعومی و خصوصی‌ناتی شدند، حوزه اختیارات دولت محدود می‌شد و پارلمانی بود که بر ارکان دولت نظارت می‌کرد و تصمیم می‌گرفت، این دولت‌های ملون به اعتقاد نویسنده کتاب-دموکراسی به پایان خودش نزدیک است. چرا؟ برای اینکه الان می‌بینید در اتحادیه اروپا بسیاری از تصمیمات و اختیاراتی که خاص دولت‌ها بوده، نهاد بالاتر واکار می‌شود، که آن هم امروز پارلمان اروپاست. اختیارات

ما یک تولید داریم، یک ترویج داریم. ترویج دقیقاً به تولید کمک می‌کند. نهایتاً ندر ایران هم عده‌ای هستند که دارند به تولید می‌پردازند

دولت دیگر به محدوده‌های خاصی مربوط می‌شود. البته این محدودیت اختیارات تا کجا خواهد رفت، هنوز معلوم نیست، یعنی دولت چه وظایفی را باید خودش به عهده بگیرد و چه وظایفی را می‌تواند واگذار کند، آیا می‌تواند امنیت یا عدالت را هم واگذار کند؟ معلوم نیست.

فعلا می‌بینم که در این زمینه مقاومت وجود دارد. عدالت و کارگردهای امنیتی را دولت‌ها نمی‌توانند به بخشی خصوصی واگذار کنند.

شما در مقدمه این کتاب اشاره می‌کنید که «تجربه اخیر نشان داده، بدون اجماع بر سر نوع جامعه‌ای که می‌خواهیم دو آن زندگی کنیم، صرف انتخابات آزاد مشکلی را حل نمی‌کند، چرا؟»

دوست است، من انتخابی که مادر خودم ۷۶ دانشم، اتفاقاً من این نظر خودم را در مقدمه کتاب نوشته‌ام و خیلی هم بدرد منی آن یافته‌ای دارم، مادر دوم خودم انتخابات آزادی دانشم ولی دلدیم که اهداف این انتخابات محقق نشد. چرا؟ چون ما بر سر نوع آن جامعه مدنی که می‌خواهیم توالقی نداشته‌یم یعنی اجماع وجود نداشت. دیدیم که جناح‌ها چقدر کارشکنی و سنگ اندازی کردند و چقدر منافع شخصی خودشان را تحت عنوان منافع عمومی تحمیل کردند.

ژان ماری گنو آنچه که در مورد روسیه پیش‌بینی می‌کرد-

ماری گنو پیش‌بینی نمی‌کرد، نمی‌داند شما کتاب

^[1] شماره ۳۲۲، شنبه ۲۷ فروردین ۱۳۸۳

ویرا هم ترجمه کرده‌ام. گرایش من امروز به مکعب ریمنون بودن است که فیوچورالیسم متئورژیک است. همان روشی فئاسی درگرایانه. منظور این است که منبع افلاکات جامعه کماکان نهائاً فوره است. این تنها روشی است که به نظر من باادبیت جامعه‌ما سازگار است و سازنده و بارور.مهتماً باید دید چقدر گرافه گویی زیاده‌روی بشود. یعنی امکانات جامعه فئاسی را همیشه باید محدود بگذاریم چون موضوعات اجتماعی، چندساختی و چند بعدی هستند. شما گفتهمشرا را نگاه کنید. هنر را نگاه کنید. ورزش را نگاه کنید. در همه این رشته‌ها ما به همکاری انشناسی و روانشناسی اجتماعی، تاریخ و جغرافیا، احتیاج داریم.

گرفیش داداره؟

والقائم! دلم، چون مدت‌هاست که از جامعه دانشگاهی کادریک فاصله گرفتم. به تدریس نمی‌کنم. کارم من هم صرفاً تحقیق است و بخش عمده‌ای وقت من صرف نظرسنجی می‌شود. در هفت-هشت سال اخیر شاید بیش از ۱۴۰ گزارش نظرنسنجی در مورد انتیاتیات متعدد داشته‌ام که هیچ کدام در جامی متعصب نمی‌شود و وقت زیادی از من صرف چنین کارهایی می‌شود که نمود بیرونی ندارند. یعنی این گزارشات نظرنسنجی به صورت حرفه‌ای در اختیار نهادهای سفارش دهنده قرار می‌گیرد.

ریمنون بودن تعجبین بار توسط شما با ترجمه کتاب «مطلق کنش اجتماعی» به جامعه ایران معرفی شده است.

بله. اولین بار با همین کتاب «مطلق کنش اجتماعی» به ایرانیاان معرفی شده‌ام. البته کتاب دیگری دروش‌های جامعه‌شناسی، راه‌م ترجمه و منتشر کردم که انتشارات آموزش انقلاب اسلامی آن را چاپ کرد. به چاپ دوم هم رسید. بعد از آن هم کتاب دیگری از او چاپ شد. عنوان ایدئولوژی توسط آقای دکتر علی‌آبادی ترجمه و منتشر شد. بعد هم کتاب بسیار مهمش را ترجمه کرده که الان زیر چاپ است. به نام فرهنگ انتقادی جامعه‌شناسی، که فرهنگ معاصر آن را در دست انتشار دارد.

«فرهنگ انتقادی جامعه‌شناسی» از چه نظرمهرترین اثر ریمنون‌شناسی شما؟

فرهنگ انتقادی جامعه‌شناسی که تاکنون چندین بار در آمریکا تجدیدچاپ شده است. به معضش نظرنشن، چاپ اول آن، ترجمه‌اش را شروع کرده بودم و وقتی ترجمه به نیمه رسید، چاپ سوم آن منتشر شد. در من نهایت براساس آخرین چاپ این کتاب، ترجمه خودم را اورایش کردم. این کتاب شامل ۲۴ مقاله مهم تحلیلی در مباحث جامعه‌شناسی است که بدون این کتاب را به هم‌کاری زنده‌یاد فرانسوایریکو لایف کرده بود. این مقالات طی پنجاه-هشت سال اخیر - هر چه که درباره موضوعات مورد نظرد بوده- به زبان‌های انگلیسی، آلمانی، فرانسوی، حتی ایتالیایی... نقد شده و عصاره آنها به‌صورت ۱۴ مقاله در این کتاب چاپ شده است. این کتاب تلاش می‌کند از امرگویی از مولفان آن دیگر به عنوان یک کتاب مرجع بنیادین یاد کرده و متن آن هم نهایی شده و دیگر تغییر نمی‌کند.

آیا کتاب مطلق کنش اجتماعی، بیودون، روش تحلیل مسائل اجتماعی را مطرح می‌کند؟

کتاب بسیار روشنگری است که نشان می‌دهد، تکنیکی که پارترین رفتار عقلای و غیرعقلای را رفتار منطقی و غیرمنطقی قائل بود و می‌گفت نقدوام رفتار منطقی را بررسی نمی‌کند. و جامعه‌شناسی رفتار غیرمنطقی را رد نمی‌کند. ریمنون بدون در این کتاب می‌گوید رفتار اجتماعی هم منطبق خودش را دارد. یعنی رفتار اجتماعی بی منطبق نیست، اگر بین خرید سبب داخلی، کاغذی، کاغذی را انتحاب نمی‌کنیم، این عمل منطبق خاص خودش را دارد. این نیست که اقتصاد برای تعجبین پارژنده‌یاد باشد. این کتاب علاوه بر این بسیاری از مسائل دیگررا با این خود مطرح می‌کند. مثلاً: برای اولین بار تئوری بازی‌ها در این کتاب مطرح می‌شود. آن هم در سطح کالان. مثلاً در جنگ جهانی دوم چگونه استراتژی انگلیس و فرانسه و آلمان متعبر به جنگ شد. جریان بازیگران تئوراستند. دست یکدیگر را بخوابند و دست دیگر را باز گذاشتند تا جنگ دوم جهانی را اشعله‌ور

بدرود مورد گل‌دلم، که رساله پایان تحصیلی اش بود.

آپاروش تعلق مسائل اجتماعی از دیدگاه ریمنون بیودون در جامعه ما بیوروی است؟

بسیار بسیار کاربردی است. خوشبختانه اخیراً تئوری‌های بازی هامورد استفاده جامعه‌شناسان ایرانی هم قرار می‌گیرد. اصلاً روش تحلیل مسائل اجتماعی روشی جهانی است. و صرفاً به ایران و آمریکا و دیگر کشورها اختصاصی ندارد. بلکه هر جایی که انسان‌ها زندگی می‌کنند و کنش اجتماعی وجود دارد، قواعدی هم در جامعه‌شناسی وجود دارد که می‌توان بر اساس آن مسائل اجتماعی را تجزیه و تحلیل کرد.

ما در جامعه ورزش کشورمان همان مسائلی را می‌بینیم که کم و بیش در ورزش اروپا و آمریکا و آمریکای لاتین هم وجود دارد. در زمینه جامعه‌شناسی هنر، طی یکی دو سال اخیر چند ترجمه منتشر شده است، شما هم «جامعه‌شناسی هنر» به قلم ناتالی هینک را ترجمه و در دست چاپ دارید، ویژگی این کتاب چیست؟

جامعه‌شناسی هنر، ختم ناثالی هینک این امتیاز را دارد که... بینید. قبل از اینکه جامعه‌شناسی هنر وجود یابد، تاریخ هنر بوده و همین نظریاتشناسی هنر؛ جامعه‌شناسی هنر، رشته‌ای متأخر است و نسل سومی هستند که بعد از تاریخ هنر و زیباشناسی هنر، به جامعه‌شناسی هنر رسیده‌اند. البته هنر و جامعه مطرح بود، می‌گفتند، هنر و جامعه و بعد از آن گفتند هنر در جامعه، یعنی هنر انعکاسی است از طبقات اجتماعی و نهاد قدرت به همراه خاستگاه و ایدئولوژی آنها. این هم در واقع جامعه‌شناسی هنر تئور. در این کتاب خاتم ناثالی هینک هنر را بنمایه جامعه بررسی می‌کند. هنر اصطلاح و تا آخر ندارد. هنر و جامعه هم‌ذات هستند و هم‌زمان و وجودی می‌آیند. شما می‌بینید در غارهای کشف شده تقائمی‌هایی وجود دارد که هیچ چیز نیست و به تقائمی و هنر امروز کم و کسر ندارد. بشر ابتدایی که در غارها زندگی می‌کرد، هنری پدید می‌آورد که امروز ما نمی‌توانیم چیزی بر آن اضافه یا کم کنیم.

آر واد هینک نویسنده این کتاب، استاد جامعه‌شناسی هنر دانشگاههای فرانسه است.

این خاتم، محقق مرکز تحقیقات علمی فرانسه است و جامعه‌شناس هم هست و دهها کتاب در زمینه جامعه‌شناسی هنر نوشته و منتشر کرده که یکی از مهمترین کتاب‌هایش اسمیانی زن در ادبیات داستانی غرب است. که اگر فرصت فراهم بشود، شاید در آینده بتوانم آن را ترجمه کنم. این خاتم کتابی دربارهٔ ون گوگ نوشته و دربارهٔ تقائمی و وجود دارد که هیچ چیز نیست و به تقائمی و هنر امروز کم و کسر ندارد. بشر ابتدایی که در غارها زندگی می‌کرد، هنری پدید می‌آورد که امروز ما نمی‌توانیم چیزی بر آن اضافه یا کم کنیم.

در دانشگاههای فرانسه است.

خاتم هینک، محقق مرکز تحقیقات علمی فرانسه است و جامعه‌شناس هم هست و دهها کتاب در زمینه جامعه‌شناسی هنر نوشته و منتشر کرده که یکی از مهمترین کتاب‌هایش اسمیانی زن در ادبیات داستانی غرب است. که اگر فرصت فراهم بشود، شاید در آینده بتوانم آن را ترجمه کنم. این خاتم کتابی دربارهٔ ون گوگ نوشته و دربارهٔ تقائمی و هنر و ادبیات کار کرده. من در کتاب جامعه‌شناسی هنر که در ایام نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران منتشر می‌شود فهرست جامعی از آثارش را آورده‌ام. این شخص فقط در زمینه جامعه‌شناسی هنر کار می‌کند.

ما در حوزه جامعه‌شناسی ادبیات هم بسیار تقیریم چون دانشی تریا در جهان که در آموزش عالی جامعه‌شناسی می‌رسد خاص خود را دارد.

تئوریهٔ ایچادکم و این‌های تازه و اوسمان دانشجویان بیم و به این موضوعات توجه کنید. چنان‌که در چنین مساحتی، کم‌کم وارد ارزش را در جامعه ما می‌گذارد. همین کتاب «جامعه‌شناسی شهر» که اخیراً منتشر کرده‌ام در مدت کوتاه بسیار مورد استقبال قرار گرفته که احوالی مختلف تماس می‌گیرد و بلاشکرمی‌کنند که کمبود، در این زمینه تا حدودی رفع شده است. کتاب جامعه‌شناسی ورزش هم همین کار را خواهد کرد. جامعه‌شناسی هنر هم همین‌طور تقاضا را خواهد داشت. این کتاب‌ها درسته‌ها می‌گویند که

می‌تواند ایجاد انگیزه برای کارهای تحقیقاتی باشد. این کتاب علاوه بر این بسیاری از مسائل دیگررا با این خود مطرح می‌کند. مثلاً: برای اولین بار تئوری بازی‌ها در این کتاب مطرح می‌شود. آن هم در سطح کالان. مثلاً در جنگ جهانی دوم چگونه استراتژی انگلیس و فرانسه و آلمان متعبر به جنگ شد. جریان بازیگران تئوراستند. دست یکدیگر را بخوابند و دست دیگر را باز گذاشتند تا جنگ دوم جهانی را اشعله‌ور

بدرود مورد گل‌دلم، که رساله پایان تحصیلی اش بود. آن کتاب که رساله دکتری ایرانیان بود، ترجمه اثری از گل‌دلم نبود، بلکه کتابی ثابلی در نقد بررسی جامعه‌شناسان از چندنرمان ایرانی مثل «مجازی آقای هدایت» و آثار «چیچک» و «جمالی‌زاده» و... بوده که هم اکنون نایاب است.

کتاب جامعه‌شناسی هنر، چقدر به ادبیات می‌پردازه؟

کتاب جامعه‌شناسی هنر، در یک بخش به ادبیات می‌پردازد. البته ناثالی هینک بیشتر دروش، مسائل جامعه‌شناسی هنر است. جامعه‌شناسی هنر را از مصرف‌کننده هنر، یعنی مردم که به موزه می‌روند و نابلوهای نقاشی می‌خرند و کتاب می‌خوانند، شروع می‌کند و بعد مباحثی‌هایی هنر را یعنی آنها که دست‌اندرکارند، بین هنرمند مردم مثل ناشر، مترجم، موزه‌دار، نمایشگاه‌دار، منتقد هنر، روزنامه‌نگار که واسطه بین اثر هنری و مردم هستند، بررسی می‌کند که هیچ کتابی تاکنون چنین کاری نکرده است.

از میان سه عنوان کتابی که ماه گذشته توسط تئور تریا منتشر کرده‌اید، یکی «بسیابی جامعه‌شناسی» بوده که...

این کتاب، یک اثر ثابلی است و بسیار مهم است. این کتاب قبلاً پنج بار چاپ شده بود. اما من جلوه انتشارش را گرفتم، تا در متن آن تجدیدنظری بکنم و

کار من هم صرفاً تحقیق است و بخش عمده‌ای از وقت من صرف نظرنسنجی می‌شود

کمبودهایش را رفع کنیم. این کتاب در وقت سال یا یاخیز می‌مواجه شد. اواخر روز چهارم اسامان این کتاب را با بازگویی جدید به دست چاپ بسیار، این کتاب یکی از کتاب‌های اساسی مباحث جامعه‌شناسی است. یعنی طری‌ حجده فصل - حول سه محور شخص، جامعه و فرهنگ و تعامل فرهنگ و جامعه بحث می‌کند. یکی از مشکلات دانشجویان و علاقه‌مندان مباحث جامعه‌شناسی انتخاب کتاب برای مطالعه است. چون در زمینه جامعه‌شناسی کتاب‌های فراوانی ترجمه و منتشر می‌شوند که انتخاب را برای مخاطب مشکل می‌کند.

من الان در دانشگاه تدریس نمی‌کنم اما خوشبختانه دانشجویان سابق من که الان استاد هستند، خودشان ترحبس مسؤولیتی که احساس می‌کنند، آثار جدی و مهم را به دانشجویان و علاقه‌مندان معرفی می‌کنند. برخی از مترجمان عادت کرده‌اند کتاب‌های آسان را برای ترجمه انتخاب کنند و از بس که به این شیوه عادت کرده‌اند، نمی‌خوانند تغییر رفتار ببندند. آثار جدی‌تری را برای ترجمه انتخاب کنند، باید سعی کنیم مفاهیم را درست تحلیل کنیم. چون این مفاهیم درست آن را با پیروفت، برای کارهای تحقیق به او خیلی کمک می‌کند و با دست‌بازتر عمل می‌کند.

مشکلی که ما امروز داریم، این است که وقتی دانشجویان فارغ‌التحصیل می‌شوند، برای یک تحقیق یا با هم‌کاری می‌کنند، کار را باید ببینند. چون مفاهیم جامعه‌شناسی را در دوران دانشجویی درست نیاموخته‌اند؛ فرق بین گروه و نهاد را تشخیص نمی‌دهند. دانشجوی جامعه‌شناسی که فارغ‌التحصیل می‌شود و نداند که دقیقاً بین یک گروه اجتماعی و نهاد اجتماعی چه تفاوت‌هایی وجود دارد و بتواند این را توضیح کند، هرگز نمی‌تواند در تحقیق درست عمل کند.

بحث انتخاب کتاب، برای مطالعه در زمینه جامعه‌شناسی توسط مخاطبان بوده، اینکه در بین همه آثار منتشر شده

این دیگر به عهده منتقدان روزنامه‌نگاران است.

تعریفی در کتاب جامعه‌شناسی هنر وجود دارد به این صورت که کتاب تا زمانی که خوانده نشود، وجود ندارد. و اما یک کتاب وقتی وجود دارد که خوانده بشود. وقتی کتابی خوانده نشود، نویسنده به حق و

حقوق خود ترسیده است حتی اگر به نویسنده حق‌التالیف پرداخته باشند. من این خوشبختی را داشته‌ام که کتاب‌هایی من و خوانده می‌شوند. اگر دیده باشید یکی از کتاب‌های من دروش تحقیق در علوم اجتماعی است. ریمنون کیوی و کامپنهود آن را نوشته‌اند. و الان به چاپ دوازدهم رسیده است. بدون منتظمی خوانده می‌شود و مورد استفاده قرار می‌گیرد. هر سال من به تالیخ هراسنچه فروخته می‌شود به خاطر اینکه انتخاب خوبی در ترجمه این کتاب داشته‌ام. این کتاب روش تحقیق را به‌صورت اصولی به دانشجو می‌آموزد و همه از این کتاب استفاده می‌کنند و از محتوای آن راضی‌اند. شما اگر در ترجمه کتابی، انتخاب خوب و درستی داشته باشید، آن کتاب بالاخره و خودش از در میان مخاطبان پیدا می‌کند. ولی این را نباید فراموش کرد که مطوعات مثل روزنامه‌ها و نشریات ویژه کتاب رسالت‌سب خطیری در معرفی و شناخت آثار جدی و خوب دارند.

کتاب «جامعه‌شناسی ماکس وبر» به قلم ژولین فروند نویسنده این کتاب چه جایگاهی دارد؟ و ژولین فروند نویسنده این کتاب کیست؟

کتاب «جامعه‌شناسی ماکس وبر» که من ترجمه کرده‌ام رساله دکتری ژولین فروند بوده که در دانشگاه سوربن ارائه داد. این کتاب البته خلاصه‌ای از آن رساله است و در واقع اولین کتابی بود که درباره جامعه‌شناسی ماکس وبر و افکار اجتماعی ماکس وبر مطرح می‌شد. ماکس وبر انسانی چند ساحتی بود و نوعی افکار سیاسی هم داشت و همین‌طور نوع افکار تاریخی و جامعه‌شناسی. بعد جامعه‌شناسی نشر آن کتاب چیست؟ ژولین فروند را زبیر و حوزه‌های جامعه‌شناسی شامل اقتصاد، سیاست، هنر و هنر مطرح می‌کند. جامعه‌شناسی ماکس وبر بسیار معتبری به لحاظ علمی است.

چون ژولین فروند استاد دانشگاه استراسبورگ است و به چند زبان انگلیسی، آلمانی، فرانسوی درباره کتاب‌های ماکس وبر کتاب نوشته و کتاب‌هایی هم به پیشتر زبان‌های دیگر ترجمه و منتشر شده است. اخیراً هم گویا نشر آن کتاب آمیاست چیست؟ ژولین فروند را زبیر چاپ دارد.

اگر حرفی بوده که مایل به طرح آن هستید، فرمایید.

کتابی که در معرفی و شناخت من خیلی موثر بود و از آن استقبال فراوانی شد و جزو کتاب‌های پر فروش روز شد، کتاب تکاپوی جهانی به قلم سروان بشراییز بود که در دهه هشتاد این کتاب، به همراه کتاب «یک بستر و دو روایت» پر فروش‌ترین کتاب بود. این دو کتاب شانه به شانه هم و در هر چاپ با شمارگان ۱۱ هزار نسخه، طی دو سه ماه فروخته می‌شد. تکاپوی جهانی، کتاب بسیار مهمی بود که درباره آنچه الان می‌بینیم، مثل بحران منطقه خلیج فارس جهانی شدن و گسترش نفوذ کامپیوتر در آن پیش‌بینی شده بود. این کتاب پس از سال ۱۳۴۸ که چاپ مختم آن به بازار آمد، دیگر منتشر نشده، چرا؟

نشرو، ناشرین کتاب، از این حوزه جاد شدند و این کتاب به‌شتر نیز، آغاز کرد. این کتاب، هزار فعالیت در چاپ و مانده‌های هغه‌پسند داشتند. من برخی از کتاب‌هایم را از آثار من قبلی ناپس گرفتند و الان هم اگر بتوانم رمان‌ها را دوباره چاپ کنم، بروی من مهنر است. چون در آن افکار روشنگران تر از اول اروپا را ز جمله سار. تمام فلسفه اروپا، ظهور جنگ، شروع سرد جنگ تمام مسائل محوری جهان را مطرح شده است و کتاب فوق‌العاده مهمی است.

شماره ۲۳۲ - ۲۷ فروردین ۱۳۴۳

راسته کتابفروش‌ها

نصرالله حدادی

تعطیلات نوروزی این فرست ریار دیگر در اختیار مردم تا در چند شهر به چند کتابفروشی سرزیمت‌آسانی اولین بکنه ای که این بوده دیگه کتابفروشی خالصی به ناماریه به این مسانگ کتاب،بخشی ازکالاهای بود که در محل فروش کتاب عرضه می شد،هرچند که نوشته نابولی سردر آن امکان فقط خرید از کتابفروشی می دادو سه نای هم نام انتشارات رابر خودداشتند.

کارت پستاله، نوار، فتوکپی، پرس کارت، نوشت افزار، سی دی، نوار ویدئویی و اجناسی از این دست رفیق و همراه کتاب بودند. در یک مورد هم فروش رایانه نیز در دستور کار بود و مصعب آنکه در پشت شیشه یکی از کتابفروشی‌ها،آکهی فروش زمین مرغوب رانیز دیدم.

یک کتابفروشی قدیمی در یکی از پرترددترین خیابان‌های یکی از شهرهای شمالی کشور،حدود دو ساعت مراه خودمشغول داشت.

مصعب معزاه، لطفی قدیمی به من دارد. از او خواستم تا در گوشه‌ای بایستم و نظاره‌گر کار او یا مشورتیان باشم.

یادداشت

فرزاد غفاری هوراندی

آشنای قدیمی رقم ویرسیدم،مردم چرا کتاب نمی خریدن واگر طالب کتابی هستند، بیشتر سراغ کدام موضوع می‌روند؟

گفت:دیگر دل و دماغ خرید کتاب را ندارم. دو هعه پیش،هر هفته به تهران می‌آمدم و کتاب می‌خریدم. بعدها مؤسسات پخش با تلقن مشاورات را قبول می‌کردند و طی دوسه سال اخیر،تها سراغ کتاب‌های درسی و تکنک‌درسی رفته‌ام و آن هم فصلی است و ترجیح می‌دهم دیگه کتاب انبار نکنم و انبار موجود کتاب‌های راحتی حاضریم پنجاه برصد و بیشتر سراج کنیم،نه فرصت هست و نه خریدار،باید کیفویی بدهم پرسیدم: پس سرنوشت کتابفروشی و ناچلو و پروانه کسب به همین نام و عبره چه می‌شود؟گفت:

می‌گویم چه کنیم؟مردم کتاب نمی‌خرند،اگر طالب کتابی باشند،کنتر به دست ما می‌رسد،و بعد نام چند کتاب را که اکثر آن‌پسندها گشتان خانم بودند، برده و اضافه کرد،کتاب اگر طالب داشته باشند،باید برای تهیه‌اش به ده جا زنگ بزنیم تا چنانجایی را با تعدادی دیگر که فروش نا داریم،بفرستند. به همین دلیل صرف نمی‌کنند،اگر گذرمان به تهران افتاد و شد که آن را تهیه کنیم،قبه المراء، وگرنه ترجیح می‌دهم چیزهای دیگر بفروش.

از معزاه می‌آید که نام انتشارات رانیز بر خود داشته، سؤال کردم:چند کتاب تا به حال منتشر کرده‌اید؟گفت: دوسه کتاب از تویسندها محلی را منتشر کرده‌ام اما استقبال چنانجایی نشده به همین دلیل خیلی دست به عصاره نبرم و روم.

حکایت فروش زمین مرغوب را سؤال کردم: خندید و گفت:کامی با فروش کتاب نمی‌گردد،ما هم کار دیگری بلد نیستیم،چون معزاه ما جای نمی‌است،این آکهی توجوه‌مافراز را جلب می‌کند،گاهی معامله سری کرده،ماهم به سودی می‌رسیم،کتاب می‌بکنهایم و آژانس املاک انجام می‌دهند و ما فقط زحمت نصب آکهی را به عهده داریم،راشش گاهی یک معامله زمین،به اندازه فروش یک سال کتاب سود

بلای شهرنشینی

دارد. کتاب که سودی ندارد. اما ما چون از قدیم ایلام این کاره بوده‌ایم، حلال هم هستیم ما بچه نبود. از برخی از این دوستان طلب مطالعه‌گریزی را پرسیدم.
کم‌حوسله‌اند،کتاب خوب کمتر یافت می‌شود(نگفتند)
کم‌گردم که فهمیدم منظور از کتاب خوب چیست؟
کتاب‌های تکراری است. سرگرمی‌های دیگر رقیب کتاب شده‌اند، تانسیوت در بسیاری از خانه‌ها مایه‌ای شده و برراستی جای کتاب را می‌گیرد، رسانه‌های دیداری و شنیداری وقت مردم را بر می‌کنند و ارزان قیمت‌تر از کتاب هستند و کتاب هم گران است و به همین دلیل کتاب خریدار چندانی ندارد.

این سخات در سه چهارشهر دیگر هم بکر شد و یکی از قدیمی‌ترین کتابفروشی‌های شهرهای استان شمالی مدت‌هاست به رقم وجود صلعا و بی‌نگاه و هزاران نسخه کتاب در قفسه‌هایش، عطاشی کارا را به قلیایش بخشیده و به سراغ کسب و کار نمی‌آید، طلبت رابرسیدم،گفت:مریض اول‌الاست و چون بازار هم درونج است،ترجیح می‌دهم سراغ کسب و کار نیابدم،من عیدمی‌کام که بعد از ایشان،فرزندشان دیگر سراغ کتاب بیاید، و بهترین دلیل، نداشت شدن در معزاه در دوران بسیاری پار است.

چچ شکی نیست که طی حلال هست گذشته، بسیاری از کتاب‌ها فرصت نشر یافته‌اند و خود هم در دسترس بسیاری از کتاب‌های دیگر که چنانچه فرصت نشر پیدا کنند،طالب و خریدار خواهند داشت،اما این

حقیقت را نیز نمی‌توان نادیده گرفت که نوعی «مطالعه‌گریزی» به میان مردم ما پیش رخته کرده و فرهنگ شفاهی و شنیداری بیشتر طالب و خواستار دارد.

سخوبی به یاددم که در دوایسم سال‌های قبل از انقلاب و همچنین یک دهه پس از انقلاب، عمده فروش‌های بسیاری از ناشران کتابفروشی‌های شهرستان‌ها بودند و رفته رفته با پیدا شدن مؤسسات پخش کتاب و رقابت نا درست و بعضاً غیر قابل استیجاب با یکدیگر،

کتابفروشی‌های شهرستان‌ها خواستار امتیازهای بهتر و بیشتر می‌شدند و با وختام اوضاع بازار کتاب و افت شمارگان کتاب‌ها، حتی دیگر امتیازها مثل دریافت تخفیف بیشتر و بالا رفتن زمان بازپرداخت هم جنگی به دل نمی‌زدند و کتابفروشی‌ها یکی پس از دیگری تغییر شکل می‌دهند.

رشدفرهنگی هر جامعه،بسیگی نام و نام به اشاعه فرهنگ صحیح دارد و جابه‌جایی بسیاری از ارزش‌ها و همچنین عاملی شایده به مادیات، این مجال را از بسیاری گرفته است تا سرانگ کتاب و فرهنگ برسد. درست است که سال‌هاست،حفاظت یک دهه وضع کتاب امثال به سال درج از پارساله است و همچنان بسیاری از ناشران به کار و فعالیت مشغولند و بعضاً به تعداد آنها افزوده می‌شود، اما نمی‌شود این حقیقت غیر قابل انکار را نادیده گرفت که سطح مطالعه عمومی به رقم افزایش چشمگیر دانش‌جویان و دانش اندوخته‌ها،بسیار نزول کرده و افت شدید شمارگان بسیاری از کتاب‌ها، شاهد مدهاست.

رشد روزافزون زندگی در شهرها و پیچیدگی‌های خاص آن، فرصت زاری‌های شهرنشان یانی نمی‌گذارد و اندوختن امیاجات زندگی مدعغه بسیاری از مردم اهل کتاب است و عدالت‌ه هر چه راحت‌تر بهتر. اینکه در شهر تهران دیگر نمی‌شود بدون خودرو زندگی کرد، حرف عیثی نیست و خریداری و نگاهداری یک خودرو، به اندازه کافی وقت‌آزوی و مخارج می‌طلبد و در طلب کسب و نگاهداری آن آنچه که فراموش می‌شود،می‌تواند اولین کتاب باشد. حیف است رشد شهرنشینی و گرفتاری‌های خاص آن، فرهنگ بومی بسیاری از شهرهای ما را بی‌رنگ سازد و علاقه و وابستگی به آنها را ببرد.
انکه یک ناشر شهرستانی کتابی را در شمارگان هزار و پانصدنسخه رایج به فوخته تاریخ خود چاپ کند و برای فروش صد نسخه آن در همان شهر عزایگریده نشان از چه دارد؟

بلای شهرنشینی اولین پیگانگی با فرهنگ بومی را شکل می‌دهد و علاوه به منادات هوراند را است و بی‌رنگ شدن فرهنگ نتیجه آن.

مطالعه‌گریزی علل گوناگون دارد، من می‌گویم مهاجرت و شهرنشینی،شما می‌گویید،اما توت‌علت به جایی باشد؟
علل دیگر رانیز شما می‌گویید،باید به این نتیجه برسیم چرا مردم ما با کتاب انجینن بیگانه‌اند و مطالعه‌گریزی؟

کتاب

اقتصاد در عصر نو

اقتصاد از دوران باستان، همواره یکی از مدعغه‌های اصلی بشر بوده است. این مدعغه به در طول قرن بیستم و بخصوص در طول سال‌های اخیر رنگ و بوی دیگری به خود گرفته است. رسانه‌های

مختلف از جمله مطبوعات و تلویزیون تعریف جدیدی از اقتصاد دارند و با ظهور اینترنت، اقتصاد با

به دیبای جدید گذاشت. قوانین اقتصادی در عصر

شک‌هاها کتابی است که این تغییر و تحولات را نشانه

گرفته است.

در این کتاب، عناوینی از جمله ایجاد و سیاست

برای شرکت‌های تجاری، هماهنگی، رایگان سازی

و... مورد بحث قرار گرفته و علاقه‌مندان می‌توانند

به بحث‌های توجیه‌دافته باشند که تفاوت‌های

ماهوری اقتصاد و تجارت را با سال‌ها گذشته، حتی

چندسال قبل را مشاهده کنند. این کتاب نوشته کورین

کلی و مترجم کتاب گروه مترجمین «دشانه است.

قوانین نوین اقتصادی در عصر شبکه‌ها در

۲۸۱ صفحه با قیمت ۳۳۰۰ تومان و از سوی نشر

دیرخانه شورای اطلاع‌رسانی منتشر شده

است.

روستاها و نیاز سنجی

توزیع متناسب و عادلانه کالاهای فرهنگی از جمله کتاب در کشور

چنانچه مورد توجه خاص متولیان فرهنگی جامعه واقع شود، بسیاری از علاه‌های فکری و فرهنگی در لایه‌های مختلف جامعه و یویزه در میان اقشار روستاییان مرتفع خواهد شد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان رسمی‌ترین و مهمترین متولی امور فرهنگی جامعه با وضعیت کتاب روستا در

برپایی کتابخانه‌های کتاب روستا می‌دانند. ویژگی‌های یازده گنشدگان از نمایندگان‌های کتاب در روستا برحسب جنسیت لااخره مرد بوده است و نوجوان بیشتر از دیگر گروه‌های سنی در نمایندگان‌های کتاب شرکت می‌کنند. بیشترین میزان شرکت کنندگان در نمایندگان بر حسب تحصیلات ۳۳ درصد را دانش‌آموزان دبیرستانی شکل می‌دهد و کتابهای اداسنی بیشترین مخاطب را دارد. ۵۶ درصد از سؤال شوندگان عناوین کتابهای ارائه شده در نمایندگان را مناسب دیده‌اند. ۵۲درصد کتابها

را گران قیمت و ۴۱ درصد برپایی نمایندگان در روستا را خیلی ضروری

دانسته‌اند و بالاخره ۷۱ درصد معتقد بودند که نمایندگان کتاب در روستا

سالی یک بار برپا شود.

دستیابی به چنین نمونه‌های آلام برای تصمیم‌گیری متولیان امور فرهنگی کشور

میدانی بسز و مفصلی تر خواهد بود، و تردیدی نیست که آن وقت که تناسب

و تعادل در نظام توزیع کتاب کشور دور از واقعیت نخواهد بود.

گزارشی از دومین نمایشگاه بهاره فروش کتاب‌های خارجی در شهر کتاب

همیشه مشتری دارند

وقتی در آستانه برگزاری هجدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران قرار داریم، به نظر می‌رسد برگزاری نمایشگاه‌های کوچک کتاب در این ایام نظیر که باید و شاید مقرون به‌صرفه نباشد. در چنین فضای شبنین خیر برگزاری دومین نمایشگاه بهاره فروش کتاب‌های خارجی در منطقه سوم ساختمان مرکزی شهر کتاب، آدمی را به فکر فرو می‌برد.

برای آشنایی از چند و چون این ماجرا عازم محل برگزاری این نمایشگاه بهاره می‌شویم تا از نزدیک با وضعیت موجود در آن مکان آشنا شویم. زمانی که سربلای عیالین حافظ شاملی را طمی می‌کنم مدام به اطرافم نگاه می‌کنم تا شاید پارچه‌نوشته یا اطلاعیه برگزاری این نمایشگاه را در آن حوالی ببینم. ولی ظاهراً چنین تئارکاتی دیده نشده است. وقتی در پشت‌پشتی‌های مات ساختمان مرکزی شهر کتاب

کنکاشی، فروکنی تکریم و همچنان در این باره می‌بایخ می‌مانم یا مدام با خودم فکر می‌کنم حیناً آشنایمی آمده‌ام و وراهنمای ساختمان درست‌راست ورودی ساختمان م‌روم و س‌والم را باور در میان می‌گذارم. او در حالی که مشغول صحبت کردن با تلفنی است با دست اشاره می‌کند. به سمت آستون‌پرورم و با انگشتان دستم پیش که آزاد است علامت ۳ را به نشانه طقه سوم نشانم می‌دهد.

اساسی می‌کنم تردیدم بیجا بوده و دومین نمایشگاه بهاره فروش

کتاب‌های خارجی در طقه سوم همین ساختمان است. کم‌تر به طقه هفتم آن قرار دارم. تعجب از عدم نصب چند نوشته اطلاعیه است و با هیچ‌آی‌استر نمایشگاه است که می‌توانم اطلاع‌مندان به کتاب‌های خارجی را به طقه سوم راهنمایی کند. پارچه به اینکه طقات دیگر این ساختمان نیز در طول سال نمایشگاه و فرشگاه انواع کتاب‌های می‌باشد. تفکیک موارد ویژه نیاز به راهنمایی در این زمینه دارد که در این باره اقدامی صورت نگرفته است. سرانجام به طقه سوم می‌رسیم. محلی که نمایشگاه کتاب‌های خارجی در آن برگزار شده. با پرسیدن از راهنمای این طقه و با اشاره او به سمت نمایشگاه هدایت می‌شوم. فضای داخلی محلی که نمایشگاه در آن برگزار شده از انواع کتاب‌های خارجی پوشیده شده است و مشتری‌های متعددی هم در حال ورق زدن انواع کتاب‌های موجود در رف‌های گوناگون هستند.

داخل نمایشگاه غرفه‌های نشده و لی کتاب‌های عرضه شده از نظر موضوعی از هم تفکیک شده و در بالای هر بخش نام موضوع نصب شده؛ به ترتیب موضوعات را مرور می‌کنم: «رمان»، «شعر»، «آموزش»، «علوم زبان»، «ادبیات»، «زبان‌شناسی»، «ورزش»، «علوم اجتماعی»، «تعلیم تربیت»، «علوم محض»، «علوم پایه»، «اجتماعی»، «محیط زیست»، «زمن شناسی»، «انجمن»، «ریاضیات»، «روانشناسی»، «اخلاق»، «پیدا شدن»، «سیاسی»، «جامعه‌شناسی»، «فلسفه»، «ادب»، «اسر ایگ»، «تعلیمات و سفر»، «فوق»، «اقتصاد»، «پیشه»، «تعمیق و تکنیسون»، «فروش و پارچه»، «جواهرات»، «عکاسی»، «هنرهای نمایشی»، «فانکشی»، «موسیقی»، «کرافتیک»، «فروش ویژه کرافتیک»، «طراحی صنعتی»، «آشپزی»، «معماری»، «دکوراسیون داخلی»، «صنایع دستی»، «تاریخ طبیعی»، «پزشکی» و «کتاب‌های فنی مهندسی کامپیوتر».

نسبت به نمایشگاه‌های دیگر فضای داخلی این قسمت خلوت است شاید به خاطر لحظات اولیه شروع نمایشگاه است که احتمالاً خیلی‌ها بازدید کرده و خرید خود را به روزهای دیگر موکول کرده‌اند. دست‌اندرکاران برگزاری نمایشگاه بیشتر در حال آماده‌سازی بخش‌های اجرایی هستند و بازدیدکنندگان و خریداران هم که خود را در اول وقت به محل برگزاری نمایشگاه رسانده‌اند در حال گشت‌زنی در میان موضوعات موجود در سالن هستند و بعضی‌ها که موضوعات مورد علاقه خود را پیدا کرده‌اند در مقابل کتاب‌های موجود در آن قسمت توقف کرده و در حال بررسی عنوان کتاب‌ها و قیمت و سایر مشخصات کتاب‌های مورد علاقه خود هستند.

به‌سرع‌یگی از این افرادی روم که مشغول بررسی

چند کتاب انتخابی خود هست. خود را خانم دینداری معرفی می‌کند و اینکه از طرف دانشگاه هنر آمده است تا برای رشته‌های هنری کتاب انتخاب کند. او می‌گوید: در بخش کتاب‌های هنری بعضی از کتاب‌ها در اینجا موجود نیست که من اتفاقاً برای تهیه آنها به اینجا آمده بودم. البته آن کتاب‌هایی که من دنبالشان می‌گردم در کل در ایران کم‌پیدا هستند. که باید به‌طور سفارشی تهیه می‌کنم. او می‌گوید دانشگاه هنر سال سهمیه ارزی دارد که به ناشران به‌طور مستقیم سفارش می‌دهیم و کتاب‌های مورد نیاز را از این طریق تهیه می‌کنیم.

به گفته خانم دینداری ۵۰ درصد کتاب‌های مورد نیاز دانشگاه آنها از طریق همین نمایشگاه بهاره آرایشی می‌شود. او قیمت‌های نمایشگاه بهاره را مناسب‌تر از بای می‌کند و خواستار تنوع بیشتر کتاب‌های عرضه شده است. نقطه ضعف نمایشگاه یادشده از نظر این مشتری عدم ارائه کتاب‌های در زمینه طراحی پارچه و طراحی صنعتی است که کمتر عرضه شده است.

آزاده ماهینی دیگر مراجعه‌کننده به محل نمایشگاه باز هم مشکل خانم دینداری را دارد و آن نبود کتاب‌های در زمینه طراحی پارچه است. او می‌گوید: من دانشجوی رشته طراحی پارچه هستم و کتاب‌های مورد نیازم را در سایر نمایشگاه‌ها نتوانستم تهیه کنم و به اینجا آمدم که متأسفانه اینجا نیز آنها را پیدا نکردم. اغلب کتاب‌های عرضه شده در بخش مربوط به صنایع دستی است و بیشتر به دوخت و دوز و موادی از این قبیل مربوط است در حالی که من بیشتر دنبال کتاب‌هایی در مورد چاپ پارچه هستم. او می‌گوید: در مجموع این نوع کتاب‌ها را خیلی کم به ایران وارد می‌کنند حتی در دانشگاه‌ها هم همین مشکل را داریم.

مراجعه‌کننده دیگر خانم خله‌داری است که برای تهیه کتاب‌های باغی و صنایع دستی مراجعه کرده است و اتفاقاً کتاب‌های مورد نظر خود را پیدا کرده و در حال سبک‌سنگین

کردن کیفیت و قیمت آنهاست. او قیمت‌ها را مناسب‌تر از بای می‌کند و می‌گوید در دوره پاییز و بهار و یکسند و پنبه هزار تومان از همین محل خرید کرده است. در بخش کتاب‌های هنری و ادبی خانم شلیسته در حال تهیه چند کتاب در زمینه رمان است او می‌گوید: تقریباً ۹۰ درصد رمان‌ها موجود در این نمایشگاه کلاسیک هستند و در زمینه فانتزی هم اغلب آثار مربوط به دوره امپرسیونیست است.

وقتی رفته به تعداد افراد مراجعه‌کننده افزوده می‌شود و فضای سالن شلوغ‌تر می‌شود. به‌سرع‌یگی می‌رسیم صد می‌روم که همراه همسرش به نمایشگاه آمده است. او در مورد ویژگی این نمایشگاه نسبت به نمایشگاه بین‌المللی تهران می‌گوید: من همسرم معمولاً خریدهایم را از محل مجامع می‌دهم چراکه اینجا یک محیط ثابت و تقریباً خلوتی است. در حالی که در محل نمایشگاه بین‌المللی وضعیت کاملاً فرق می‌کند. در آنجا

کتاب‌های خوب را کمتر از روز و نال می‌پرد. آن هم مانند دانشگاه‌ها و افرادی که کارت دارند چون برای ما رزهای تهیه کارت فراهم نیست و در کتاب‌های ادبی نمایشگاه هم از کتاب‌های خوب تقریباً چیزی نیست برای همین ما ترجیح می‌دهیم به اینجا برویم و کتاب‌های مورد نیازم را از همین جا تهیه کنیم. حامد اکمل‌آبادی در این چند مورد از کتاب‌های مورد نیازم را در اینجا تالیف می‌کنیم. به هر حال ما اینجا را به خاطر خلوتی و ثابت بودنش ترجیح می‌دهیم.

خانم یوگوانا اهل ژاپن هم که از ۳۰ سال پیش مقیم ایران است دنبال کتاب‌های فرانسوی می‌گردد که خیلی از آنها نیست و در پایان قائم می‌شود. چند نفر کلاسیک به زبان انگلیسی محل نمایشگاه را ترک کنند. او می‌گوید: خانه‌دار است و از مشتری‌های ثابت کتاب‌های خارجی شهر کتاب.

در پایان به سراغ محمدرضا مهدیزاده مدیر فروشگاه و نمایشگاه کتاب‌های خارجی شهر کتاب (کتاب آبان) می‌روم و او اطلاعات تکمیلی و پیاپی ارائه می‌دهد. به گفته محمدرضا مهدیزاده دومین نمایشگاه بهاره فروش کتاب‌های خارجی شهر کتاب از ۱۶ فروردین ماه تا ۱۲ اردیبهشت ماه سال جاری در محل ساختمان مرکزی شهر کتاب (طقه سوم) برگزار می‌شود.

در این نمایشگاه بیش از ۳۰۰ عنوان کتاب جدیدی و پر فروش عرضه شده است که اغلب با نشان انگلیسی زبان می‌باشد. البته کتاب‌هایی به زبان آلمانی هم عرضه شده است. «ویبش از جهل موضوع برای فروش گذاشته شده در جهت اطلاع‌رسانی به مشتری‌ها هم برای حدود ۱۰۰۰۰ نفر مشترک حقیقی و حقوقی بروشور نمایشگاه فرستاده شده.

لازم به یادآوری است نمایشگاه و فروشگاه شهر کتاب از سال ۱۳۷۷ آغاز به کار کرده است که از سال ۱۳۷۷ یک بخش با عنوان نمایشگاه و فروشگاه کتاب‌های خارجی در طقه سوم ساختمان مرکزی، به مجموع فعالیت‌های اصلی این بخش افزوده شده است که در ابتدا با نمایشگاه‌های فصلی پاییز و زمستانی آغاز شد و در پایان سال گذشته دوره مفت‌ان برگزار شد. نمایشگاه فصل بهاره از جمله فعالیت‌های جدید این مرکز می‌باشد که امسال دومین دوره آن تجربه می‌شود. بعد از پایان این دوره بخش کتاب‌های خارجی این مرکز در محل نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران نیز به مشتری‌های خود سرویس‌دهی می‌کند.

کتاب

سه کتاب از انتشارات عرفان

انتشارات عرفان در این دفتر و با مکان خاصی ندارد چراکه ناشر آن محمدرامین شریعتی افغانستانی است و به زبان فارسی برای مردم ایران و افغانستان کتاب منتشر می‌کند. این سه کتاب عبارتند از:

زندگی‌نامه گرفته‌است

کتاب «زندگی‌نامه گرفته‌است» مجموعه اشعار نو با عنوان درخت اندوه، دایره ملامت و کویچه پاییز یک شامه برگ زرد، غرمت نشین بیره گنجشک‌ها و هفت سین کنار سفره و... کاری از عزیزالله تهنقه است. ناشر در ابتدای این کتاب می‌نویسد: ملامت ما در گذر از توان این سال‌ها، اگر کلاهی بر سرش باشد پابنده آن نیست مگر مستی تجربه نیک و بد زندگی که در آثار مکتوب این سلسل سرگشته‌ام از نظم و ترتیب شسته است. اگر برای سبقت این خون‌نکاشته‌ها کنری شود ممکن است در محشر فردای تاریخ این آب و خاک محسور گردیم.

یکسره بدخشان باتو

دومین کتاب نشر عرفان از سلسله ادبیات معاصر افغانستان به نام «یکسره بدخشان با تو» نام دارد. این مجموعه شعر کاری از لطیف بدرام شاعر معاصر افغانستانی است. اشعاری چون «درای کوهستان، سکوت شبانه، دختران کابل، سرود یگانگی، لیل، از آب و ستاره و...» مکتب‌های دلدادگی‌ها و شور و اشتیاق توأم با اضطراب به احمد شاملو و شمسی لشکری وارد او که در دوره پنجشنبه به سال ۱۳۷۶ این کتاب را نوشته است در روز سفره دل خویش ستاره‌ها دارد.

جراغ سبز

جراغ سبز مجموعه داستان‌های گل‌آسمان نظری از آرینا است. این کتاب به زبان پشتو نیز نگارش و منتشر شده است. در این کتاب داستان‌هایی چون «معلم من برگ سبز، چراغ سبز، کاغذها و...» آمده است. داستان‌هایی که دوجده قبل نوشته شده اند اما فرصت انتشار به زبان فارسی را اکنون یافته است.

دومین شماره فرهنگ پایداری منتشر شد

پیمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس دومین شماره فصلنامه فرهنگ پایداری را در روز پنجشنبه در این شماره مطالبی چون «تاکفنه‌های جنگ از زبان صلاح عمر العلی عضو شورای فرماندهی حزب بعث عراق، خاطرات جنگ، فراموشی هنر و هنر جنگ، این چاد احمد خفصر است، محزون، آن شعر و آن اشاره و...» درامی خواننده، حوره داستان، شعر نیز مطالب جانب توجه آمده است. فصلنامه فرهنگ پایداری در ۲۲ صفحه و با قیمت ۱۰۰۰ تومان در آخر سال گذشته منتشر شده است.

امروز نقد

شاید بتوان گفت کتاب ماه کودک و نوجوان و پژوهشنامه ادبیات کودک تنها تریبون‌هایی هستند که نقد ادبیات کودک و نوجوان از طریق آنها مجال بروز پیدا می‌کند.

این نشریات می‌گویند،ین دو نشریه، چه در زمینه ترجمه و چه در زمینه نقدهای تألیفی در مجموع نشریات وزین و قابل توجهی هستند. نشریه تخصصی گوهران هم که در زمینه شعر است، بخشی راه شعر کودک و نوجوان اختصاص داده که امروزه مسکلات مالی فعالیتش را متوقف ننکند.

به عقیده من نقدهای خوبی در این نشریات دیده می‌شود و منتقدان خوبی هم در عرصه‌های شعر، داستان و گاه نقدهای نظری در این نشریات فعالیت می‌کنند.

حسن شیخ‌الاسلامی منتقد جوانی است که نقدهای خوبی دارد و در کتاب ماه کودک و نوجوان خوانده‌ام. او در پاسخ به این پرسش که وضعیت ادبیات را در حوزه کودک و نوجوان چگونه می‌بیند می‌گوید: این سوال یک مقدار کلی است و نباید دید فضیلتی که شما به آن اشاره می‌کنید قرار است یا به نقد ادبیات بزرگسال مقایسه شود. اگر قرار باشد آن را با نقد ادبیات بزرگسال مقایسه کنیم، به عقیده من وضعیت آن خیلی خوب است. یعنی برعکس ادبیات بزرگسال که ایم آن خیلی وسیع و نظم موجود در گفتمان آن نامعلوم و آشفته است. نقد ادبیات کودکان خیلی منظم‌تر و پیراسته‌تر است. اما اگر قرار باشد یک گفتمان مدرن نتیجه‌شده شود باید بگویم هنوز خیلی راه است تا ما به جایی ایران یک گفتمان مدرن، منظم و پیراسته را شکل می‌دهد.

ما محمدهادی محمدی اگرچه نامش بیشتر یا تاریخ ادبیات کودکان مبراز است، اما در عرصه نقد ادبیات کودک هم یکی از صاحبزنان است. کتاب روش‌شناسی نقد ادبیات کودکان او هنوز هم از بهترین مراجع این زمینه است. محمدی با تأکید بر حضور پررنگ دولت و نهادهای دولتی و شبه‌دولتی در حیطه ادبیات کودک، نقد را هم از این حوزه مستثنایمان نالد و می‌گوید: امروز به‌جز نشریاتی که به نوعی از حمایت‌های دولتی بهره می‌برند، مسدادهای دیگر گفتمان بیرون از حوزه دولت خیلی ضعیف است. شوقی کتاب کودک هم به سبب ساختارش به جریان نقد خیلی توجه ندارد و فقط بررسی‌هایی انجام می‌دهد. به عقیده او حضور پررنگ دولت در عرصه یبندت آسیب‌پذیر کرده و اجازه نمی‌دهد شخصیت‌های مستقل یا صداها و رسانه‌های مستقل نظرات خود را مطرح کنند.

محمدی می‌گوید: چیزی که به آن اعضاع دارم این است که در هفت- هشت سال گذشته نقد ادبیات کودک در ایران رشد داشته اما این رشد چندان اختصارآمیز نبوده است.

از عوامل به ناظر

از او می‌پرسم: چرا در حوزه ادبیات کودک به این نقطه رسیده‌ایم؟ می‌گوید: اگر بخوالم از جنبه تاریخی به این پرسش پاسخ دهم، باید بگویم که بعد از مشروطه همواره با دولت‌های عامل رویه‌رو بوده‌ایم. نه دولت‌های ناظر. بنابراین با توجه به حضور پررنگ دولت در همه عرصه‌های زندگی، آموزش و پرورش نیز اقتدارگرایی می‌شود. البته در سال‌های اخیر بندهای اقتدارگرایی در آموزش و پرورش دازه بتدریج سست می‌شود.

به هر حال امروز دولت به این نتیجه رسیده است که اگر جامعه بخواد رشد کند باید کودک شود و رشد جامعه در گروی کوچک شدن دولت و تبدیل شدن آن از حالت عامل به ناظر است اما باز هم گاهی خد این نظر رفتار می‌کند و

هنرته‌هایی صرف می‌شود، بدون آنکه ذره‌ای دستاورد نصیب ادبیات کودک کند.

در زمینه وضعیت کنونی نقد ادبیات کودک محمدی از عوامل دیگر نیز نام می‌برد که در بخش‌های دیگر گزارش خواهد آمد.

مهمترین مشکل

شیخ‌الاسلامی دو مشکل را برای نقد ادبیات کودک برمی‌شمارد: یک مشکل، نبودن زبان مشترک است؛ یعنی مجموعه دست‌اندرکاران نقد ادبیات کودک و نوجوان برای ایجاد گفت‌وگو و رشد و ارتقای هنر و ادبیات کودک به یک زبان و ملامک مشترک نرسیده‌اند.

در گفتمان نقد ادبیات کودک ما متأسفانه هیچ زبان و ملامک مشترکی نداریم که براساس آن بتوانیم دو دیدگاه مختلف را با هم بسنجیم. او ادامه می‌دهد: مشکل دوم، ابهام در جایگاهها و تعیین نشدن جایگاهها در این گفتمان است. یعنی مرز میان منتقد و نویسنده، سیاستگذار

ادبیات کودک نیم رخ گفتمان نقد

انتشار گزارش‌هایی پیرامون وضعیت تصویرگری و شعر کودک و نوجوان در شماره‌های گذشته کتاب هفته ما را بر آن داشت تا بررسی مسایل کتاب کودک و نوجوان را با مقوله نقد کتاب‌های کودک و نوجوان پی بگیریم. وضعیت امروز نقد ادبیات کودک و نوجوان، جایگاه این رشته از نقد ادبی در مطبوعات کشور، مهمترین مشکل پیش روی نقد ادبیات کودک و نوجوان و راههای بیرون رفتن ازین پست ،مقوالی بود که در گفت‌وگو با صاحبزنان این رشته مورد بررسی قرار گرفت.

نلاش ما برای یافتن زری قضیحی، از منتقدان فعال ادبیات کودک، پی‌نتیجه ماند و محمدهادی محمدی، شهرام اقبال‌زاده و حسین شیخ‌الاسلامی ما را در تهیه این گزارش باری کردند. با هم می‌خوانیم.

و نویسنده و متن‌شناس و کودک‌شناس مشخص نشده و هر کدام حوریم خاص خود را ندارند. بنابراین گاهی اوقات چیزهایی به نام نقد منتشر می‌شود که خیلی به نقد نزدیک نیست اما گاهی چیزهایی از زبان یک سیاستگذار ادبیات کودک شنیده می‌شود که بیشتر به نقد شبیه است.

بر همین اساس برخی از منتقدان نیز لزوماً نه کارشناس ادبی هستند و نه کارشناس شناخت کودک.

به همین دلیل بیشتر نقدهایی که بر ادبیات کودک چاپ می‌شود فاقد مشروعبت و پشتوانه علمی است.

محمدی نیز می‌گوید: گاهی اوقات پس از خواندن برخی نقدهای فیلسوفانه علاقه‌مند می‌شوم منبع کار آنها را بدانم ولی گاهی ماها و هفته‌های متوالی نقدها یا منتقد ندارد یا اگر هم دارد دست دوم است و این جای تأسف دارد. البته نباید همه منتقدان را با هم جمع بست دوسناتی هستند که با شجاعت صداهای مستقلی را در زمینه ادبیات کودک پیش می‌برند و منتقدان جوانی هم هستند که رشد کرده‌اند.

غم آثار بگذارد!

اقبال‌زاده می‌گوید: مهمترین مشکل این است که هنوز بسیاری از منتقدان، نظریه‌های ادبی را به صورت دقیق و عمیق ما منتقد حرفه‌ای نداریم. البته مراد او از «حرفه‌ای» نبودن، نداشتن

دانش کافی نیست.

منظورم این است که منتقدی نداریم که بتواند از طریق قلم زدن ارتزاق کند و به صورت تمام وقت در این حوزه کار کند.

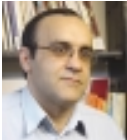
او علاوه بر مشکل معیشتی، به وجود تنها یک ماهنامه و یک فصلنامه تخصصی در حوزه نقد ادبیات کودک و نوجوان اشاره می‌کند و می‌گوید: باید یک مقاله در یک ماه یا یک فصل مجع منتقدی نمی‌تواند زندگی‌کند. نشریات عمومی هم انگار نه انگار که مقوله‌ای به نام ادبیات کودک و نقد و نقد و نظریه مستقلی در این زمینه وجود دارد. این مدردویت‌ها خواهم ناخواهم مشکل زاست. از طرف دیگر پشتوانه نقد قوی، پژوهش عمیق و مبتنی بر نظریه است. پژوهش هم انجام‌دهنده‌دار و زمان‌بری است. خوب منتقد در زمان انجام پژوهش چطور باید زندگی‌کند؟ بنابراین منتقدان به خاطر نداشتن پشتوانه مالی به کارهای دیگر روی می‌آورند و بخش دولتی هم با وجود اینکه بودجه‌هایی را به این مسأله اختصاص داده به صورت برنامه‌ریزی شده و سازمان‌یافته آن را پیگیری نمی‌کند.

چشم اسفندیار

به نظر اقبال‌زاده، تا زمینه پژوهش‌های دامنه‌دار فراهم نشود و از نظر مالی، سازماندهی و

مدیریت، بسترسازی نشود، کار پیش نخواهد رفت. بخش خصوصی هم کمتر در زمینه نقد ادبیات کودک و نوجوان سرمایه‌گذاری می‌کند، چون مسائل نظری در فرهنگ و جامعه چندان طالب ندارد و کتاب‌هایش خریداری نمی‌شود. پس به طریقی اولی ناشران کودک و نوجوان هم حاضر به سرمایه‌گذاری در این حوزه نیستند و به عقیده من چشم اسفندیار ادبیات کودک ایران که حتی بر نوشتن رمان و شعر هم تأکید مستقیم دارد، بخش نظری، پژوهش و نقد ماست.

گرچه در این زمینه محمدهادی محمدی و زهره قانیی با ارائه کارهایشان و مهمتر از همه با تدوین تاریخ ادبیات کودکان ایران با وجود برخی اشکالات گزینش‌پذیری یا حتی اشکالات تاریخی و نظری، در هویت‌سازی و روند زدن کودکان و نوجوانان با پیشینه تاریخی و فرهنگی خودکاری مهم انجام داده‌اند. دکتر مرضی خسروزاد هم با انتشار کتاب «معصومیت و تجربه» نخستین‌گام جدی را برای نظریه‌پردازی در زمینه ادبیات کودکان ایران برداشته‌اند و خاتم سلاجقه هم در پژوهشی با عنوان «ابن‌باغ شرقی: نظریه‌های نقد شعر کودک و نوجوان» پژوهشی نظری را به سامان

محمدهادی محمدی

رسانده‌اند که در انتشارات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در دست چاپ است.

جایزه نقد ادبیات کودک در مطبوعات

می‌توان گفت، نقد ادبیات کودک مقوله‌ای مجهوراست. مجهور از آن روی که به‌جز نشریات تخصصی این حوزه، تقریباً جایگاهی در نظام مطبوعات دولتی و مستقل کشور ندارد و ناچار به همان دو تریبون یادشده بسنده می‌کند. شیخ‌الاسلامی می‌گوید: چند ماهنامه ادبی بخشی را تحت عنوان ادبیات کودک تعریف کرده‌اند و گاه و بیگاه کارهای دیگری هم انجام می‌دهد. روزنامه‌ها هم هر از گاهی با توجه به موضوع یا مناسبتی خاص به این قصبه می‌پردازد. او ادامه می‌دهد: شاید و آعمآنیازی نباشد که در یک روزنامه یا حتی هفته‌نامه ادبی جای خاصی را به نقد ادبیات کودک اختصاص دهند.

جایی برای خونیامی

اقبال زاده در این مورد نظر دیگری دارد. او می‌گوید: در ذهن اکثر بزرگسالان، کودکان و نوجوانان افرادی صغیر و نادان هستند و این پیش‌فرض متأسفانه به تشریحات ما هم منتقل شده و می‌توانم بگویم که نقد کودک را مطلقاً نآیدیم می‌گیرند. ضمناً بر اساس یک باور عمومی، اینطور تصور می‌شود که کسانی که در زمینه ادبیات کودک کار می‌کنند، از نظر فکری عقب‌مانده یا کودک‌مانده‌اند؛ البته متظورم این نیست که کودک عقب‌مانده است بلکه باید مراحل رشد خود را طی کند تا به بالندگی برسد و اندیشه بالنده داشته باشد.

اقبال زاده ادامه می‌دهد: البته متأسفانه یک عده از افرادی که نتوانسته‌اند در زمینه ادبیات بزرگسال موفق باشند، فکر می‌کنند که حوزه ادبیات کودک جایی برای خونیامی است اما کارهای آنها نشان می‌دهد که در اینجا هم جایگاهی ندارند.

در این حوزه در سطح جهانی نظریه‌پردازان و منتقدان بزرگی وجود دارند که سرآمد هستند و چیزی از منتقدان و نظریه‌پردازان ادبیات بزرگسال کم ندارند. به طور مثال می‌توان از پری دولمن، جک زکس، پیتر هانت و دهها نفر دیگر نام برد که گاه در ایران مقالاتی از آنها ترجمه شده.

تفکر پدرسالارانه

اما محمدی در این باره می‌گوید: این مسأله چند سویه است؛ فقط دولتی بودن این حیطه مطرح نیست، مسألهٔ این است که ما در سطح روشنفکری، یک جامعه رشد نیافته داریم و بیشتر روشنفکران را به مفهوم قلمه کلمه روشنفکر نیستند. آنها آموزه‌های فکری خود را بلافاصله به آموزش‌های ایدئولوژیک تبدیل می‌کنند و پشت آن پنهان می‌شوند.

او تفکر پدرسالارانه در عرصه فرهنگ و هنر را عامل دیگری می‌داند برای اینکه بسیاری از اهل فرهنگ و هنر به ادبیات کودکان به عنوان یک مقوله دست نیندک نگاه می‌کنند.

یک کشور پیشرفته

محمدی مثالی می‌زند: در جامعه پیشرفته‌ای مثل سوئد، بزرگترین شخصیت ملی، یک نویسنده کودک و نوجوان است و هر جا که می‌زیدصدای آسترید لیندگرِن بلند است. بنابراین می‌تیند که بخشی از پیشرفت این جامعه مدیون ادبیات کودکان است اما در جامعه ما به خاطر نبود تحرک فکری هیچ وقت چنین اتفاقی نمی‌افتد. او درباره نگاه برخی منتقدان به نقد ادبیات کودک می‌گوید: گاهی خودشان آنقدر تنبل هستند که با این جوران را نمی‌شناسند یا خاطره‌های دور و درازی از ادبیات کودک دارند و فکر می‌کنند که ادبیات کودکان ایران در سال ۵۷ متوقف شده است. نهایت نگاه چنین کسانی به ادبیات کودک تجلیلی از صمد بهرنگی است. برخی از آنها در سخن‌های خود با جسارت مطرح می‌کنند که ادبیات کودکان ایران در سال ۵۷ تمام شده‌به تصور آنها حرکت جامعه ادبیات کودک در یک لحظه متوقف شده و همه چیز به پایان رسیده.

این پژوهشگر تاریخ ادبیات کودکان معتقد است: استیلای چنین تفکرات نخ‌نمانده‌ای سبب شده است که در تشریحات مستقل نشانی از نقد ادبیات کودک نیبینم.

چه کنیم؟

از اقبال زاده می‌پرسم: برای بهتر شدن وضع چه باید کرد؟ پاسخ می‌دهد: بهتر شدن وضعیت، پرودجه، سازماندهی، مدیریت، دلسوزی و علاقه می‌خواهد که باید به صورت نهادینه به آنها پرداخت.

در زمینه ادبیات کودک سبتهارهای زیادی برپا می‌شود. هر چند باید از چنین کارهایی استقبال کرد چون به هر حال کار تبلیغی لازم است. اما باید دید که بهره‌گیری از خرده‌جمعی تا چه حد در چنین حرکت‌هایی در نظر گرفته می‌شود تا توان

خاص‌ترین این ویژگی‌ها این است که تا حدود زیادی مولود اراده دولت بوده. با وجود اینکه حمایت‌های عرب و سازنده‌ای از سوی دولت انجام شده، اما نتیجه بلافصل آن تبدیل گفتفان نقد ادبی به یک گفتفان مصنوعی بوده است.

او معتقد است که باید مسیر کمی تا این گفتفان جای خورد را در گفتفان کلی ادبیات کودک پیدا کند. می‌گوید: تا توجه به نشانه‌های موجود حدس می‌زنم که کم‌کم نقد ادبیات کودک و نوجوان بتواند روند طبیعی رشد خود را طی کند و به اصطلاح در روند استاندارد رشد بيفتد.

نسخه چیست؟

محمدی می‌گوید: راه حل این مشکلات در یک نسخه کلان است که در ساختار دولت از جهت نگاهش به مسائل اجتماعی ریشه دارد.

راهکارهای اصولی در پیش گرفت. ضمن اینکه با توجه به هزینه‌های صرف شده، معمولاً دستاوردهای به دست آمده چندان چشمگیر نیست.

او گله می‌کند که همیشه کمترین بودجه به

بخشی فرهنگ، هنر و ادبیات داده می‌شود اما نمره درخشانی به باز نمی‌آورد.

او می‌گوید: از دل همین بودجه‌هایی که به یاد می‌روزم می‌توان پژوهش‌های دامنه‌داری بیرون آورد که به سود رشد ادبیات، کودکان باشد.

او درباره مراسم بزرگداشت هانس کریستین اندرسن که با پانزدهم تا هفدهم ماه جاری توسط شورای کتاب کودک در خانه فرهنگان برگزار شد می‌گوید: اگر این مراسم را با همایش‌هایی که با حمایت‌ها و بودجه‌های سنگین اداره می‌شود مقایسه کنیم می‌بینم که با کمترین امکانات و بودجه کارگاههای تخصصی بسیار خوبی را برگزار کردند که متأسفانه رسانه‌ها به آن بی‌توجهی کردند و با یک اطلاع‌رسانی خیلی کوتاه از کنار آن گذشتند.

روند طبیعی

شیخ الاسلامی می‌گوید: نقد ادبیات کودک و نوجوان چند ویژگی خاص دارد و یکی از

چر و بچه‌ها

حسن عامه‌کن

تصویرسازی کتاب «دویدم و دویدم» نوشته محمد‌های محمدی را انجام داده‌ام که اقتباس از یادداشت‌های از شعر معروف کودکی‌های همه ماست. با همین عنوان، این کتاب را نشر چینستا برای کودکان پیش‌دستانی و دبستانی منتشر خواهد کرد.

علی عامه‌کن

تصویرگری دو کتاب از محمد‌های محمدی را در دست انتشار دارم؛ اولی افسانه درخت آسوری است که در نشر چینستا منتشر خواهد شد و دومی «داستانک‌های خرگوش حکیم» برای نوجوانان است که توسط نشر مرکز راهی بازار نشر خواهد شد.

تصویرگری کتاب «دره جنگ» نوشته نویسنده آلمانی را این‌کاپلند را هم به سفارش سازمان هلال احمر انجام داده‌ام که به موضوع جنگ و صلح می‌پردازد و با ترجمه طاهره ابید منتشر خواهد شد. مخاطب این کتاب کودکان گروه‌های سنی الف و وب هستند.

فریده شبپازی

من بیشتر روی تصویرگری کتاب‌های آموزشی کار می‌کنم و در حال حاضر هم دو کتاب در دست کار دارم که برای نمایشگاه کتاب آماده می‌شود.

اولی کتاب «کودک جدید» نوشته زهره فرماتی است که یک جور آموزش و بازی است درباره آمدن یک نوزاد جدید به خانه. کتاب دیگری هم درباره محیط زیست در دست تصویرسازی دارم که از مؤسسه پژوهشی کودکان دنیاست و هنوز اسمش معلوم نیست. این کتاب در کنار قصه، آموزش هم دارد و بچه‌ها در آن مشارکت می‌کنند.

نشر هر دو این کتاب ناشر مال است.

شیدا رنجبر

یک داستان به نام «دیو» برای نوجوانان در نشر منادی تربیت دارم که نمی‌دانم مجوز می‌گیرد یا نه؟ این داستان نوشته یک نویسنده سیاهپوست آمریکایی به نام مایز است و درباره یک پسر سیاهپوست است که به زندان می‌افتد. به طور کلی این کتاب به مشکلات و بهرکارهای نوجوانان می‌پردازد و کتاب بسیار خاصی است.

منتشر شد

است که باید با ناهادهای غیر دولتی همکاری کند چون تنها از این طریق می‌توان به شکل گرفتن یک جامعه قوی امبدوار بود. اما اینکه این تئوری چگونه به عمل تبدیل شود....!

از او می‌پرسم با توجه به این نسخه تحول.

فکر می‌کنید صحبت نقد ادبیات کودک در آینده چطور خواهد بود؟ می‌گوید: من خیلی مثبت نگاه می‌کنم. یعنی اصولاً با وجود تمام مشکلات، تحول فرهنگی اجتماعی را به بزرزه در حوزه ادبیات کودک و نوجوان مثبت ارزیابی می‌کنم. ادبی و تاریخ ادبیات کودکان کار کرده‌ام. می‌توانم بگویم با تمام فشارهایی که روی ما بوده، این ساختار و ویژگی جامعه امروز ایران است که تحول را می‌پذیرد و اجازه حرکت می‌دهد. ادبیات کودکان هم قطعاً یک مقوله پیشروست که دارد به مرحله ای از پختگی می‌رسد و قطعاً نقد ادبی هم رو به پختگی خواهد رفت.

گفت و گو

ارسته گنجی پرور

پنهان‌علیپور گسگری از جمله داستان‌نویسان و منتقدانی است که در سال‌های اخیر در دو حوزه داستان‌نویسی و نقد ادبی فعالیت‌های پیکرانه‌ای داشته است. اغلب مقاله‌های وی در مقاله نقد و پژوهش‌های ادبی در مجلات کتاب ماه ادبیات و فلسفه، جهان کتاب و برخی مجلات دیگر و سایت‌های ادبی منتشر شده است. ضمن اینکه داستان‌های پراکنده‌ای نیز در مجله زنان و عصر پیشینه از وی به چاپ رسیده است. او فعالیت ادبی‌اش را در حوزه ادبیات معاصر از سال ۷۵ شروع کرد

است وی دلشغولی اصلی‌اش را داستان‌نویسی و نقد می‌داند و در کنار آن به عنوان مدرس زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه به تدریس مشغول است. گسگری در سال ۷۸ در همایش داستان‌نویسان جوان حوزه هنری برنده جایزه شد و نخستین داستانش در همان سال در مجله کلک چاپ شد. داستانی نیز در مجموعه سهم من که در ۹۰ به کوشش سفدر تقی‌زاده دارد داستان‌های او در دوره اول و دوم جایزه ادبی صادق هدایت از داستان‌های منتخب بود و در بخش جایزه نقد ادبی برنده جایزه نقد اول گردید. به مناسبت چاپ اولین مجموعه داستان‌هایم علیپور به نام «بگذریم…» با ایشان گفت‌وگویی کردیم

به عنوان سؤال اول بفرمایید چرا بگذریم…؟
اول اینکه اگر بگذریم، چه کنیم؟ باید به طریقی از اسارت زمان برهیم؟ و بگذریم با مفهوم زمان تجانس دارد. گذشتن از این قرار بودم مجموعه ورق‌های بی‌نقش باشد، ولی درمفهمه‌های چاپ کتاب بود که به پیشنهاد ویراستار محترم کتاب، بگذریم را، مناسب دیدم که نام آخرین داستان مجموعه نیز هست چراکه انتخاب یک فعل برای اسم مجموعه شاید کار نسبتاً تازه‌ای باشد. اگر «بگذریم» را با تکیه بر حجاب اولش بخوانیم، نوعی عین و افسوس بر زمان‌های از دست رفته را القا می‌کند و اگر تکیه را بر حجابی اخراجش بگذاریم مفهومی کتابی و اندکی استهزاآمیز دارد. یعنی سرپوش گذاشتن روی ماجراهایی که مصلحت نیست چندان آگآوری و حلاجی شوند…

در چند سال اخیر بیشتر شاهد چاپ مقاله‌ها و نقد‌های ادبی شما بودیم و در حوزه داستان کار کمتری داشته‌اید. آیا خودتان را یک منتقد ادبی می‌دانید یا داستان‌نویس؟

این دو با هم هیچ منافاتی ندارند. از زمانی که از ادبیات کلاسیک دست شستم، جایزه داستان‌نویسی بود که به سوی ادبیات معاصر سوق داد، در درجه اول خودم را داستان‌نویس می‌دانم و بعد منتقد ادبی. ولی ماهیت کارم وقتی که نقد می‌نویسم باز زمانی که داستان می‌نویسم از هم جداست. در هر دو اینها خلاقیت و آفرینش هست و لذتی نوآمان. باید به ماده‌ای خام شکل و هستی بخشید و هر چه می‌گذرد حس می‌کنید برای هستی دادن به آنها همه موادغذایی نیازمندید و باید به داستان پیچیدگی.

در نوشتن داستان بسیار روشمند عمل می‌کنید و ساختار قوی داستان‌هایتان از شناخت شما پر جهان داستان حکایت می‌کند. فکر می‌کنید دید منتقدانه تا چه میزان در داستان‌ها راه پیدا کرده است؟

وقتی این دو کار را در کنار هم انجام بدهید، نمی‌شود منکر تاثیر و ناثر آنها بر یکدیگر شد. نوشتن داستان در وهله اول شهودی است؛ در مراحل بعدی است که نویسنده درباره چگونگی پرداخت و به کارگیری فرم و سایر آرایه‌ها آگاهانه عمل می‌کند و به ویرایش و پیرایش داستانش می‌پردازد و امکانات متعددی را برای بهتر شدن داستان می‌سجد. اما در عمل نقد، از ابتدا شما آگاهانه متن را بررسی می‌کنید و در بطن کار و در زمان سامان دادن به فینش‌های یادداشت‌هاست که اغلب منتقد به کشف و شهودهایی می‌رسد.

فضای بیشتر داستان‌ها تراژیک و تلخند. آیا تعدمی در این جور نوشتن دارید؟

بیپسینده نویسنده فرزند زمانه خود است. این همه خشونت، فجایع، بلاها، فتنارها و روابط غیر قابل پیش‌بینی آدم‌ها و هزاران عوامل دیگر جایی برای خوش‌بینی و فرح‌نگاری می‌گذارد؟ از طرفی ادبیات را نمی‌شود از اجتماع، سیاست، فرهنگ، روانشناسی و سنت‌ها جدا کرد به همین دلیل ریشه ادبیات و هنر به اجتماع برمی‌گردد و داستان هم آینه تمام‌نمای شرایطی است که آیشخور آن است و نویسنده به نوعی مثل محقق از مجرای داستان به تحقیق در جامعه‌اش می‌پردازد. به

نظرم اصلاً در نفس کار هنری نوعی تلخی و حزن هست. نویسنده هم به خاطر حساسیت‌های روحی خودش بیشتر کاستی‌ها را نشان می‌دهد و می‌خواهد با طرح مشکلات درونی و بیرونی در ذهن و باور خواننده تغییراتی ایجاد کند. و به نوعی او را در تجربه‌ها و هستی‌های دیگر شریک می‌کند. **در داستان‌های قصه و قصه، پله‌ها، ورق‌های بی‌نقش و ترس جای دیگر است سعی کرده‌اید درونیات عمیق آدم‌ها را نشان دهید که در عین حال با روانشناسی و جامعه‌شناختی پروانی همراه است ولی گاهی ابهام‌هایی در آنها هست که ما را به نتیجه شخصی نمی‌رساند و شناخت شخصیت‌های چندبهدمی داستان‌ها را کمی مشکل می‌کند نظر خودتان چیست؟**

همیشه سعی می‌کنم شخصیت‌ها را در

نوشتن داستان در وهله اول شهودی است، در مراحل بعدی است که نویسنده درباره چگونگی پرداخت و به کارگیری فرم و سایر آرایه‌ها آگاهانه عمل می‌کند و به ویرایش و پیرایش داستانش می‌پردازد

موقعیت‌هایی قرار دهم که درونیات خودشان را افشا کنند. دقیقاً همان بخش‌هایی از درونمان که همه ما در طول و عرض زندگی پنهانشان می‌کنیم… می‌ایلم همین زوایای پنهان را آشکار کنم. ضمن اینکه قصاوت تکتم و بافراز دادن نشانه‌ها و برخی اشاره‌ها مخاطب را در متن سهمین‌کنیم؛ به همین دلیل است که قطعیتی با داستان‌ها تحمیل نکرده‌ام تا خواننده خودش با فراغ بال با متن به گفت‌وگو برآزد. شاید ابهامی را که می‌گوید نتیجه همین کار باشد، مثلاً در ورق‌های بی‌نقش و بگذریم مقصد اصلی‌گم می‌شود همه به نوعی تفسیرکارند. حتی اشیا و کلمات، لحن مرموز و فاصله می‌گیرد.

زمان از ارکان اصلی زمان در مفهوم کلی ابزار تقییم و تقاغم و وسیله اطلاع‌رسانی است اما این نقش در داستان به‌گونه‌ای متفاوت عمل می‌کند و از شکل دلالتی فاصله می‌گیرد. زمان از ارکان اصلی بودم یعنی احترام به درک و شعور خواننده، ناو خودش به فراخور سلیقه و بینشش هر طور می‌خواهد پرداخت کند. به نظرم استفاده از جزئیات متناقض می‌تواند زندگی‌های چندگانه انسان‌های متزوی و آشفته را بهتر نشان دهد و البته امروز دیگر نمی‌توان به سراغ شخصیت‌های تک‌بعدی رفت.

هر کدام از داستان‌های مجموعه از نظر مضمونی و فرمی به طیف خاصی متعلز دارد، مثل «قصه و

قصه» که در فضایی بین واقعیت و وهم قرار دارد و فرم تازه‌ای هم برایش انتخاب شده در پله‌ها و ورق‌های بی‌نقش یا واگویه‌های رازآمیز و گناه‌آلود راوی رویه‌رویییم. در شاه‌ماهی به اسطوره توجه شده و در از میان ماشورها که فرم یادداشت روزانه دارد به مضلی اجتماعی پرداخته شده است و نقطه مشترک همه اینها واقعیت‌هایی تکان‌دهنده در فرم‌های متفاوت است. تا چه اندازه به انعکاس واقعیت بیرونی در داستان پایبند هستید؟

ما در داستان از عوامل، نشانه‌ها و آشنایا و اشیای بیرونی و ملموس که شاید برای همه تعریفی یکسان داشته باشد، استفاده می‌کنیم. اما به این معنی نیست که آنها عین واقعیت بیرونی‌اند. چون آنچه که ذهن من از واقعیت به اصطلاح بیرونی می‌گیرد با واقعیت ذهنی شما در شرایطی برابرتر یا شرایط من یکسان نیست، همه ما از عناصر آشنا استفاده می‌کنیم ولی وقتی که با نوع تخلیل و طرز نگاه و دید ما آمیخته می‌شود واقعیت ذهنی و شخصی هر کس به تنهایی است. از طرف دیگر واقعیت‌های ملموس وقتی یا به سیطه داستان می‌گذارند، به واقعیت داستانی تبدیل می‌شوند که از دو جنس متفاوتند.

در نوشتن داستان‌ها بیشتر بر کدام وجه تکیه می‌کنید؟ در درجه اول چارچوب داستانی یا به عبارتی قصه‌ای که در داستان اتفاق می‌افتد اهمیت دارد. قصه و درونمایه و بعد جنبه‌های فنی و ارائه زیباییشناختی و نحوه پرداخت اثر مهم است، داستان کلی یکپارچه است و مثل یک سیستم عمل می‌کند و اشکال در کوچکترین جزء آن کفایت اثر را مخدوش می‌کند. بنابراین باید میان وجوه مختلف داستان در زیر ساخت‌های آن بیشترین تناسب و حساسگری را به کار بست.

به سبک در داستان چطور نگاه می‌کنید؟ عهودان را پرور سبک خاصی از داستان‌نویسی می‌دانید؟

جهان‌بینی و طرز تفکری و تفکرش ارتباط مستقیم دارد به هر حال نوع رفتار نویسنده با مصالح امکاناتی که در اختیار دارد سبک او را مشخص می‌کند و نویسنده آن را از مجرای زبان جاری می‌کند. **شما قدرت‌نمایی در زبان داستان‌ها و نندهایتان داستان افتقاد دارید؟**

زبان در مفهوم کلی ابزار تقییم و تقاغم و وسیله اطلاع‌رسانی است اما این نقش در داستان به‌گونه‌ای متفاوت عمل می‌کند و از شکل دلالتی فاصله می‌گیرد. زمان از ارکان اصلی بودم یعنی احترام به درک و شعور خواننده، ناو خودش به فراخور سلیقه و بینشش هر طور می‌خواهد پرداخت کند. به نظرم استفاده از جزئیات متناقض می‌تواند زندگی‌های چندگانه انسان‌های متزوی و آشفته را بهتر نشان دهد و البته امروز دیگر نمی‌توان به سراغ شخصیت‌های تک‌بعدی رفت.

هر کدام از داستان‌های مجموعه از نظر مضمونی و فرمی به طیف خاصی متعلز دارد، مثل «قصه و

از طرفیت‌ها و امکاناتی که زبان فارسی و پیشینه ارزشمند آن در اختیارمان گذاشته تا حد مقدور استفاده کنیم. غیر از نوع به کارگیری زبان از جهات نحوی و ساختاری، میزان استفاده از واژگان بسیار مهم است. امروز هر چه می‌گذرد دایره واژگانی ما در نوشته‌هایمان محدودتر می‌شود این به معنی اول روزان زبان است. من در نوشته‌هایم همانطور که به استفاده ابزاری و اطلاع‌رسانی صرف زبان نگاه نمی‌کنم، آن را به عنوان هدف غایی متن هم نمی‌بینم و با این ایده که داستان در زبان اتفاق می‌افتد خیلی توانسته‌ام همراه شوم. اما آنچه مهم است نگاه مخاطب است. او در وهله اول با زبان برخورد می‌کند اگر تواند با زبان هماهنگ شود آن را کنار می‌گذارد. هر چند که متن از جهات دیگری بی‌نقص باشد، بنابراین نوع رفتار با زبان مثل حرکت کردن ولی لبه تیغ است و به کار هر نویسنده شخص می‌بخشد. زبان باید با یافت داستان، فضا و شخصیت‌ها تناسب داشته باشد. هر زبانی در روند ساخته شدن داستان شکل می‌گیرد و نمی‌شود با زبانی از پیش ساخته به سراغ هر موضوعی رفت.

زبان در داستان پله‌ها، ورق‌های بی‌نقش و قصه و قصه ذهنی است، در داستان چرتیل زبانی گزارشی دارید، در داستان بگذریم تثری هسته و رفته و اداری را به کار گرفته‌اید و این‌حن‌ها هم خیلی مناسب استفاده کرده‌اید. علت این طبع آزمایی‌ها چیست؟

البته در سه داستان اول تمام بخش‌های داستان ذهنی نیست و در داستان چرتیل هم دو اپیزود گزارشی است و جایی که وارد دنیای درونی قائل می‌شویم کاملاً زبان ذهنی است. یعنی تلفیقی عمل کرده‌ام. نمی‌دانم اسم این کار را چطور می‌شود طبع آزمایی گذاشت؟ هر داستان سعی کرده‌ام متناسب با طرح و پلات هر نوشته زبانش را پیدا کنم. در چرتیل و بترنگ سوخته بخش عمده‌ای از بار داستان بر دوش گفت‌وگو است و از خلال گفته‌هاست که به روابط وقایع جاری نزدیک می‌شویم. یا در داستان شاه‌ماهی اقلیم و فضای خاص، زبانی توصیفی را می‌طلبید، در داستان چرتیل اگر زبان گزارشی به کار گرفته نمی‌شد، ممکن بود به دام قصاوت بیفتد. اما سردی و بیروح بودن جنبش زبان گزارشی اجازه می‌دهد نویسنده درتالیست باقی بماند.

در داستان قصه و قصه هم روایت ذهنی راوی آشفته‌حال که خودش را در دنیای امن قصه‌ها پنهان کرده است با توجه به فرم انتخابی، داستان خاصی است که نمی‌شود حکمی کلی درباره ماجراها داد. مثلاً اینکه کودکی که راوی برایش قصه می‌گوید واقعی است یا نه. در داستان ترس جای دیگر است و بگذریم هم از این‌حن‌ها به خوبی استفاده کرده‌اید چطور به این‌حن‌ها که در دیالوگ‌ها هم خیلی بارزند، نزدیک می‌شوید؟

به نظرم از خلال زبان به لحن می‌رسیم مثلاً با فاصله‌گذاری لحنی بین آدم‌ها با استفاده از تکیه کلام‌ها و اختیازمان می‌گذارم. می‌شود به لحن نزدیک شد و شخصیت‌سازی کرد و دو یا چند

روایت را در کنار هم به پیش برد.

یکی از مؤلفه‌های کارنانا برقراری همین نوازی است که بین دو موقعیت یا دو سرنوشت و دو روایت وجود دارد این را در داستان قصه و همه و چرتنگ سوخته بهتر می‌بینیم. اگر افسانه گنم در چرتنگ سوخته ماجرای دختر زلفانی را داریم که پشت دیوار سلولش تعمیرگاه زندان قرار دارد و او با صداهایی که از درپچه سلولش می‌شنود، زندگی می‌کند و دیگر نگران خودش نیست حتی عاشق شاگرد تعمیر گاه می‌شود. سرنوشت او و شاگرد صانکاری خیلی به هم شباهت دارند. **این نوازی سازی ها چه کمکی به داستان می‌کند؟**

مشکلات و درونیات آدم‌ها خیلی به هم شبیه‌اند ولی قالب و شکلشان با هم فرق دارد. برقراری نوازی میان دو سرنوشت، دو موقعیت و دو قصا و تصویر به داستان عمق و معنای بیشتری می‌بخشد و تعلیق ایجاد می‌کند. من خیلی به سراسرت‌نویسی استفاده ندارم چون موقعیت‌های امروز ما موقعیت‌های پیچیده و پرتعجب هستند. ماایلم داستان پیچیدگی‌های ناپدیدانی داشته باشد که به ذهن مخاطب گردش بدهد و او را در متن شریک کند.

تا چه حد به مخاطب اهمیت می‌دهید؟

خیلی زیاد. نویسنده که برای خودش

نویسنده که برای خودش نمی‌نویسد. بدون تردیدمی نویسد تا خودش و تجربه‌هایش را درآینهٔ مخاطبش بازشناسد

نمی‌نویسد. بدون تردید می‌نویسد تا خودش و تجربه‌هایش را در آینهٔ مخاطبش بازشناسد و خواننده را در هستی و تجربه‌های خود شرکت دهد. ضمن اینکه با این کار همدلی خواننده‌اش را به دست آورد ناپولاند با باورهای او تغییراتی بدهد.

چرا این تحریر اول و یازنویسی داستان‌های شما اینقدر فاصله افزاده است؟

فاصله‌ای که می‌گویند به معنی این نیست که داستان‌ها را یک بار نوشته باشم و چند سال بعد دوباره به سرافشان رفته باشم. در این فاصله مرتب آنها را بازنویسی کرده‌ام. طوری که پو شه هر داستانم گاهی می‌ی تا چهل سانس فطر دارد. در این بازنویسی‌ها سعی کرده‌ام با حفظ چارچوب کلی و درونمایه، بیشتر روی انتخاب منظر روایت، فرم، نحوهٔ پرداخت، زبان و لحن داستان‌ها کار کنم. هرچند در میانهٔ بازنوشت‌ها بعضی داستان‌ها کاملاً از دست رفت و بعضی هم به داستان‌ها جدیدی تبدیل شد که شباهت بسیار کمی با نسخه اول دارند. البته در این مسیر از توصیه‌ها و نظرات میاستر اسنادی و دوستان عزیزم هم استفاده کرده‌ام.

به عنوان سؤال آخر می‌خواهم پرسش شما دو سال پیش گفتید که مجموعه‌ای آماده چاپ دارید دلیل این تاخیر چه بود؟ مشکلات پیدا کردن ناشر بود یا عوامل دیگری وجود داشت؟
مشکل اصلی تردی‌ها و وسواس‌های خودم بود. نمی‌خواستم خیلی عجله کنم. باید اول خودم را زامی می‌شدم تا باعث بتوانم آنها را از خود جدا کنم و اما توفیق بزرگی که نصیبم شد پیدا کردن یک ناشر خوب بود. این ناشر محترم و همه دست‌اندرکاران آن بسیارگرام.

«کتاب‌های بزرگ تمدن اسلامی» که در شماره پیش به عنوان نخستین کتاب منتشر در سال جاری معرفی شد نوشته دکتر نژی‌بخش خان لاج، زانشناس پاکستانی است که به معرفی آثار بعضی از علما و مفکران مسلمان می‌پردازد چندی پیش این اثر توسط زهرا آقامحمد شیرازی از انگلیسی به فارسی ترجمه شد و منتشر کرد
آن را منتشر کرد زهرا آقامحمد شیرازی که لیسانس ادبیات انگلیسی و فوق لیسانس زبان انگلیسی است دوره دکتوروی خود را در بریوس آموزش این زبان می‌گذراند و ما به بهانه کتابهای بزرگ تمدن اسلامی گفت‌وگوی کوتاهی با وی انجام داده‌ایم

چگونه با کتاب‌های بزرگ تمدن اسلامی آشنا شدید و این اثر چه ویژگی‌هایی دارد که به ترجمه آن پرداختید؟
این کتاب را از سال ۱۳۷۷ در دانشگاه بین‌المللی کتاب تهیه کردم و سپس از مطالعهٔ احساسی‌ترم که می‌تواند لازم است ترجمه شود اما چون کارم باوفاور خلی وارد دست داشت. سال ۱۳۸۰ به ترجمه آن پرداختم و مراده‌ام سال ۱۳۸۲ کتاب را برای ویراستاری و انتشار به نشر سفینه سپردم. **این کتاب به همه علمای مسلمان نمی‌پردازد انتصاب این عده از مفکران مسلمان و معرفی آثارشان و چه اساس است؟**
نویسنده در این اثر گلچینی از علما و مفکران مسلمان را برگزیده و در مجموع به معرفی آثار برجستهٔ ۸۸ اثر از علما و مجتهدان مسلمان قرن دوم تا دهم هجری پرداخته است. ابوحنافه محمد غزالی، ابوعلی سینا، فخرالدین رازی، صدرالدین شیرازی، ابومسعود محمد فارابی، ابوریحان بیرونی، ابن بطوطه و محمدرین زکریای رازی از جمله علمای هستند که در این کتاب آثارشان معرفی شده است.

این کتاب معرفی مختصری است که باعث تشنگی می‌شود تا افرادی این آثار آشناتر شوند و سراغ آثار برون‌دکان کتابهای مختلفی به معرفی شرح حال بزرگان اسلام پرداخته‌اند. اما اینجا ویژه این کتاب این است که آثار علمای اسلام را در رشته‌های مختلف دسته‌بندی کرده است و اگر خواننده‌گان به آشنایی با آثار رشته خاصی علاقه‌مند باشند، می‌توانند با مراجعه به بخش مربوطه، اطلاعات لازم را کسب

سهراب سپهری از جمله شاعرانی است که توانسته در اشعار خود به خوبی فضایی و اصطلاحات عرفانی آریایی را به تصویر بکشد. بیشتر اصطلاحات هندو و هزرا و یک نام دارد که مهمترین نام این خدا شاموسا است. در منظومه شاموسا که سهراب سپهری سروده، این شعر با عنوان آغاز می‌شود و به رستم‌سپهر می‌رسد. سهراب در این شعر به حقیقت آدمی ناکامی آدمی در این خلقت می‌پردازد. نویسنده در این جا به همانندی عقاید سهراب سپهری با صادق هدایت و همانندی یوف کور صادق هدایت با منظومه شاموسا می‌پردازد. از جمله مواردی که در این منظومه آمده، پیوند شاموسا با یوگا و آیین ناترا می‌باشد که نویسنده در این کتاب به شرح و تفسیر این اصطلاحات پرداخته است. در شرح و تفسیر شاموسا به شش مرکز در ستون فقرات که به چرخه یا چاکرا نامی است، پرداخته شده و ارتباط این دو را با هم ذکر کرده است. هفت مرکز آیین ناترا و لطیفه‌های هنگامه در تصوف اسلامی که در منظومه شاموسا آمده، ذکر شده است. در این کتاب همچنین به شرح و تفسیر همزاد که در منظومه شاموسا به آن اشاره شده، پرداخته شده است. همزاد، تابعه یا آئینا، زن مثالی شده، در درون مرد است که یادگار تجربه‌های او در طول تاریخ می‌باشد. در ادب پارسی، آئینا یا همزاد یا نام‌های گوناگونی بیان شده که نویسنده به تفسیر این نام‌ها پرداخته است. مولوی و حافظ نیز در اشعار خود، به این مباحث و مضامین عرفانی اشاره کرده‌اند که نویسنده اشعار آنها را نیز در این کتاب ذکر

اولین کتاب ۸۴ ؛ دیدار دوباره

از سال ۱۳۷۷ کار در زمینهٔ ترجمه‌های مختلف قرآن را شروع کردم و پنج ترجمه انگلیسی قرآن را مورد بررسی قرار دادم

یکی از اهداف ترجمه کتاب این بود که محصری از شرح حال و آثار برخی علمای اسلام که نشان‌دهنده عظمت این مکتب است، معرفی شود. البته با مطالعه این کتاب مشخص می‌شود که محققان خارجی معمولاً از پنجرهٔ اهل سنت و جوامع عرب‌زبان به اسلام نگریسته‌اند و به منابع شیعی و منابع فارسی کمتر مراجعه کرده‌اند. بنابراین این کتاب می‌تواند انگیزی باشد برای شیخان که کتابی را به‌صورت گسترده در زمینه ترجمه کنند که شامل همهٔ علمای اسلام بخصوص علمای شیعه باشد. در این اثر علمی معرفی شده‌اند که قرن‌ها پیش‌سنت به زبان عربی‌تشریفه بردند اما این نشان می‌دهد که اسلام زمینه را برای پذیرفتهٔ دانش فراهم می‌کند. **کتاب‌های بزرگ تمدن اسلامی کتابی است که به زبان انگلیسی نوشته شده، آیا تاکنون کتابی از این دست به زبان عربی یا زبان فارسی تدوین و منتشر شده است؟**

البته در این حوزه کم کار نشده است و ما دانشمندان بزرگی در زمان خودمان داریم. علامه طباطبائی و دیگران تحقیقات زیادی دربارهٔ قرآن و اسلام انجام داده‌اند، اما این کتاب راه‌حفظ آن انتخاب کردم که علمای اسلام بر اساس

گفت وگو با زهرا آقامحمد شیرازی

رشته دسته‌بندی شده‌اند. منظوم این بود که کتابی که به معرفی آثار علمای اسلامی می‌پردازد و به‌صورت دسته‌بندی باشد، نداشته‌ایم.

شدم به کتاب‌های زیادی مراجعه کنم. کتاب آثاری مثل رحلته الاوسه که چندجلدی است، نیاز بهمطوف‌ها و کتاب‌های دیگری را بررسی کردم. چون اسمای زلفانی از طایفه مسلمان در کتاب آمده بود که با همه آنها آشنا نبودم و دیدم که کتاب مراجعه می‌کردم.

علاوه بر آن معاصر، که نویسنده بیان کرده، این کتاب اثری تحقیقاتی نیست که در زمینه نگارش انجام شده باشد و مشکلاتی داشته. به لحاظ زبان انگلیسی هم مجبور بودم بیشتر مدالی از کار کنم. بنابراین کتاب‌هایی که را بررسی کردم، در هیچ‌کدام آنها علمای اسلام بر اساس رشته دسته‌بندی نشده بود. ترجمه این کتاب متشکر بود چون ترجمه‌های دیگر در یک رشته خاصی است اما چون این کتاب شامل بیشتر رشته‌ها است، کار دشوارتر بود و در ممکن است تقاضای داشته باشد که از صاحبانقرآن می‌خواهم اطلاعات خود ارائه کنند.

آثاری که علمای اسلام در قرون گذشته خلق کرده‌اند، مورد استفادهٔ دنیای غرب هم بوده است، اما در قرون اخیر مفکران مسلمان کمتر حضور جهانی داشته‌اند و مطرح بوده‌اند.

کتاب می‌بینیم هر چه به سمت قرن دهم پیش می‌رویم تعداد علمای برجسته و نفی کم‌تر می‌شود. فکر می‌کنم باید قبال نگری به قرآن و سنت پیغمبر شود و بین مسلمانان یا این سرچشمه‌ها وابستگی ایجاد شود.

چه کارهای دیگری را تاکنون انجام داده‌اید یا در دست انجام دارید؟

از سال ۱۳۷۷ کار در زمینه ترجمه‌های مختلف قرآن را شروع کردم و پنج ترجمه انگلیسی قرآن را مورد بررسی قرار دادم. بعد هم ترجمه فارسی قرآن که توسط آیت‌الله مکارم شیرازی انجام شده بررسی کردم که حاصل آن فرهنگ لغت سیزده فارسی انگلیسی عربی است. این نرم‌افزار با عنوان فلق ارائه شد تا برای همه قابل استفاده باشد.

در باره واژه شاسوسا

اوپاتیاشاد است.

سومین معنی، شاموسا یکی از القاب خدایان در بزرگی آیین هندو و آیینا است. خدای خدایان در آیین هندو هزار و یک نام دارد که مهمترین نام این خدا شاموسا است. در منظومه شاموسا که سهراب سپهری سروده، این شعر با عنوان آغاز می‌شود و به رستم‌سپهر می‌رسد. سهراب در این شعر به حقیقت آدمی ناکامی آدمی در این خلقت می‌پردازد. نویسنده در این جا به همانندی عقاید سهراب سپهری با صادق هدایت و همانندی یوف کور صادق هدایت با منظومه شاموسا می‌پردازد. از جمله مواردی که در این منظومه آمده، پیوند شاموسا با یوگا و آیین ناترا می‌باشد که نویسنده در این کتاب به شرح و تفسیر این اصطلاحات پرداخته است. در شرح و تفسیر شاموسا به شش مرکز در ستون فقرات که به چرخه یا چاکرا نامی است، پرداخته شده و ارتباط این دو را با هم ذکر کرده است. هفت مرکز آیین ناترا و لطیفه‌های هنگامه در تصوف اسلامی که در منظومه شاموسا آمده، ذکر شده است. در این کتاب همچنین به شرح و تفسیر همزاد که در منظومه شاموسا به آن اشاره شده، پرداخته شده است. همزاد، تابعه یا آئینا، زن مثالی شده، در درون مرد است که یادگار تجربه‌های او در طول تاریخ می‌باشد. در ادب پارسی، آئینا یا همزاد یا نام‌های گوناگونی بیان شده که نویسنده به تفسیر این نام‌ها پرداخته است. مولوی و حافظ نیز در اشعار خود، به این مباحث و مضامین عرفانی اشاره کرده‌اند که نویسنده اشعار آنها را نیز در این کتاب ذکر

شماره ۳۳ - شنبه ۲۷ فروردین ۱۳۸۲ ۱۷

زندگی

امیر حسین شرافت

نشست علمی تخصصی نوآوری در خراسان‌شناسی

اولین گزارشی مربوط به هشتمین نشست علمی تخصصی مؤسسه پژوهشی حوزه و دانشگاه با عنوان نوآوری در خراسان‌شناسی است که در آخرین هفته سال گذشته به همت گروه تاریخ مؤسسه پژوهشی حوزه و دانشگاه و با حضور مؤلف کتاب فرهنگ خراسان حجت‌الاسلام والمسلمین عزیز الله عطاردی در سالن اجتماعات این مؤسسه برگزار شد. در این نشست حجت‌الاسلام والمسلمین رسول جعفریان خیر مقدم به حضار را به فعالیت‌های گسترده و عمیق استاد عطاردی اشاره به خاطر نشان کرد و ویژگی‌های تحقیقات ایشان مدیانی بودن آنها است. در ادامه حجت‌الاسلام ناصرعی، مورخ و پژوهشگر با ارائه توضیحاتی درباره خراسان و لزوم شناخت مناطق مختلف خراسان جدید و قدیم و شناخت‌های نامی این مناطق به اهمیت تحقیقات مدیانی اشاره کرد و یاد کرد از کتاب فرهنگ خراسان نوشته استاد عطاردی برخی خصوصیات گسترده و عمق این پژوهش و تحقیق را برشمرد. در ادامه سخنران اصلی این نشست حجت‌الاسلام والمسلمین عزیزالله عطاردی اشاره به آغاز فعالیتش در کنار مرحوم علی‌اکبر شاه‌وردی و شروع این کار با تصحیح کتاب‌فرع کلی مرحوم کلبی در سال ۱۳۲۲ بو تهران، برخی از خصوصیات تصحیح متون را برشمرد.

عطاردی اشاره کرد ضمن مطالعات خود به مسائلی درباره خراسان را بخود که در توجه را جلب کرد از سال ۱۳۲۰ تصحیح کرتیم در این مورد کارکنم تحقیقاتی داشته ایم. وی با اظهار اینکه محدوده تاریخی این کتاب از سال ۱۳۲۳ است که اسلام وارد خراسان شده است به روش کار خود اشاره کرد گفت: ابتدا از تعیین حدود خراسان در کتاب‌های جغرافیایی کهین شروع کردم و با توجه به مراحل مختلف تحقیقاتم برقراری علمی و مدیانی و معنوی ویژه برای دیدن مناطق و رسم‌ها، کلیت هم‌پارودخانه‌ها و بسیاری از مکان‌های دیگر انجام دادم. در واقع در سال ۱۳۲۶ در پیشلاری این کار را شروع کردم و پس از تعیین محدوده

خراسان جهت تهیه منابع و مآخذ شروع به مسافرت و مشاهده آنها از نزدیک کردم که اهمیت زیادی داشت. مؤلف کتاب فرهنگ خراسان از مسافرت‌های بسیاری که به حجاز، مکه، مدینه، هند، لاهور، پاکستان، افغانستان، بنگالور، به‌بخان، و داشته است یاد کرد و گفت: در این مسافرت‌ها با مشاهده سنگ‌نوشته‌ها آثار، مزارها، قبور و هر چیزی که در این تحقیقات مؤثر بود آشنا شده و گفتگوهام با پرسش‌های زیادی از علماء و بزرگان نمودم و پس از آن اطلاعات خود را موضوع بندی کردم که حدود ۳۰ هزار فیش شد. سپس آنها را شهر به شهر جدا کردم و در مرقد مطهر امام رضاع (ع) که قلب خراسان است آغاز کردم و از روزی که امام رضاع (ع) را در اینجا به خاک سپردم، چگونگی شکل‌گیری این شهر، افرادی که در این شهر اثری گذاشته، بدون در نظر گرفتن مؤمن یا کافر یا خائن بودن افراد همه را آوردم که در ۷ جلد چاپ شده

گزارشی کوتاه از دو نشست علمی

را در آرزویم با حضور جلال‌الدین فارسی برگزار نمود. **نشست نقد و بررسی کتاب «روانشناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی»** جلسه نقد کتاب و روانشناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی نیز دومین نشست آخرین روزهای کاری سال گذشته بود که به همت دانشگاه تربیت مدرس و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و همکاری لجنم و دانشوران حوزه و با حضور مؤلفان کتاب و اساتید حوزه و دانشگاه در دانشگاه تربیت مدرس برگزار شد. ابتدای این جلسه دکتر فتحی دید نشست توضیحات کلی پیرامون اصل نشست ارائه داد. سپس دکتر کریم خدایی‌ها مجوی طرح درباره چگونگی انجام طرح مطالعاتی عنوان کرد. نقد و بررسی این کتاب در محور نقشه تبیین بود که عبارت‌اند از: روش‌شناسی، ساختار، محتوا، منابع، اصطلاحات و ایجاد شکل‌های مصوری، ناآشنایی حاضر در این جلسه، اسناد دکتر محمدعلی کاران استاد دانشگاه تهران، دکتر یوسف کریمی استاد دانشگاه علامه طباطبائی، دکتر محمدتقی کنجاف دانشیار دانشگاه اسفهان، دکتر حسن بلند مدرس دانشگاه آزاد قم، حجت‌الاسلام دکتر بی‌با غنیو هیأت علمی مؤسسه آموزش امام خمینی (ره) و آیت‌الله دکتر حسین طباطبائی استاد دانشگاه شهید بهشتی. به ترتیب مباحثی را حول محورهای یاد شده مطرح کردند و پس از آن مؤلفان کتاب جمیع اسامی آقایان سعید آذربایجانی، محمدرضا اسلامی، بی‌محمد کاپانی، اکبر علمی و سید مهدی موسوی ارائه توضیحاتی به اشکالات علمی و به پاسخ گفتند. خانم حاتمیه صاحب‌الکلام سید محمد غروی به عنوان مشاور اسلامی، حوزوی طرح توضیحات تکمیلی ارائه کرد. در ادامه به ذکر اسامی و روانشناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی و در گزارشی‌های مختلف موقت‌های زیر با رئیس بنده است: ۱- تکثیر و دین پژوهان کشور، رتبه اول ۱۳۸۲ ۲- کتاب سال دانشجو، رتبه بر گزیده ۱۳۸۳ ۳- کتاب سال حوزه، رتبه بر گزیده ۱۳۸۳

متون مقدس در یک جلد قرآن کریم، تفسیر، الهامه، صحیفه سجادیه و مقامیه الجنان متونی هستند که به همت نشرات انصاریان در قالب یک جلد منتشر شده‌اند. چندی قبل نیز نشرات مزبور، در اقدام انکاروی ۲۶ جلد کتاب اربعه کتب شامل اصول و فروع کافی، من لا یحضره الفقیه، تالیفات انصاریان و انتشارات در جلد رحلی به صورتی وزین و زیبا چاپ و منتشر کرده بود. **مجلسی انصاریان طاعت الجنان** این روش در چاپ کتب‌های مزبور، از جهت شرح عمیق، بسیاری از روایتین و دانشوران در داخل و خارج از کشور برای حقل و نقل آنها تخصص کتاب‌های مرجع و منبع که کار و مطالعه و تفکر را در مفاهیم و مشکلات موجود در این زمینه این فکرم را مشغول کرده و در بسیاری از موضوعات علمی و ادبی، حکایت‌ها، حکایات، بیانات و با طرف سائنم و نا اراسته کتب اربعه شریفه در قالب یک جلد به صورتی در حد و وسعت بسیاری از اهل فن قرار گرفت. **انصاریان مشکلات این نوع کار**، فراهم کردن مواد بهره‌ده تنظیم و تیوب آن ذکر می‌کنند و از عدم دسترسی به متن نشرات انصاریان و در قطع زوری و چاپ متون قرآن کریم، صحیفه سجادیه و مقامیه الالهه در یک جلد با صفحه بندی معمولی ذکر می‌کنند. **یادآوری** نیز می‌توانیم آنرا از این جهت که در این جلد، موضوعات الهی و انسانی و فکرات و تعالیم انسانیت بر یک صفحه چاپ قسمت شده تقسیم شده است. **کتاب مزبور با شمارگان ۲۰۰۰ نسخه و ۲۲۲ صفحه در قطع وزیری با جلد گالنگور منتشر شده است.**

زندگی و کتاب‌های پاپ

وی پس از آن در کلیه جلسات مجمع کشیش‌های ویتنام شرکت می‌کرد. پس از مرگ پاپ ژان پل اول در سپتامبر ۱۹۷۸، کاردینال‌ها اس اسقف‌ها برای انتخاب پاپ جدید هفت بار تشکیل جلسه دادند و نتوانستند بر سر انتخاب نامزد مناسب برای این منصب به توافق برسند. اما در جلسه هشتم که در ۱۶ اکتبر ۱۹۷۸ برگزار شد پاپ ژان پل دوم را به عنوان رهبر کاتولیک‌های جهان انتخاب کردند.

پاپ سفرهای متعددی داشت و طی ۱۰۲ سفر خارجی از ۱۱۹ کشور دیدان کرد، به غیر از اسناد و نامه‌های اصلاحی ۵ کتاب است که منتشر شده است. دعوت و شخصیت (memory and identity) عنوان کتابی است که مدت کوتاهی قبل از فوت او چاپ شد. این کتاب ۹۲ صفحه می‌باشد که با عقاید پاپ در مورد زندگی‌ها آغاز شده و در دیگر بخش‌های آن به مسأله آزادی، دموکراسی، قوم گرایی و عدالت جهانی می‌پردازد. **محبیت و راز (Gift and Mystery)** عنوان کتاب دیگری است که با یادآوری انتخاب خودش به عنوان پاپ نوشته است. دیوان شعر و کتبش تحت عنوان میگذارد **ما خودمان باشیم (let us be on our way)** از دیگر تألیفات او می‌باشد که در آن مورد رشد عقایدت انسان‌ها و همچنین تقویت معنویت افراد سفارشی می‌کند. و بالاخره پر فروش‌ترین کتاب پاپ، کتابی بوده است تحت عنوان «عبور از مداخل امید» **hope Crossing the threshold** که به موضوعاتی همچون وجود خدا، شأن و منزلت مرد، زندگی لای، مفهوم رستگاری، آرزو و امید، ارتباط میان مسیحیت و دیگر ادیان، همچنین ارتباط میان کاتولیک با دیگر فرقه‌های مسیحیت، توابع و سخاوت و... پرداخته است. این کتاب در شمارگان بیست میلیون نسخه به زبان‌های مختلف در سال ۱۹۹۵ به چاپ رسید و فروخته شد. **پاپ ژان پل دوم که از چند بیماری از جمله پارکینسون رنج می‌برد به انجام در ۴ آوریل ۲۰۰۵ میلادی چشم از جهان فروست.**

یادداشت

کارول جوزف ویتالیانو که از اکتبر ۱۹۷۸ به ژان پل دوم مشهور شد در سال ۱۹۲۰ در یک شهر کوچک به نام وادوویس در ۵۰ کیلومتری ترکاری در کشور لهستان متولد شد. در ده سالگی مادام و در ۱۱ سالگی پدر خود را که یک آفسر بازنشسته ارتش بود دست داد. پس از اتمام دوره دبیرستان در سال ۱۹۳۸ به هوار پاره خود به ترکیه رفت و در دانشگاه این شهر در رشته ادبیات و فلسفه ثبت نام کرد و همزمان در مدرسه تهرانی نمایشی نیز مشغول به تحصیل شد. هنوز یک سال از تحصیل او نگذشته بود که تصرف لهستان توسط نیروهای نازی، دانشگاه را به تعطیلی کشاند و کارل برای گذراندن زندگی خود در یک معدن سنگ مشغول به کار شد تا هم از نظر مالی تأمین شود و هم تعبد یا زندانی نشود. در سال ۱۹۴۲ اطلاع یافت که در یک مدرسه دینی مخفی درس کشیشی می‌دهد. مطالعات خود را در این مدرسه آغاز نمود و همزمان نیز با یک گروه نتانتر مسکونی خود را آغاز کرد. پس از اتمام جنگ جهانی دوم، تحصیلات خود را در مدرسه مرکزی دینی کراکی ادامه داد. در سال ۱۹۴۶ به مقام کشیشی تام لاجی و چندی بعد اسقف اعظم او را به رم فرستاد تا از نظر کشیشان فرانسوی مطالعات خود را کامل کند. در سال ۱۹۴۸ دکتری خود را در رشته الهیات اخلاقی نمود و در همین سال به لهستان بازگشت و به عنوان اسر اسقف و همچنین مشاور دانشجویان شروع به فعالیت کرد. مطالعات خود را در زمینه فلسفه و الهیات ادامه داد و در سال ۱۹۵۳ با پایان نامه خود با موضوع «ارزایی یافتن احادیث کاتولیک در سیستم اخلاقی مائکس شتاره» دکترای خود را از دانشگاه کاتولیک لایپن اخذ نمود. پس از آن به عنوان پروفیسور اخلاق اجتماعی در مدرسه مرکزی دینی کراکی و همچنین دانشگاه الهیات لایپن انتخاب شد. در ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶ توسط پاپ پل ششم به عنوان اسقف اعظم کراکی و در ۲۶ ژوئن ۱۹۶۷ به عنوان اسقف معرفی شد.

حسین خطیبی بایگی

آنچه که پیش رو دارید حاصل کشت و گذاری در سایت‌های خبری و نشریات هفت‌ه‌ای است که گذشت، اخباری در مورد برگزاری نشست‌ها، همایش‌ها، برپایی چند نمایشگاه، درگذشت چند نویسنده خارجی و… امید که سوسمند افتد.

نشست‌ها

در ابتدا خبری بخوانید از ایران؛ به مناسبت سالگرد شهادت سیدمرتضی اصفهانی دو بزرگداشت برگزار شد؛ یکی در کنار مرز شهبهٔ ادیبی واقع در پشت‌زهرآ و دیگری همایشی با عنوان «فرهانی بجزیره در سالن حساب کلان» بپوشش فکری.
مهمشهری آورده است: نشست کتاب ماه کودک و نوجوان تحت عنوان «تبار مقابل ادبیات و سینما» در خانه کتاب برگزار شد.

اصفهان برگزار می‌شود.
نشست سبوا مفاصل خبر می‌دهد که در نشر چشمه برگزار شد.

آنچه آید می‌نویسد: همایش بین‌المللی ستای غزوی ۹۹ فروردین به مدت یک روز در دانشگاه تربیت معلم برگزار می‌شود.

و خبری به نقل از شرق، مؤسسه توسعه و تحقیقات علوم انسانی در نظر دارد همایش بزرگداشت استاد محمدتقی شریعتی را در آبان ماه سال جاری برگزار کند.
علاقه‌مندان می‌توانند مقالات خود را تا پایان اردیبهشت‌ماه به دبیرخانه این همایش ارسال کنند.

توسعه آورده است: مؤسسه مهرآیند نسنسی را با عنوان «کنشگاه هنلی ملی ایران‌زمین» با محوریت ادبیات، تاریخ و خلیج همیشه فارس در اردیبهشت‌ماه سال جاری برگزار می‌کند.

و دیگر اینکه نقد کتاب *سفر جنوب*، نوشته شهید حبیب‌عفی‌پور موعود، سومین جلسه نقد کتاب دفاع مقدس خواهد بود.

این خبر از ایران بود.
چند خبر هم از نشست‌ها و همایش‌های شهرستان‌ها یا بخوانید:
اندک آنگهبان: همایش خیرانکاران انفرادی و نویسندگان اهل قلم بسیجی استان‌های سه گانه خراسان در مشهد برگزار شد.

خبری هم از توسعه همایش بزرگداشت سوادما و میرفردوسی‌دهد فیلسوف معروف استراذاد دوم تا چهارم اردیبهشت‌ماه در حضور رئیس‌جمهور در تالار فخرالدین اسعد گرگانی در گلستان برگزار می‌شود.

حوزه هنری ارک تشکیل شد، پروندهٔ آئشه اثر اعظم منظر افطهری موده نقد و بررسی قرار گرفت.

این خبر به نقل از اطلاعات بود.

خبر، گزارش، نظر

کتاب در هفته‌ای که گذشت

و دو خبر از ایسنا در مورد همدان: نخست اینکه همایش سراسری دانشجویی «اسینما» و شعر نو فارسی، دوازدهم و سیزدهم اردیبهشت‌ماه در دانشگاه بوعلی سینا در همدان برگزار می‌شود. دوم اینکه همایش سراسری «ادبیات تطبیقی عربی و فارسی» سوم و چهارم اردیبهشت در این دانشگاه برگزار می‌شود.

و بالاخره دو خبر به ترتیب از آفتاب و خبرگزاری ایبنا، از ۲۰ مقاله به دبیرخانه همایش بین‌المللی سلطان محمد گلارگر مکتب (تیز) ارسال شده است. ۲۵ نظریه‌پرداز و نگارگر از کشورهای مختلف برای شرکت در این همایش اعلام آمادگی کرده‌اند. در این همایش ۶ جلد کتاب نیز منتشر خواهد شد.

همایش بزرگداشت مولوی تخت عنوان «جبرئیل عشق»، ۳۱ فروردین در سالن آفتاب تئاتر دانشگاه صنعتی اصفهان برگزار می‌شود.

جمهوری می‌نویسد: دومین دوره مسابقات قرآن طلاب حوزه‌های علمیه، اول اردیبهشت برگزار می‌شود. و خبری از سیاست روز؛ بزرگداشتن حکیم فروغی استاد سید عباس معارف ۲۷ فروردین در تالار وحدت برگزار می‌شود.

و دو خبر از ایسنا؛ فرهنگسرای علوم بزرگداشت نظار نشیوری را در برگزار کرد.

محدثین به مناسبت سالگرد درگذشت «ملفوظات چوپرو» شاعر آذربایجانی مراسم بزرگداشتی در دانشگاه محقق اذپبلی برگزار کنند.

کجهان هم آورده است: نگودشت سید جلال‌الدین آشتیانی که قرآز بود در زمان حیات وی برگزار شود در نیمه اول سال جاری در استان مرکزی برگزار می‌شود.

ن سوی مرزها

ایندا خبری بخوانید از ایران: همایش حافظ، گونه و سبک‌انوسی، سه شاعر نامدار جهان به همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و با همکاری شورای گسترش زبان فارسی و استنبیتی گونه در آئن برگزار شد.

در ادامه، خبری که با فکس به دستم رسید: همایش «شیخ احمد قصبی» با عنوان «خدمات فرهنگی-اجتماعی شیخ احمد قصبی و عوامل تأثیرگذار در توسعه خدمات و روابط دو کشور ایران و تایلنده» بروبی در بانکوک پایتخت تایلند برگزار می‌شود.

چنان نوشته است: طی مراسم بزرگداشتی در اسلام‌آباد پاکستان از بی‌تور و هیله، مترجم آثار فارسی به اردو تحلیلی شد.

علی‌احمد سعید مشهور به آدوینس یگی از بزرگترین شعرائی معاصر عرب در سفر به آسیایا مجموعه‌ای از آثار و اشعارش را به کتابخانه ملی آسیایا اهدا کرد.

این خبر از خبرگزاری میراث فرهنگی بود.

و در پایان سه خبر از جام‌جم؛ اول آنکه تحریف در کتاب‌های درسی زاین اعتراض چینی کارک‌های واوچی خود زاپی‌ها را برانگیخت.

دوم اینکه پاتولو کورتیلو به ایران نمی‌آید. شایع شده بود کورتیلو به خاطر معرفی کتاب جدیدش تحت عنوان «ذهرباره ایران می‌آید که اشتراکات کاروان، نماینده و ناشر ایرانی کورتیلو این خبر را تکذیب کرد.

خبر سوم به نقل از جام‌جم: اینکه لطیف صالح نویسنده سوذانی به خاطر زمان بزمان مهاجرت به شمال؛ برنده سومین دوره «جایزه ومان عربی» شد.

برنده ارادامه به ترتیب یک‌خبر از شرق و سه‌خبر از جام جم آن‌لازین بخوانید: در مورد درگذشت چند نویسنده؛ سال بلور، نویسنده آمریکایی و برنده توبل ادینی ۱۹۷۶ درس ۸۹ سالگی در ماساچوست درگذشت.

همچنین زاگ رابما ناآزاد، نویسنده و سیاستمدار فرانسوی زبان ماداکانگار دوم آوریل در سن ۹۱سالگی در پاریس درگذشت.

آیدون ورار نویسنده زن رومیایی امارت هفتم آوریل به دلیل ابتلا به مننژیت در شهر تورنتو کانادا درگذشت.

وبالاخره زاگ شورپروه، نویسنده و پزشک فرانسوی در سن ۹۰سالگی در تولوز، سویرسان درگذشت.
خبری هم از ایبنا به نقل از رسالت: قسمتی از اشعار حافظ در قالب کتابی با نام «پی شیرازیش» به زبان عربی در لبنان منتشر شد.

شرق می‌نویسد: سفارت جمهوری اسلامی در «دوم» کتاب «هنر ایران زمین» نوشته پروفسور جوانی گورا تو لا و پروفسور جان روبرتو اسکارجیا را منتشر می‌کند.

اقبال هم آورده است: برای نخستین بار کتاب‌های ایرانی در سایت بین‌المللی آمازون (amazon.com) مخاطبان معرفی می‌شود.

جوان هم می‌نویسد: اسامی دوستانداران ادبیات، چهارصدمین سالگرد انتشار دون کیخوت را جشن می‌گیرند. «اسینما هم در این مورد می‌نویسد: سفارت آسیایا در ایران به همین مناسبت ۱۳ اردیبهشت در موزه فرهنگای معاصر مراسمی برگزار می‌کند.

سومین روز می‌نوشده: شورهای فقهیه دو هزار جلد، مشری معوی، شورهای توجه‌نگارمن، اردان‌نقد منتشر می‌کند. و اما «اسامیل» کارانه میان ادبیات و سیاست، نوشته دکتر محمدالانابوط در عرا، منتشر شد. این خبر از جام جم بود.

ایرنا هم آورده است: مراسم معرفی رگلی‌های دروشده، سروده یک‌شاعر آذری با همکاری رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی در باکو برگزار شد.

تازه‌های نشر

میراث فرهنگی ایران آورده است: نسخه‌های خطی مربوط

به قرن ششم هجری در دانشگاه بوعلی سینای همدان فهرست‌بندی شد. قرار است این مجموعه به کوشش عباس زارعی مهرروز در دو جلد چاپ شود.

در حوزه تازه‌های نشر سه‌خبر از انتشار کتاب در زمینه عکاسی بخوانید:

ایسنا می‌نویسد: اسماعیل عباسی بزودی ترجمه «درب‌المعارف عکاسی را آغاز می‌کند.
فرهنگ آنتنی هم چنین آورده است: فخرالدین فخرالدینی با پایان سال ۸۳، حاصل پانزده سال عکاسی‌اش از طبیعت ایران را در مجموعه‌ای رنگی منتشر خواهد کرد.
مهمشهری هم از بنیاد کتابت عکس اپرتزه‌های او اسفهان؛ توسط پریسا دندان در انگلستان خبر می‌دهد.

اصفهان نوشته است: مجموعه داستان‌های کامل هانس کریستین آندرسن با عنوان «داستانهای پریان» با ترجمه جمشید نوابی هفته آینده توسط شرگاه منتشر خواهد شد.

چند خبر هم مربوط به بنیاد الکترونیکی و کتاب: جمهوری می‌نویسد: فهرستگان علوم زمین درسیات پایگاه‌های داده‌های علوم زمین منتشر شد. «ملا عثمان» به معنای تعلمات علوم زمین می‌تواند باارامه‌به این پایگاه به فهرست «اطلاعات کاملی از کتاب‌هایی که در این حوزه منتشر شده‌اند» دسترسی پیدا کند.

توسعه آورده است: کتاب اسیدحسین نصر دولخانه معنویت، نوشته منوچهر دین‌پرست که به زندگی و آثار سیدحسین نصر پرداخته به چاپ دوم رسید. این کتاب از مجموعه آندیشه‌های دینی معاصر است.

خبری از ایسنا؛ تاریخ پرجم ایران از همدانستان «امروز» تألیف جعفر ناس از سوی نشر نهجست منتشر شده است. و اما مجموعه «مشرف به راهی معروف» به هم‌آزاد در نمایشگاه بین‌المللی کتاب آمان، هفتاد و پنجشنبه برای کودکان و ترجمه‌ای از «خورجه لوئیس بروخس» را ارائه می‌دهد.

این خبری به نقل از اعتماد بود.
ایران هم آورده است: نخستین «فراشه‌المعارف شعر فارسی توسط مهدی اخوان‌انگرو» دودین شده و بزودی نشر ثالث آن را منتشر خواهد کرد.

بازهم خبر

دو خبررئیز از شرق است:
هنرمان با ۱۹۸ اردیبهشت روز موزه، مجموعه‌ای متشکل بر ۱۲۰۰ نسخه نوشته در هشتادستان آهیر به نمایش درمی‌آید.
مردم ابهری می‌توانند آهیر با مربوط به آداب و رسوم قدیم را به سازمان ارثاوت فرهنگی ابهر تحویل دهند تا با نام خودشان در این موزه به نمایش درآید.

خبروم اینکه سه هزار ۵۰۰۰ برگ دست‌نرخانی خطی اطلاعات هم از تشکیل «یات صحیح نسخ خطی» در نوبه در چهارمحال و بختاری خبر می‌دهد. نسخ عربیه بعد از تأیید توسط این «یات» در اختیار گروه‌های عربیه قرار خواهد گرفت.

فرهنگ آنتنی هم می‌نویسد: ۵ هزار لوح کتیبه از مجموع ۳۳ هزار حلقه میکروفیلم نسخ خطی کتبخانه مرکزی استان قدس تهیه شده و در اختیار محققان قرار خواهد گرفت.

فرهنگسراها

و دو خبر از مشهوری رانج به فرهنگسراها؛ واحد آموزش فرهنگسرای ساندانه به منظور توسعه و گسترش فرهنگ قرآنی، اقدام به برگزاری کلاس‌های آموزش روخوانی و روان‌خوانی کرده است.

و کتابخانه فرهنگسرای اقرا، در سال جدید اقدام به عضوگیری جدید کرده است.

خبری هم با فکس به دستم رسید: نمایشگاه دائمی کتاب ویزه کارگران از پادهم اردیبهشت همزمان با روز جهانی کار و کارگر در فرهنگسرای کاربرایمی‌شود. در این نمایشگاه بیش از ۲۰۰ عنوان کتاب با موضوعات کار و کارگر با ۱۵۰ تا ۲۰۰ درصد تخفیف عرضه می‌شود.

کجهان هم می‌نویسد: مؤسسه «مخبرات علمی» آموزش ۷۰۰ زینندگان اسلام استان آذربایجان شرقی، ۱۷ هزار و ۷۰۰ زبال در بین سبجان استان توزیع کرد.

و بالاخره شرق آورده است: همزمان با برگزاری «مجددعین گفتراسن بین‌المللی «وحدت اسلامی» نمایشگاه کتاب تقربب از بهلرام تا ششم اردیبهشت در تهران برگزار می‌شود.

و آخرین خبر اینکه، محققان و حافظان قرآن و هیچ‌ایلاعه برای انجام خدمت سربازی از تسهیلات ویژه‌ای برخوردار خواهند شد. این خبر هم از کجهان بود.

مهستی خیری

به این منظور برای طی دوره فوق لیسانس به بزرگ کتب رفت و در استیتو آگروتومیک زامپلو طی ۲۷ماه این دوره را گذراند و مهندس جنگل و آب شد. سپس به ایران آمد و چون قصد ادامه تحصیل داشت طبق فراری که از جانب استیتو داشت، مدت ۶ سال در جنگل‌های شمال ایران روی موضوع پایان‌نامه‌اش شامل فیزیولوژی جنگل‌های شمال ایران پژوهش کرد و در سال ۱۳۳۳ درجه دکترا را با نوبت آورد

دکتر محمد حسین جزیره ای که در دوازدهمین دوره کتاب سال ایران در حوزه علوم عملی به‌خاطر پژوهش و نگارش کتاب جنگل‌شناسی زاگرس برگزیده شناخته شده مولود سال ۱۳۰۱ در شهرستان بندر انزلی است. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در همین شهر به پایان رسانده است. سال ۱۳۲۰ نیز برای تحصیلات عالی در رشته کشاورزی عمومی وارد دانشگاه کشاورزی کرج شد و پس از طی یک دوره سه ساله و فارغ‌التحصیلی از دانشکده کرج در اداره کل جنگل‌های وزارت کشاورزی به کار مشغول شد. به گفته خودش پس از ۱۰سال کار و فعالیت در این رشته چون دریافت که رشته جنگل علمی‌رغم جوانی و ناآزمی در ایران، پدیدگامی و خصوصاً بی‌داده که اگر با مباحث علمی آن آشنا نباشیم به‌جای اینکه بتوانیم بخوبی جنگل‌ها را مدیریت کنیم باعث خرابی آنها می‌شود، تصمیم گرفت در زمان تحصیل با تشکیل کلاس یک پرواز در این منظور برای طی دوره فوق لیسانس به بزرگ کتب رفت و در استیتو آگروتومیک زامپلو طی ۲۷ماه این دوره را گذراند و مهندس جنگل و آب شد. سپس به ایران آمد و چون قصد ادامه تحصیل داشت طبق فراری که از جانب استیتو داشت، مدت ۶ سال در جنگل‌های شمال ایران روی موضوع پایان‌نامه‌اش شامل فیزیولوژی جنگل‌های شمال ایران پژوهش کرد و در سال ۱۳۳۳ درجه دکترا را با نوبت آورد

دکتر محمدر حسین جزیره ای، پژوهشگر و نویسنده:

کتاب باید پشتوانه پژوهشی داشته باشد

تک و فاصله دارند، جنگل بازاست و وقتی بازدید می‌شود در سراسیمه تند عرصه این جنگل‌ها خاک شسته می شود و می رود.

بنابراین باید کاری کنیم که این جنگل‌ها به صورت اولیه بازسازی شوند، قدم اولیه آن هم خودهداری از هر گونه برداشت و قطع چوب است. بعد هم باید طبق اصولی، گونه‌های را بکاریم، منتهی عرصه این جنگل‌ها به نحوی خراب شده که نمی‌تواند بلافاصله همانگونه بلوط را بپذیرد باشد بلکه باید گونه‌هایی دیگر را که اصطلاحاً گونه پرستار نامیده می‌شوند را بکاریم، آنها را حفظ کنیم تا آرام آرام درخت‌های بلوط در محل‌های شدت آسیب دیده رشد کنند و به مرحله پاروژی برسند. پذیرشان بریزد، نهالی رشد کند و این جنگل بازسازی شود.

ولی در طول این مدت مسأله احتیاج مسلکت

به چوب لااقل در همان منطقه حائز اهمیت است که برای این مورد تعداد زیادی گونه‌های جنگلی اعم از بومی و خارجی را پیشنهاد کرده‌ایم تا در آنجا کاشته شود، البته در جنگل کاری بسته به اینکه درخت را در جای مرغوب، خشک یا نیمه خشک می‌کاریم از زمان کاشت تا موعد معینی احتیاج به آبیاری یا آب شیرین است، در این کتاب ما دره‌های آب شیرین منطقه را برای این کار پیشنهاد کردیم که جنگل کاری عملاً میسر باشد و فقط جنبه تئوریک نداشته باشد.

در هر صورت اقبال عمومی نسبت به این کتاب بسیار زیاد بوده که به نظر من بیشتر به خاطر ناآزمی و بدیع بودن مسأله بود است.

محققین این کتاب براساس پژوهش‌های بوده که به ما اجازه داده است که برخی مسائل را مطرح کنیم از جمله آنچه درباره خودهداری از قطع درخت‌ها گفته شده است به آمار و ارقام میزان رویش سالانه این جنگل‌ها، میزان موجودی سرپای آنها و امثال اینها ارتباط دارد که به ما مجرات و اجازه داده که به جامعه علمی نشان دهیم که این جنگل چیزی ندارد که بتوانیم از آنها بگیریم.

اولین نکته‌ای که از جنگل به ذهن می‌رسد برداشت چوب است ولی شما فرمودید که جنگل‌های زاگرس بیشتر از جهت تأمین آب برای ما مهمند، چرا؟ همین طور است، البته تصور نکنید که این خاص ایران است، درختان این جنگل‌ها غالباً برگ‌های خود را در پاییز می‌ریزند، این برگ‌ها به

هوموس تبدیل می‌شوند و با خاک مزوج می‌شوند و در نهایت یک نوع قابلیت جذب آب به خاک می‌دهند و آب به جای اینکه در سطح زمین روان شود و هدر رود جذب خاک می‌شود و در جایی دیگر به صورت چشمه‌ساز درمی‌آید. اهمیت جنگل‌های زاگرس از این جهت است، البته جنگل‌های شمال هم این خاصیت را دارند ولی این نقش عمده را ندارند. جنگل‌های زاگرس در گذشته دور ۱۰میلیون هکتار وسعت داشته‌اند و شما می‌توانید تصور کنید که چه نقش عمده‌ای در حفظ آب‌های کشورمان داشته است و متأسفانه امروزه وسعتش به نصف رسیده است.

پس با توجه به سخنان شما مهمترین کاری که در مورد جنگل‌های کشورمان باید صورت بگیرد، حفاظت از آنها است. شما چه راهکارهایی را پیشنهاد می‌کنید و گویا در آخرین کتابی که تدوین کرده‌اید (با توجه به عنوانش) به این مهم پرداخته‌اید.

جنگل یک یک ثروت است. ثروت را باید حفظ کرد و بعد از جنبه‌های مختلف آن بهره‌بردار کرد. در مورد جنگل‌ها نیز باید از میزان رویش آنها استفاده کردنه از اضمأ سرمایه. مثلاً اگر هر سال در هر هکتار از جنگلی ۴م^۳ چوب تولید می‌شود. هر هکتار از قاعده علمی این است که ما حداکثر همان ۴م^۳ را برداشت کنیم و اگر بیشتر از این مقدار برداشت شود اصل سرمایه از بین می‌رود یعنی جنگل نابود می‌شود، گاهی اوقات نیز برای احتیاط از میزان رویش هم کمتر بهره‌بردار می‌شود به دلیل اینکه جنگل در معرض خطرانی مثل صافقه، آفات و امراض، بھمن، سیل، حریق‌های عمدی و غیرعمدی قرار دارد.

به هر حال احتیاج با نادانی باعث شده که ما این مسائل را رعایت نکنیم به طوری که وسعت زیادی از جنگل‌های کشورمان از بین رفته است و امروز تازه آرام آرام ما داریم بیدار می‌شویم، به دلیل اینکه به زمین‌های زراعی و توسعه شهرها احتیاج داشتیم در جنگل و مرعع جلوگیری نسبت به این سرمایه‌ها با اعتنایی کردیم و این شد وضع جنگل‌های ما… از طرفی هم باید توجه داشته باشیم که جنگل به یک حداقل شرایطی از لحاظ اقلیمی و وضع خاک‌ها احتیاج دارد، بیش از ۹۰درصد کشور ما منطقه خشک است فقط یک نواز باریک در شمال کشور و قسمت‌هایی هم در زاگرس داریم که بارندگی کافی برای رشد جنگل دارند.

در مجموع کتاب با موضوع‌های کشاورزی خیلی کم تدوین شده و می‌شود، یک علت آن به گرائی کتاب برمی‌گردد چون خریداران این کتاب ما اغلب دانشجو هستند که نمی‌توانند قیمت سنگین این کتاب‌ها را بپردازند. ناشران این کتابها نیستند، البته ممکن است برخی ناشران به جهاتی این کار را انجام دهند ولی این مسأله کلیت ندارد، وزارت‌خانه‌های مربوطه هم گاهی وظیفه وزارتت می‌دهند ولی من فکر می‌کنم این وظیفه وزارتت علوم، تحقیقات و فناوری است که برای تهیه کتاب، با اهل آن و با افرادی که صلاحیت و تجربه دارند قرارداد ببندد که آنها این کتابها را بنویسند نه اینکه یک نفر از روی حوصله و فراغت و خوانسته شخصی کتابی را بنویسند و بعد تازه دنبال آن باشد که برای چاپ به دست کدام ناشر بیسپارد.

به هر صورت قیمت کتاب هم مسأله‌ای

در گذشته بارندگی بیشتر بوده و شرایط مناسب‌تری ولی امروز اغلب مناطق کشورمان یا خشکند و یا نیمه خشک و براری ایجاد جنگل در آنها با مشکل روبه‌رو هستیم. جنگل‌هایی نیز که هم‌اکنون در مناطق خشک وجود دارند مربوط به زمانی است که در آن مناطق بارندگی کافی وجود داشته ولی الان تغییر شرایط اقلیمی باید کرد و به خشکی رسیده‌ایم و اگر این درختان را بپذیرد واری کنند مجال است به طور طبیعی جنگل‌ها به حالت عادی برگردند. البته اینها همه هشدارهایی است که ما به عنوان متخصصان این رشته به مردم و حکومت می‌دهیم.

بنابراین با توجه به مطالب ذکر شده حمایت جنگل برای ایران اهمیت فوق‌العاده حیاتی دارد و جا دارد که برای دانشجویان اهمیت این موضوع را به صورت کامل گوشزد کنیم. درس را دانشجویان در همین زمینه در مقطع کارشناسی در دانشگاه‌های منابع طبیعی (رشته جنگلداری) دارند که از قدیم هم بوده و کتاب‌هایی نیز در گذشته نوشته شده است. مثل بخشی از کتاب جنگل‌شناسی مرحوم استاد کرمی‌ساعی که در سال ۱۳۲۷، به وسیله دانشگاه تهران چاپ شد. بعد از آن ۱۳۲۷ بنده کتاب خاصی با همین عنوان (حمایت جنگل) نوشتم، بعدها نیز در سال ۱۳۵۳، دو تن از استادان دانشگاه کرج کتابی با این موضوع نوشتند ولی تا امروز که ۳۰ سال از آن زمان می‌گذرد بازنگری و توجهی به این مقوله نبوده، اینکته از من خواسته شد که چنین کتابی بنویسم.

وضعیت نشر کتاب‌های علمی در حوزه کشاورزی در کشور ما چگونه است؟

بیشتر اطلاعات من در زمینه جنگل و مرعع است ولی می‌دانم که به طور کلی کتاب در همه عرصه‌ها و از جمله در حوزه بزرگ کشاورزی آن هم به مفهوم کلیه کتاب‌اش که شامل جنگل، مرعع، خاک، آب‌زبان، حشره‌شناسی، آبخیزداری و… است کمتر چاپ می‌شود.

البته مقداری از این کمبود را در وزارتخانه‌های مربوطه جبران می‌کنند زیرا آنها کارکنانی دارند که برای آموزش آنها نیاز هست که تعلیماتی را ارائه دهند.

در مجموع کتاب با موضوع‌های کشاورزی خیلی کم تدوین شده و می‌شود، یک علت آن به گرائی کتاب برمی‌گردد چون خریداران این کتاب ما اغلب دانشجو هستند که نمی‌توانند قیمت سنگین این کتاب‌ها را بپردازند. ناشران خصوصی نیز خیلی به دنبال چاپ این کتابها نیستند، البته ممکن است برخی ناشران به جهاتی این کار را انجام دهند ولی این مسأله کلیت ندارد، وزارت‌خانه‌های مربوطه هم گاهی وظیفه وزارتت می‌دهند ولی من فکر می‌کنم این وظیفه وزارتت علوم، تحقیقات و فناوری است که برای تهیه کتاب، با اهل آن و با افرادی که صلاحیت و تجربه دارند قرارداد ببندد که آنها این کتابها را بنویسند نه اینکه یک نفر از روی حوصله و فراغت و خوانسته شخصی کتابی را بنویسند و بعد تازه دنبال آن باشد که برای چاپ به دست کدام ناشر بیسپارد.

به هر صورت قیمت کتاب هم مسأله‌ای

بود که م‌آن‌را در فرهنگستان علوم هم بررسی کردند و به این نتیجه رسیدیم که چون قیمت بالای کاغذ و خدمات چاپ روی قیمت کتاب اثر گذار است و بایستی کاری شود که دانشجو بتواند کتاب را نیم بها خریداری کند و در مقابل ارشاد یا وزارت علوم یارانه‌ای را از دولت بگیرد و به ناشر پرداخت کند. در ضمن اینکه کتاب کم داریم در همان تعداد اندک نیز به سائلی از دیدگاههای جدید و باب روز نیز پرداخته نشده است درحالی که کتاب بایستی پشتوانه تحقیقاتی داشته باشد.

نظر شما درباره کتاب های ترجمه شده در این حوزه چیست؟

ترجمه را در نمی‌کنم زیرا یک نوع اطلاع‌رسانی است که به مردم نشان می دهد چنین اطلاعاتی در سطح جهان وجود دارد ولی باید در راهی سیر کنیم که کتاب‌های ما به ویژه در علوم تجربی پشتوانه پژوهشی داشته باشند و با شرایط اقلیمی و محیطی کشورمان سازگار باشند.

ترجمه را هم نباید دست کم گرفت زیرا کار دشواری است و هر کسی هم براحتی از عهده

به‌عنوان یک نویسنده که کارنامه خوبی در ارتباط با

کتاب‌های تخصصی داشته است، به چه علت متخصصان کمتر راضی می شوند کتاب‌های علمی برای عموم مردم نویسندهٔ به‌ویژه در مواردی مثل رشته شما که شدت کم‌تر از رشتهٔ دارم و همین هم باعث شده که خوانمان متمایمان را نلواند کنیم.
کتابی که برای یک دانشجو برای آموزش یک رشته علمی نوشته می شود کاملاً متفاوت است با کتابی که برای یک ایرانی باسواد متوسط نوشته می شود.

علت عمده اینکه کتاب را استادان کمتر برای توده مردم می نویسند این است که بیشتر خودشان را رقیف نادرس برای طبقه دانشجوی می‌کنند و البته انتقاد نکات فنی علمی به جامعه‌ای که سطح سوادش پایین است بسیار دشوار است ولی به این معنا نیست که در کشور ما هیچ کتاب صورت گرفته است. دستگا‌های اجرایی به نوعی الزام داشته‌اند چنین اطلاعاتی را به جامعه‌ای که باید شکل علمی سیر و کار دارند برسانند تا وظایف خود را بهتر پیش ببرند. به عنوان مثال وزارت کشاورزی سازمانی دارد به اسم ترویج کشاورزی که آنها نه تنها نشریات دارند بلکه کارکنانی دارند که در روستاها با کشاورزان تماس دارند و آنها را راهنمایی می‌کنند. قبول دارم که کارهایی که انجام شده و می‌شود صددرصد متناسب با نیاز واقعی کشور نیست ولی باز هم کارهایی در دست انجام است. حالا اگر این کار را استادان دانشگاهها انجام نمی‌دهند به نوعی توسط دیگران صورت می‌گیرد.

موضوع این نیست که هیچ کاری انجام نشده با اینکه تعداد اینگونه کتاب‌های کافی هست یا غیر، علت مطرح کردن همکاری استادان و متخصصان مربوط می‌شود به مشکلاتی که در این کتاب‌ها دیده می‌شود شما هم به دشوار بودن نوشتن برای توده مردم اشاره داشتید در حالی که دیگران فکر می‌کنند این کار خیلی آسان است و متأسفانه آنوری که در بازار کتاب ایران است نشان‌دهنده ساده‌انگاری طرف و بی‌توجهی شدید نسبت به مخاطب کتاب است در کتاب‌های پزشکی، فنی و علوم پایه بندها در کتاب‌های شاخصی مثل آثار آقای آرام رودیه و هشمین و هر ۲۰۰۳ سال یک بار یک چنین کتابی در کشور منتشر می‌شود. به هر حال استادان و متخصصان کمتر به آنوری که در حوزه فعالیتشان منتشر می‌شود حساسیت نشان می‌دهند.

اولاً دستگا‌هایی که باید این نوع کتاب‌ها را برای جامعه تهیه کنند کمتر به اساتید مراجعه می‌کنند و اساتید نیز بیشتر وقت خود را صرف کارهای دانشگاهی کرده‌اند ولی باید توجه کرد که بخشی نیز به جنبه مادی مسأله مربوط است. کتاب نویسی اقتدار از لحاظ مادی برای نویسنده دلگرم‌کننده نیست مگر اینکه به چاپ‌های متعدد برسد. کتاب‌های علمی چون خشکند و عامه پسند نیستند چاپ محدودی دارند و حقی که بابت آنها

به نویسنده پرداخت می‌شود ناچیز است. من در رشته خود شاهد هشتم افرادی که در این حوزه فعالیت دارند اصلاً به فکر نوشتن کتاب نیستند گو اینکه نوشتن کتاب در ارتقای مقام شغلی آنها هم تأثیر دارد ولی باز هم رغبتی ندارند و بیشتر روی تدریس یا انجام کارهای تحقیقاتی که درآمد بیشتر و زود بازدهی برای آنها دارد، متمرکز می‌شوند.

در هر صورت نوشتن کتاب‌های ترویجی برای عامه مردم در مقاطع مختلف کار دشواری است زیرا نویسنده باید مطابق علمی را طوری ساخته و پرداخته کند که برای طبقه کم‌سواد جامعه قابل درک باشد.

در ضمن یک مشکل دیگر هم هست و آن این است که یون دانش عمومی جامعه است که طبیعتاً فاصله زیادی را بین توده مردم و متخصصان ایجاد می‌کند.

اگر مایل هستید از مقاله کتاب و کتاب‌نویسی خارج شوید و به ما بگویید که وضعیت جنگل‌های ایران را در چند سال آینده چگونه می‌بینید؟

هر هیچ کس پوشیده نیست که جنگل‌های ایران آسیب فراوان دیده است ولی اخیراً دولت کار بی‌سابقه‌ای را در این دوره انجام داده که از نظر من در این حوزه یک کار انقلابی تلقی می‌شود که در گذشته در مورد جنگل‌ها مراعات سابقه نداشته است و آن این است که دولت طی صدور تصویب‌نامه‌ای، اول خرابی جنگل‌ها را قبول کرد و دوم بدرفت که بهره‌بردار جنگل اگر باعث خرابی جنگل‌ها شود به هر قیمتی که هست باید متوقف شود و اگر این کار موجب ضرر به بهره‌بردار شود نیز دولت آن را جبران می‌کند یعنی غرامت

در هر صورت نوشتن کتاب‌های ترویجی برای عامه مردم در مقاطع مختلف کار دشواری است زیرا نویسنده باید مطابق علمی را طوری ساخته و پرداخته کند که برای طبقه کم‌سواد جامعه قابل درک باشد

می‌پردازد. این کاری است که در مدت ۷۰۰۸۰ ساله که ما جنگلانی داریم بی سابقه بوده است. منتظر همه کار را که دولت نمی‌تواند انجام دهد. دستگا‌های اجرایی او توده مردم هم باید به تحقق این امر کمک کنند.

از دیگر کارهایی که دولت برای حفاظت از جنگل‌ها در نظر گرفته است افزایش واردات چوب با کاهش حقوق و عوارض گمرکی آن است برای اینکه بخش خصوصی بتواند آن را وارد کند.

همان‌طور که می‌دانید از سال ۴۲ همه جنگل‌های ایران ملی شده یعنی این جنگل‌ها به همه ما تعلق دارند و همگی باید در حفاظت آنها کوشایانیم.

فقط مسأله کمیود چوب نیست، کمیود آب هم هست و نازه مسأله فرسایش خاک و نابودی خاک کشورمان است و تجمات آنها.

بنابراین دولت به‌تنهایی نمی‌تواند از این ثروت حفاظت کند و حتماً باید آحاد مردم دل‌سوزانند و اینجاست که برمی‌گردیم به صحبت شما که بایستی این توده مردم اطلاع داشته باشند که چه بر سر این جنگل‌ها آمده؟

وسعت زیادی از جنگل‌های ما تخریب شده از ۱۰ میلیون هکتار از جنگل‌های زاگرس فقط ۵ میلیون هکتار باقی مانده پس باید همه ما هم مویجات اسیا و بازسازی آنچه را که باقی مانده فراهم کنیم.

یادداشت

محمد ان ابراهیم

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

دانشنامه‌هایی برای کودکان

فردی پس از سال‌ها تحصیل به ایران بر می‌گردد. اطرافیانش از او می‌پرسند که پس از این همه مدت تحصیل چه مدرکی گرفته است. او پاسخ می‌دهد فوق تخصص در پزشکی کودکان و آنها با ناآر و افسوس می‌گویند نمی‌شد کمی بیشتر می‌خواندی و متخصص آدم‌های بزرگ می‌شدی؟! اگر چه من فوق تخصصی‌ام پیش نیست ولی متأسفانه واقعیتی است که تقریباً همه به آن اعتقاد دارند. براساس این باور کار برای کودکان بسیار ساده است و کودکان هر چیزی را که به آنها عرضه‌شود می‌پذیرند. درست است که آنها ساده هستند و با دنیای پیرامون خود به راحتی ارتباط برقرار می‌کنند ولی این به معنای نفهم بودن آنها نیست.

و این ما هستیم که ناآگاهی و تبلیلی خود را در سایه این سادگی قرار می‌دهیم. ما چنان ساده‌انگاریم که سرمایه‌گذاری و صرف وقت را در تولید آثار و ابزارهای کودکانگانه کاری بیهوده می‌دانیم و ترجیح می‌دهیم از هر چیزی که در دسترس تر بود برای ارضای نیازهای فکری کودکان استفاده کنیم. ولی در کشورهای توسعه یافته کمتر با چنین رویکردی مواجه می‌شویم و بدین می‌بینیم که آنها بالعکس کارهای کار برای بسیار با اهمیت و پیچیده می‌دانند و سرمایه‌گذاری‌های کلانی در این باره می‌کنند.

کافیست به محصولات فرهنگی تولیدی آنها نگاه کنیم متوجه ابعاد این سرمایه‌گذاری‌ها شویم. اینکه یک انیمیشن تولیدی در جهان غرب در همه دنیا با اقبال روبه‌رو می‌شود و شخصیتی مانند امپکی مامس یا اشرک، تبدیل به اسطوره‌ای کودکان می‌شود، نشانی کوچک از این سرمایه‌گذاری‌هاست.

بازار کتاب کودکان ما پر از چیزهایی است که تولیدشان سرمایه‌که سهل است حتی اندیشه هم لازم ندارد. کافیست یک فیلم کارتون را به قیمت ۴۰۰۰ تومان از بازار بخرید و در عرض یک یا دویروز آن را به دهها جلد کتاب یا تصاویر پررمان فیلم تبدیل کنید و بنادید که پول در کینسه‌های بزرگ به در خانه شما آورده می‌شود.

بدیختانه کم نیستند تولیدکنان بزرگ و معتبر ایرانی که به کودکان چنین منبعی از پول نگاه می‌کنند

که به دست آوردنش نیازی به تلاش ندارد.

ترم افزارهای علمی و غیر علمی که گپی فارسی شده (و در اکثر مواقع سخن شده) ترم افزارهای خارجی هستند، حتی جاذبه هم می‌گیرند و به عنوان اثر برتر شناخته می‌شوند. به کتاب باز گویم و این باز کتاب‌های علمی برای کودکان را بررسی کنیم. شما چند کتاب را می‌شناسید که بر اساس پژوهش در فرهنگ و عادات کودکانمان و برای بالابردن آگاهی علمی آنها تولید شده باشد؟
آیا می‌دانید که چیزی که کودک از معلم یا کتاب فراگیرد به سادگی قابل تصحیح نیست؟ او به این دو اعتمادی بالورنکردنی دارد و آنها را منبع قابل اعتمادی می‌داند و ضرر به‌زدن به آنها واراست به چیزهایی دیگر هم بی‌اعتماد می‌کند.

چندی پیش ناشری سه جلد از آثاری که برای کودکان و نوجوانان منتشر کرده بود برای معرفی در کتاب هفته در اختیارم گذاشت. خیلی سعی کردم که به معرفی سطحی حداقل یکی از آن سه اقدام کنم، ولی نتوانستم. چون هم موضوع کتاب‌ها و هم مخاطبانش مرا از این گذار سراسری وامی‌داشتند.

اجازه دهید فقط بگویم که این کتاب‌ها دانشنامه‌هایی برای کودکان بودند و از معرفی کتاب‌ها یا ناشرش معاف باشم.

این کتاب‌ها ترجمه‌هایی بودند از کتاب‌های مشهور شرکت «دارالینگ کینگستون» این شرکت در تولید آثار علمی برای عامه شهرتی جهانی دارد. فکر می‌کنم مجموعه مستند شاهد عینی «که مدت‌ها از شبکه دو و سما بخش می‌شد را به یاد می‌آورید. این مجموعه یکی از آثار تولیدی این شرکت است که علاوه بر فیلم، ترم افزار و کتاب‌های علمی زیادی را هم در کارنامه خود دارد.

کتاب‌های ترجمه شده از زوی چند عنوان از آثار این شرکت تهیه شده بودند. در نگاه اول به نظر می‌رسد که مترجمان رعایت امانت را کرده‌اند و ناشر، کتاب را به‌طور کامل با همان صفحه آرائی منتشر کرده است. ولی

۱- متن پر از اشتباهاتی است که فقط ناشی از صرفه‌جویی در وقت و هزینه ناشر است.
۲- اصلاً حائمی که ناشر احتمالاً رافع مشکل ممیزی انجام داده است بسیار ناشیبه و ابتدایی است.
۳- یک فصل کامل از یکی از کتاب‌ها حذف شده است و بخش‌هایی از فصل‌های کتاب اصلی ناپدید شده‌اند.

۴- ناشر حتی بخشی کوچک‌ی را به عنوان تکمله به کتاب نیفزوده که این کار در بعضی از فصل‌ها واجب بوده است. مانند بخشی که درباره فرهنگ‌ها و کشورهایاست و در آن ایران کاملاً نادیده‌الگشته شده است. در حالی که از مصر و هند و چین و سومری‌ها و یونانی‌ها مطالب زیادی را شاهد هستیم. ناشر اصلی برای این کار خود، درست با غلط، انگیزه‌ای داشته است ولی آیا ناشر داخلی نمی‌توانست این تقصیر را جبران کند؟
۵- اصل کتاب‌ها همه تک جلدی هستند ولی ناشر به نظر می‌رسد برای توجیه قیمت کتاب بر فصل‌ها به عنوان کتابی مستقل معرفی کرده است و در روی جلد کتاب‌ها عنوان مجموعه هستش جلدی را قید کرده است. و در پشت جلد عبارت دوره جلدی… ریزال را قید کرده است.

۶- تیرج حررفهینی و استفاده از فونت‌های مختلف در متن اصلی باعث جذابیت کل کتاب شده است

ولی شناژدگی ناشر در صفحه آرائی کتاب‌های ترجمه شده باعث خسته شدن مؤن شده است.
۷- با ناگاهی به صفحه‌شناسنامه کتاب اصلی نام دهها نفر را به‌عنوان پدیدآورندگان می‌بینیم و شغل‌هایی را مشاهده می‌کنیم که در بازار نام‌ها هیچ تعریفی ندارند ولی در کتاب ترجمه شده حتی اشاره‌ای هم به ویراستار علمی کتاب نشده است. این در حالی است که بسیاری از واژه‌های استفاده شده در کتاب معادل فارسی مناسبی داشته‌اند و مترجمان به علت ناآگاهی از آن گاه به خلق واژه‌های جدید اقدام کرده‌اند.

مجموعه موارد ذکر شده چیزی است که در نگاه اول می‌توان برشمرد و اگر بخواهیم دقیق‌تر و اصولی به این کتاب‌ها نگاه کنیم فرصتی جای دیگر را طلب می‌کند. به‌طور خلاصه فقط باید گفت که تولید آثار فرهنگی برای کودکان نه تنها کار ساده‌ای نیست بلکه بسیار پیچیده و حساس هم هست و نباید به کودکان فقط به عنوان دروازه‌ای به جیب بدارن و ماذان‌ان نگاه کرد.

حاصل‌کننده امروز ما خرمنی است که در آینده‌ای بسیار نزدیک درو خواهیم کرد. اگر کندم کاشته باشیم نان خواهیم داشت.

یادداشت
حسید پاپولاند

میراث آوینی

به بهانه دوازدهمین سالگشت شهادت سید مرتضی آوینی

نمود اتفاقاً مسوره در زمان حیات خویش و در ابتدای راه نیز چندان با استقبال روبه‌رو شد، آنچنان که آوینی در سرمقاله دومین شماره مسوره به منتقدان پاسخ داد و خیال همه را راحت کرد که او نمی‌خواهد نشریه‌ای با شکل و قالب‌های مرسوم منتشر کند. انتقادات او در این مسیر آرام آرام به جاده‌ای تبدیل شد که دیگران نیز به آن تسک جستند و از همان مسیر به دنبال اهداف خود رفتند.

از دل سوژه آوینی ابتدا انبیهات داستانی زاده شد و سپس نقد مسیدهٔ شعر، محنت و مقام بخشی از این نشریات در زمان حیات آوینی منتشر شدند و بخشی دیگر بعد از

آوینی که با سیاست‌های وزارت ارشاد در حوزه برخورد با نویسندگان هم‌راهی و هم‌نظر نبود طی مقالات

و یادداشت‌هایی اعتراض خود به وضع موجود را مشخص کرده‌برای اصلاح وضع موجود وگام نهادن در مسیر مطلوب اوین شمارهٔ نشریه انبیهات داستانی را با عنوان ریژودمانه مسوره منتشر کرد و مدتی بعد ماهنامه انبیهات داستانی با مثنی و هدف خاصی مجوز انتشار گرفت. مقالات سببایی آوینی به انتشار رسانده شد.سبباً مثنی شد. او همچنین در زمان حیات خودش فرصت

کتاب

چه کسی میراث‌دار شهید آوینی است؟ چه کسی می‌تواند در پی راه انتشار را بعد از انتشار آثار و یادگاری آن عزیزان نظارت کند؟ دوازده سال از زمان شهادت آوینی می‌گذرد و لقب سید شهیدان اهل قلم، بر او ثبت و ضبط و بارها تکرار شده است.پس آیا مهمترین میراث او همان آثار قلمی او نیست؟

در سال‌های گذشته روایت فتح و سپس سبایی عهده‌دار نشر آثار او بوده‌اند. حضور سید محمد آوینی برادر گرانقدر آن شهید والا مقام از یک سو و تعلق خاطر شهید آوینی به مجموعه روایت فتح باعث شده است تا این مؤسسات از جایگاه و قدرت ویژه‌ای در انتشار آثار او به‌همدست شوند. اما فراموش نکنیم که آوینی در زمان حیات خویش از آنکه در حوزه نشر کتاب فعال باشد، خود را در اختیار عرصه مطبوعات گذارده بود.

آوینی در سال‌های که مشنا اثر و ثمرات و تحرییر و برکت در حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی بود، بعد از مجموعه تلویزیونی روایت فتح اهتمام ویژه خود را در عرصه مطبوعات به کار گرفته بود و به قول استاد گران‌ارج علی‌رضا کسری آنچه را که آوینی به وضوح می‌دید امروز و در هفته در مقاله‌ای به‌گرفته بر امروزیان رخ می‌نمایند.

ماهنامه مسوره،میراث میراث شهید آوینی در حوزه مطبوعات بود که پس از شهادتش تا مدتی به نظر سید محمد آوینی منتشر شد.پس از آن در فراز و فرودهای خود که دست افرادی سپرده شد که از سوژه آوینی سوژه‌های دیگری ساختند و آنچنان هنرمندان را خود را زدنند که هیچ نشانی از حضور و اندیشه آوینی در آن باقی نماند.

آوینی معتقد بود که سینما از ادات و ماهیتی برخوردار است که پایه و اساس آن تانکر دشمنی غرب است و اگر قرار است سینمای اسلامی داشته باشد باید سینما را بر اساس فلسفه اسلامی تعریف و تئیسیت کنیم. بسیاری از مقالات و تفهدهای سینمایی سوره که توسط آوینی نوشته می‌کرد، می‌شد همین دیدگاه اصلی و اساسی را دنبال می‌کرد. گرچه در دیدگاه او و حقیقت جایی فراتر از فلسفه و اندیشه او، که امکانات فراوانی برای انتشار مجموعه دست‌نوشته‌هایش داشت تنها از آن میان به انتشار آوین جادو انگیزه کرد. او افرادی سپرده شد که از فرودهای دانشگاه آماده کرده بود و ماهیتی که منوجه شد افتکار او در تمام فضای سیستم آموزش عالی می‌گردد. کنگدنگ کنگدوس راه‌کارها و با انتشار این کتاب کار خود را به پایان برد در حوزه مطبوعات کار آوینی تنها انتشار یک ماهنامه

ترتبه‌های مطبوعاتی خود را به‌صورت کتاب منتشر کند اما وی در زمان حیاتش از این اقدام امتناع کرد. آیا او برای این کار دلیل موجهی نداشته است؟

دوم- گفتارهای متن روایت فتح و دیگر فیلم‌های مستندی که توسط او نوشته شده‌اند، قالب و صورتی دارند که برای استفاده خاص به رشته تحریر درآمده‌اند. آیا این متن‌های شنبینتی قابلیت تبدیل به متون خواندنی را دارند؟

سوم- قطعاً استفاده از نام مستعار برای انتشار بعضی از آرا و افکار و نوشته‌ها به دلیل مسائل فنی نبوده است. آیا امروز می‌توان این مجموعه آثار را با نام آوینی منتشر کرد؟

چهارم- گفته‌هایی که آوینی در نشریات آنها نظرات نداشته است و مانند متن مصاحبه‌ها و یا سخنرانی‌هایی که بعد از شهادت او به روی کاغذ آمده‌اند. ممکن است با سه‌وفرمی‌دقی‌هایی نیز همراه باشند؛ چه کسی می‌تواند به اصلاح این متون مطابق با ملائق و سلاطین شهید آوینی برآورد؟

پنجم- آثار گفته و یا تحریر شده توسط شهید آوینی که در زمان حیات او در اختیار افراد خاصی قرار گرفته و یا توسط خود وی در جای خاصی مسکرت گذاشته شده‌اند، در حکم اموال خصوصی و شخصیی او هستند. آیا باید این شیل گفته‌ها و نوشته‌ها از حصر میراث بیاید و در اختیار عموم قرار بگیرد؟

پنجم- آثار گفته و یا تحریر شده توسط شهید آوینی که در زمان حیات او در اختیار افراد خاصی قرار گرفته و یا توسط خود وی در جای خاصی مسکرت گذاشته شده‌اند، در حکم اموال خصوصی و شخصیی او هستند. آیا باید این شیل گفته‌ها و نوشته‌ها از حصر میراث بیاید و در اختیار عموم قرار بگیرد؟
پنجم- آثار گفته و یا تحریر شده توسط شهید آوینی که در زمان حیات او در اختیار افراد خاصی قرار گرفته و یا توسط خود وی در جای خاصی مسکرت گذاشته شده‌اند، در حکم اموال خصوصی و شخصیی او هستند. آیا باید این شیل گفته‌ها و نوشته‌ها از حصر میراث بیاید و در اختیار عموم قرار بگیرد؟

پنجم- آثار گفته و یا تحریر شده توسط شهید آوینی که در زمان حیات او در اختیار افراد خاصی قرار گرفته و یا توسط خود وی در جای خاصی مسکرت گذاشته شده‌اند، در حکم اموال خصوصی و شخصیی او هستند. آیا باید این شیل گفته‌ها و نوشته‌ها از حصر میراث بیاید و در اختیار عموم قرار بگیرد؟

پنجم- آثار گفته و یا تحریر شده توسط شهید آوینی که در زمان حیات او در اختیار افراد خاصی قرار گرفته و یا توسط خود وی در جای خاصی مسکرت گذاشته شده‌اند، در حکم اموال خصوصی و شخصیی او هستند. آیا باید این شیل گفته‌ها و نوشته‌ها از حصر میراث بیاید و در اختیار عموم قرار بگیرد؟

پنجم- آثار گفته و یا تحریر شده توسط شهید آوینی که در زمان حیات او در اختیار افراد خاصی قرار گرفته و یا توسط خود وی در جای خاصی مسکرت گذاشته شده‌اند، در حکم اموال خصوصی و شخصیی او هستند. آیا باید این شیل گفته‌ها و نوشته‌ها از حصر میراث بیاید و در اختیار عموم قرار بگیرد؟

ادبیهات پاپرداری در جنگ‌های ایران و روس، مؤلف، دکتر عبدالرضا شافعی، ناشر، **جهاد دانشگاهی**، واحد تهران، ۸۰ صفحه، شمارگان، ۱۰۰ نسخه، قیمت، ۷۵۰۰ ریال
مؤلف در این اثر مورخ و کاتب پژوهش‌اندک ابتدا به شکلی کوتاه به بررسی تاریخچه جنگ‌های ایران و روس و به‌ویژه جنگ اول و دوم منتهی به عهدنامه‌های گلستان و ترکمان‌چای پرداخته و سپس ادب پاپرداری در این جنگ‌ها را به دو گونهٔ مختلف تقسیم کرده است. ابتدا ادب جهادی که با تألیف رساله‌های جهادی از سوی شکل علما گرفته است. گونهٔ دیگری که مؤلف آن را در شناخت ادب پاپرداری در جنگ‌های ایران و روس بازناشنخته و معرفی کرده ادبیهات در معنای خاص آن است که به واسطهٔ فعالیت گسترده و انحصاری شاعران در عصر قاجار پیش از مشروطه، پیش از هر موضوعی به معرفی و نقل آثار شاعران اختصاص پیدا کرده است.

مؤلف در این باره نوشته است:
طرح‌نگار ادب ایران گرچه در دوره قاجار و قبل از آن به تقلید و انباز گرایده بود ولی در دوره قاجار باید آمدن سبک بازگشت که در حقیقت تقلید از دوره‌های اسلامی و عربی بود و اولین نشانی‌های حیات خود را در جانی از مردم و جامعه می‌کشد که با حمله روس و دست‌اندازی دولتی یکنگه به ایران حیاتی تازه یافت و کار مردم به میان مبارزه وارد گردید.

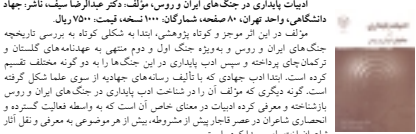
صنعت چاپ در دوره جنگ‌های ایران و روس وارد ایران شد و اولین کتابی که در چاپخانه سربی برزی زیر چاپ رفت، رسالهٔ جهادی بود.

در صفحهٔ ۷۵ کتاب آمده است، از تحولات دیگر ادبی که در جنگ‌های ایران و روس رخ داد، بحث نرجمه بود. در این دوره گروهی در کنار عباس میرزا به امر ترجمه اشتغال داشتند. میرزا صالح شیرازی و میرزا زین‌الدین آملی در میان بودند.

مؤلف در گزارش این اثر از ۳۳ شعب مختلف بهره گرفته است. اما مثلاً به دلیل بی‌دقتی در ویرایش اثر در هیچ‌جا مورد بیان یافته‌های مؤلف از دیگر نثر و ادبیات‌های ذهنی اش مشخص نیست.

کتاب

ادب پاپرداری و ادب جهادی

ادبیهات پاپرداری در جنگ‌های ایران و روس، مؤلف، دکتر عبدالرضا شافعی، ناشر، **جهاد دانشگاهی**، واحد تهران، ۸۰ صفحه، شمارگان، ۱۰۰ نسخه، قیمت، ۷۵۰۰ ریال
مؤلف در این اثر مورخ و کاتب پژوهش‌اندک ابتدا به شکلی کوتاه به بررسی تاریخچه جنگ‌های ایران و روس و به‌ویژه جنگ اول و دوم منتهی به عهدنامه‌های گلستان و ترکمان‌چای پرداخته و سپس ادب پاپرداری در این جنگ‌ها را به دو گونهٔ مختلف تقسیم کرده است. ابتدا ادب جهادی که با تألیف رساله‌های جهادی از سوی شکل علما گرفته است. گونهٔ دیگری که مؤلف آن را در شناخت ادب پاپرداری در جنگ‌های ایران و روس بازناشنخته و معرفی کرده ادبیهات در معنای خاص آن است که به واسطهٔ فعالیت گسترده و انحصاری شاعران در عصر قاجار پیش از مشروطه، پیش از هر موضوعی به معرفی و نقل آثار شاعران اختصاص پیدا کرده است.

مؤلف در این باره نوشته است:
طرح‌نگار ادب ایران گرچه در دوره قاجار و قبل از آن به تقلید و انباز گرایده بود ولی در دوره قاجار باید آمدن سبک بازگشت که در حقیقت تقلید از دوره‌های اسلامی و عربی بود و اولین نشانی‌های حیات خود را در جانی از مردم و جامعه می‌کشد که با حمله روس و دست‌اندازی دولتی یکنگه به ایران حیاتی تازه یافت و کار مردم به میان مبارزه وارد گردید.

صنعت چاپ در دوره جنگ‌های ایران و روس وارد ایران شد و اولین کتابی که در چاپخانه سربی برزی زیر چاپ رفت، رسالهٔ جهادی بود.

در صفحهٔ ۷۵ کتاب آمده است، از تحولات دیگر ادبی که در جنگ‌های ایران و روس رخ داد، بحث نرجمه بود. در این دوره گروهی در کنار عباس میرزا به امر ترجمه اشتغال داشتند. میرزا صالح شیرازی و میرزا زین‌الدین آملی در میان بودند.

مؤلف در گزارش این اثر از ۳۳ شعب مختلف بهره گرفته است. اما مثلاً به دلیل بی‌دقتی در ویرایش اثر در هیچ‌جا مورد بیان یافته‌های مؤلف از دیگر نثر و ادبیات‌های ذهنی اش مشخص نیست.

شماره ۳۲۲، شنبه ۲۷ فروردین ۱۳۸۳

سهرگذار Sahal_mahmoudi@yahoo.com سهرلخمیو

حسین ثابت جوده‌ها و کتاب‌ها

دکتر علی کاوه

دکتر علی کاوه در دوازدهم اسفندماه ۱۳۳۶ در شهر تبریز به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی را تا اخذ دیپلم، در دانشگاه گذراند و در سال ۳۶ خرداد در رشته مهندسی عمران، به دانشکده فنی دانشگاه تهران رفت. وی سپس به کمک فوق‌لیسانس عمران را از دانشکده امیرکبیر ۴۹مهر گرفت و چهار سال بعد با مدرک دکترای مهندسی سازه از دانشگاه لندن فراغ تحصیل کرد. دکتر کاوه بعد از بازگشت از فراغ تحصیلات علمی دانشگاه علم و صنعت ایران شد و در سال‌های ۵۸ و ۵۹ به درجات دکتری و استادی ارتقا یافت. وی علاوه بر سفر و تدریس به کشور انگلستان جهت امور تحقیقاتی و پژوهشی در دانشگاه ساری انگلیس، در سال‌های ۶۶ و ۶۷ و ۶۸ به عنوان استاد مدعو، در دانشگاههای چین و استرالیا، تدریس کرد. دکتر علی کاوه ترجمه و تألیفات منتشر شده است که به تعدادی از آنها اشاره می‌کنیم. ترجمه کتاب تئوری ماتریسی سازه‌ها دانشکده علم و صنعت، ۱۵۸ اثر جمال آذر، ترجمه و تدوین کتاب تحلیل سازه‌ها اثر دکتر نسر دانشگاهی، ۶۰۰ ترجمه دانشگاهی، ۳۰۴ اثر اسپرینگر، تألیف کتاب مفروضات مسلح، نظریه‌ی دانشگاه علم و صنعت، ۶۶ و کتاب تحلیل سازه‌ها اثر دکتر استوارت در ۶۶ سال ۶۶ از سوی دانشگاه علم و صنعت منتشر شد. دکتر علی کاوه در نخستین هفتاد و چهار سال زندگی خود به ۲۰ ترجمه مهندسی عمران برگزیده شد.

انتشار کتاب آداب و رسوم

خمدین به قلم کشاورز ۶۵ ساله یک کتابخوان درسهاله‌هاهل حسین‌بدین دانش‌پسندان دانشگاهی بعد از ۴۶ سال تحقیق موفق به تألیف کتاب آداب و رسوم حسین شد. علی فولادی از اهالی روستای چهارطاق شهرستان حسین در حالی که فقط ۶۵سال در مکتبه‌خانه تحصیل کرده‌بود، بعد از ۴۶ سال تحقیق در زمینه فرهنگ مردم این شهرستان، این کتاب را که حاوی بیش از ۱۰۰مورد از سنت‌های مردم شهرستان حسین در زمینه‌های عرواقی، انواع، اعیان و آیین‌های مذهبی، سنت‌های محلی و اجتماعی و برخی مشاهیر این شهرستان است تألیف کرد.

فولادی با روحی‌داری از ذوق آیینی تکلیف در دیوان شعر شامل بیش از ۶۰۰غزل تصدیق‌یابی، مثنوی و دویتی بیرون موضوعی‌های چگک تحلیلی، اجتماعی، مذهبی، صلحی به چاپ رسانده است. سدی که هم‌اکنون نیز در قالب یک کتاب سبک‌های سخنوری در شعر فارسی است و علاوه بر تلاش عرصه فرهنگ و آیینیات کشور به کشور ویر و دلمداری و انتقاد دارد.

کتاب‌خانه صاحب امتیاز: خانه کتاب ایران مدیر مسؤول: احمد مسجد جامعی سرمدیروز علی اصغر رمضانیور

امور فنی: کاکرنگ گرافیک لیتوگرافی و چاپ: آریان‌انجمن نشانی: خیابان قائم مقام فرادانی اول فجر (جمع)، شماره ۹، طبقه دوم تلفن: ۸۳۷۵۲۳۲، ۸۳۷۵۲۳۱، ۸۳۷۵۲۳۰ فکس: ۸۳۷۸۶۵۳ واحد توزیع: ۸۳۷۸۶۵۳ نشانی اینترنتی: http://www.ketabehafteh.ir

تجربه، و خلوت و آرامش به دور از جنجال و هیاهو، و معلوم است که ذهن منظم و مرتب او، چقدر در توفیق و جدایت «قصه شعر اثر داشته، و همینطور حوصله و حافظه‌ای درخور تحسین.

«قصه شعر» را چند سال پیش، غزلسرای نامدار، استاد ملفق کاشانی، با محبت خاص خود، به من عنایت فرمود. و یک هفته، شب و روزم با آن روشن شد. این اثر همانطور که در عنوان فرعی آن است «خاطرات هنری» است، و نه اثری محققانه، و نه نقد و بررسی، و نه تحلیل و تاریخ موسیقی، اما همه این موضوعات با حوصله‌ای ستودنی، در ضمن و بیسار، خاطرات، فرآینگ مخاطب خواهد آمد. و بسیار آموختنی‌ها و دانستنی‌ها، و نکته‌ها و حکمت‌ها، و عبرت‌ها، و شناخت جریان‌ها و شخصیت‌هایی که در موسیقی پنجاه ساله اخیر، نقش داشته‌اند. حتی فراتر از آثاری که آموزشی‌اند، و یا به نقد و تحلیل می‌پردازند، و یا تاریخ موسیقی‌اند، قصه شعر هم اینهاست، و هم اینها نیست. خاطرات هنری است، و جذاب.

و حقیق می‌آید، این رباعی محکم و استوار استاد بزرگ ادب فاخر در این روزگار، جناب عبدالله بهزاد کرمانشاهی-جمهوری شادوران نواب صفا دوست سال‌های جوانی او- را نقل کنیم. نواب استاد بهزاد، برای «قصه شعر» و صاحب آن آن است. ای با دل خسته آسب آن قصه تو یادآور درد و رنج پاره‌ناله‌ها شوق قصه شعر را به پاره‌ناله‌ها گداز نامی گرد برب همه با قصه تو

یا علی مدد

کتاب هم اینگونه بودند، شعرهایشان ناخواندنی، و ترانه‌هایشان شنیدنی، و این جای بررسی و تحقیقی جدی دارد.

و نظر من آن است که تنها کسی که شعر و ترانه‌اش، هسنگ هم‌اند، رهی است، ترانه‌های رهی معیری هم مرتبه شعرند، و شعرهای او به لطافت ترانه‌شان می‌زنند، و این، یعنی شگفتی، و تنها فقط در رهی این هم‌زیستی شعر و ترانه، به بهترین وجه محقق شده، نمی‌خواهم از شأن دیگران بکاهم، چه پیش از او، چه هم‌زمان با او، و چه بعد از او، اما گماناً گفتارهای معیری در حوزه شعر و ترانه و همسنگی این دو، یک اتفاق است.

استاد وروانشاد اسماعیل نواب صفا، با ترانه‌هایش آوازه یافت، ترانه‌هایی که با حافظه پنجاه ساله اخیر ما، درآمخته‌اند، و شگفتا، خود انگار می‌دانست، که این آکسیر موسیقی است که کلام او را والا باین بخشیده است.

استاد اسماعیل نواب صفا و یکی از خوانندگی‌ترین و ماندنی‌ترین زندگی‌نامه‌های خود نوشت اهل موسیقی و هنر و ادبیات در روزگار ما، «قصه شعر» کتابی با عنوان فرعی «خاطرات هنری، با قلمی روان، خاطراتی روشن و زنده، و نظم و ترتیب مناسب، و چاپ و حروف و صفحه‌آرایی و جلدی شایسته. مقدمه چاپ اول «قصه شعر» به سال ۱۳۷۵ شمسی است، و خود در جایی از این خاطرات اشاره می‌کند که هشت سال از سال‌های پس از هشت سالگی عمرش را صرف نوشتن این اثر کرده است، و با عکس که در سن هشت و هشت سالگی او برافتنه شده، مرداد سال هزار و سیصد و هفتاد و دو، سرگرم نوشتن شرح حال و خاطرات، در شهر زنجان، یعنی سال‌های اوج

ترانه در موسیقی سده اخیر، و این، یک گونه هنری، و در کنار آن آهنگ، و اجرای خواننده، که می‌توان ترانه‌سرایی را نوعی ادبیات شفاهی دانست، اگرچه

گاه کتاب‌های ترانه و یا آنطور که مصطلح شده «تصنیف» به چاپ رسیده، اما اصل کار، شفاهی بودن آن است، و اجرای آن با آهنگ، و به وسیله خواننده، و نمی‌دانم که آیا می‌شود این گونه هنری را، هنری بالادستقلال دانست یا نه؟ و برای همین هم، مکتوب بودن آن، نقضاتی شایسته‌ای ندارد، اگر هم می‌بینید، کتاب ترانه‌ای، مخاطبی جذاب می‌کند، به خاطر سابقه پیشینی آن است، و اجراهایی که مردم شنیده‌اند، و حافظه‌ها آن را ملودی دریاخته‌اند، یا در کنار نت موسیقایی، و یادونه‌نت، یعنی ترانه را نمی‌توان مانند شعر، هنری بالادستقلال نامید، که این گونه هنری با انبوه و وسعه شکل‌های خود را پیدا می‌کند.

و اما این هنر بدون استقلال، تأثیرگذار است و فراگیر، شاید بتوان گفت در برخی مقاطع، نام‌ها با ترانه آوازه‌ای افزون‌تر یافته‌اند، تا شعر، مثل عارف قزوینی، شعر عارف، کم‌مایه است، و نمی‌توانست برای او نامی پدید بیاید، او آن هم در کنار کسایی چون بهار و دهخدا و میر و... اما ترانه‌ها نام او را بالا کشیدند، و او در همین فضا، نبرد سراسر و گردان از معاصرانش، فراتر روده، و پیش از شعرهای فاخر و محکم و استانه‌هم‌روزگارانش، زرمه زنده، و این از کپی‌های موسیقی است، و از جادوی خود ترانه و عارف با آن شان پائین‌تر شعر، با ترانه‌ها، یا بهتر است در اینجا بگویم «تصنیف‌ها» بالا رفت، و ماند، و هنوز زرمه می‌کنیم که، از خون جوانان وطن لاله میدهد، و با گریه‌ها به آبی مستی بهانه کرم، و نزدیک به او، شادروان امیر جاهد و گل

قصه شعر

یاد

استطوره شناسی به تاریخ پیوست

به یاد شاهرخ مسکوب، نویسنده و پژوهشگر

شاهرخ مسکوب پژوهشگر، مترجم و شاعرنامه‌پژوه ایرانی، مقیم فرانسه در روز سه شنبه ۲۳ فروردین ۸۴ در یکی از بیمارستان‌های پاریس درگذشت. مسکوب در سال ۱۳۰۲ در تهران به دنیا آمد و پیش از دو دهه بود که در پاریس مقیم شده بود.

مسکوب اولین کتاب خود را در اوایل دهه چهل رهی بازار کرد که در حوزه شاعرنامه‌پژوهی جای می‌گیرد، این کتاب با عنوان «مقدمه‌ای بر رستم و اسفندیار» در ۲۲ چاپ شده، وی دومین کتاب خود را به داستان سیاوش اختصاص می‌دهد، کتابی که تحت عنوان «سیاوش سیاوش» در سال ۵۰ منتشر می‌شود.

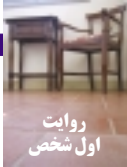
کتابی که تحت عنوان «سیاوش سیاوش» در سال ۵۰ منتشر می‌شود، در آن زمان مسکوب ۵۷ ساله بود، اما در آن دوره که در پاریس زندگی می‌کرد، در آن زمان مسکوب ۶۲ ساله بود.

شاهرخ مسکوب ۷۳ در تهران چاپ و منتشر شده است. مسکوب در این اثر قضای ساسان، اجتماعی جامعه را در آثار داستانی او منظر جامعه‌شناسی کالیبدگرافی می‌کند.

کتاب «درباره سیاست و فرهنگ» در اوایل دهه هفتاد در خارج از کشور منتشر شده بود، گفت‌وگوی مفصل مسکوب با علی بنوعزیزی است که یک سال بعد در تهران با عنوان «کارنامه ناتمام» توسط نشر کتاب گویان منتشر و در ایران منتشر کرد که با استقبال فراوانی روبه‌رو شد.

مسکوب علاوه بر کتاب‌های فوق چند کتاب در تدارک چاپ هم داشت که سرنوشته چاپ آنها بعد از درگذشت او تا مدت‌ها نامعلوم خواهد بود. این آثار مسافر نامه، مسافر در خواب، و گفتگو در باغ نام دارند. ضمن این مقالات و تک‌نگاری‌های فراوانی در مطبوعات ایران و جهان از وی چاپ شده بودند.

نشریه کتاب هفته، درگذشت شاهرخ مسکوب، پژوهشگر تریون تاریخ و ادبیات ایران را به همه پژوهشگران و اهل قلم و خانواده ایشان تسلیت می‌گوید.

رمان «آن‌ها»

مجربوه میرقدیری توپسته: رمان جدیدی دارم که اسمش را گذاشتم «آن‌ها» این رمان که حدود دویست و پنجاه صفحه است، جروجیبی شده و نوشته‌امنی آن هم انجام گرفته و برای اندک‌حزب‌چاپ یافته‌چوبل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داده شده، البته من این رمان را مثل عبه آثار محلی اشعارات پوشنگران و مطبوعات زبان داده و ایلامم که تا آیم نامشگاه بین المللی کتاب تهران چاپ و منتشر بشود.

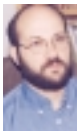
رمان «آن‌ها» نظر داستانی به مسائل و زندگی زان می‌پردازد و رویدادهای آن در کلان‌شهر تهران می‌گذرد، یعنی لغزتی که این رمان را آثار خیلی‌ام دارد، این است که مکان داستان تهران است و شخصیت‌های آن هم لجه اراکی دارند. سعی کردم به لحاظ زبان از فارسی رایج و زبان روزمره استفاده کنم. نوشتن این رمان را در سال ۸۱ شروع کردم و حدود دو سال و چند ماه هم طول کشید تا آن را پایان برسانم. در واقع چهار بار آن را مرور کردم و سه بار هم بازنویسی کامل شده است. طرح اولیه این رمان با متن نهایی مقداری تفاوت دارد، مقداری از تخریر اول این رمان را گرفته‌ام که در مورد جزئیات زندگی رمان را همراهزاده‌ام یکی کرده‌ام و بعضی‌ها هم آن خوانندگان حرف‌های رمان خواندند و پیشنهادهایی بهم دادند. مدیر اشعارات پوشنگران هم آن را پسندید.

فرزاد این رمان کتاب بزرگ سرخ‌فرا است. توسط اشعارات پوشنگران جدید چاپ بشود. اسم اون من شناسم، هم دیگر در این نویسه، احتمالاً اسمال چاپ دوم شناسم، هم منتشر می‌شود.

تاریخ تیموریان، تنوع زبانی در جامعه اطلاعاتی

غلامرضا امیرخانی، پوشنگران ارین
کتابی که از من در آخرین روزهای سال گذشته توسط دفتر پژوهش‌های فرهنگی چاپ شده کتابی است که از مجموعه «از ایران چه می‌دانم» که با عنوان «دیموریان» تألیف شده است. این کتاب چهل و هشتین کتاب از این مجموعه است و در مورد دوره تیموریان که مربوط به قرن نهم ایران می‌شود، بحث بررسی شده. چون کتابی که صرفاً به دوره تیموریان بپردازد، در تاریخ نویسی کشور نداشتیم. مثلاً کتاب‌هایی بودند که تیموریان را با حکومت‌های همسفر مثلاً ایلیخان و سلجوقی‌ها، آق‌قویونلو بررسی کرده بود، اما این کتاب صرفاً به تیموریان می‌پردازد و به جویاب مختلف آن حکومت، به لحاظ اجتماعی و هنری در ایران آن زمان هم اشاره می‌شود. دوره‌ای که از جنبه فعالیت‌ها و آفرینش‌هاش هنری در تاریخ ایران

بسیار مهم است و همینطور تأثیرات آن دوره به دوره‌های بعدی و آثاری که علاوه بر ایران در کشورهای چون افغانستان و ازبکستان به یادگار مانده است. کتاب بعدی که در نیمه اول اردیبهشت منتشر می‌شود کتابی است که از نویسندگان و محققان برجسته ترجمه شده و از اشعارات پوشنگر محسوب می‌شود. این کتاب بحث و بررسی جامعی را مع به تنوع زبانی و فرهنگ در جامعه اطلاعاتی است که یکی از اهداف‌های اصلی دست‌اندرکاران و افرادی است که روی فرهنگ و زبان‌های بومی کار می‌کنند. چون بسیاری از زبان‌های محلی در این شرف انقراض و فراموشی است. به خاطر این احساس خطر و با فرامی‌شدن جامعه اطلاعاتی و مباحث تکنولوژی و شبکه‌های جهانی شدت این زبان‌ها تهدید می‌شود و نگارنی فرهنگیان را سبب می‌شود. امروز که در اینترنت زبان انگلیسی تسلط بی‌چون و چر دارد و پرداختن به زبان‌های محلی از ضروریات محسوب می‌شود و پیشنهاد می‌دهم در این کتاب طرح می‌شود و تمهیداتی اندیشیده شده که چگونه از نابودی این زبان‌ها جلوگیری کرد. اسم این کتاب تنوع زبانی و فرهنگی در

غلامرضا امیرخانی

محمود شریف

آزادتهرانی (م‌آزاد)

جامعه اطلاعاتی به است. این کتاب را سازمان اشعارات کتابخانه ملی چاپ و منتشر می‌کند. می‌توانم به تحقیق دیگری اشاره کنم که سلفه‌ای از آن در بین این منتشر شده ندیده‌ام. این تحقیق پیرامون تاریخ کتابخانه‌های شیعی و تاریخیچه داشت خواهد بود. من سعی کردم در این تحقیق از زمان نامه اظهار شروع کنم و تا به عصر حاضر برسم که عمدتاً در ایران این کتابخانه‌ها حایر بود. این تحقیق در دیواره‌معارفی چاپ می‌شود که در قم در مورد شیعیان ایران قرار است منتشر بشود.

شاهنامه برای نوجوانان

محمود شریف آزادتهرانی (م‌آزاد)
شاه، من شاهنامه را به نثر برای نوجوانان بازآفرینی کرده‌ام. معمولاً شاهنامه را که به نثر برای بچه‌ها می‌نویسند، خلاصه داستان شاهنامه است. روایت به این صورت هیچ طبعی برای بچه‌ها ندارد. من تمام جزئیاتی که فرمودی در داستان‌های شاهنامه آورده‌ام. مصرع به مصرع (بخصوص مصرع‌های دشوار و با ترکیب‌های ناآشنا)، بازآفرینی کردم. یعنی کاری کردم که یک جوان متن را می‌خواند، به کتاب لغت‌معنی و شرح شاهنامه مراجعه نکند.

اشتیاق و علاقه پیدا کند و برود خودش شاهنامه را بخواند. مثلاً متن متروش را هم باید به همین صورت که در منظومه هست، در فروریم که خواننده نوجوان کتبخ کتبخ خواندن آن را پیدا کند. وقتی این را به افراد صاحب‌نظر دادم و خواندند خیلی پسندیدند. من تمام شاهنامه را بدون حذف هیچ بیتی کار کرده‌ام که در ۲۵ جلد بتفصیح چاپ می‌شود. الان چهار جلدش آماده شده که در ایام تابشگاه بین‌المللی کتاب تهران منتشر می‌شود. می‌دانم من چکار کرده‌ام. هر کتاب را به داستانی اختصاص داده‌ام که این ابتکار ناشر بود. مثلاً «مسک سهولاب»، «مسک سپاس»، هر داستانی را جدا جدا به صورت زمان روایت کردم. با داستان مسک فریادونه، در حالی که سوگنامه ها بوده، آماده است. در کنار اینها برای بچه‌ها هم داستان‌های از شاهنامه که برای‌شان جذاب بوده مثل داستان زال یا داستان سیمرغ یا داستان ستاره که قهرمانش بیشتر بچه بچهد، یا داستان دیو و قصه‌های رشتن را به همراه نقاشی و تصویر قرار است برای بچه‌ها چاپ کنیم. مثلاً این کتاب‌ها ناشر هاجر است. از مجموعه شعرهایی که مجموعه دارم که فرار شد شعرهای جدید را در یک دفتر چاپ کنیم. فعلاً هم یک گزینه که نشر ماه روزی منتشر کرده بود تجدید چاپ شده است. این گزینه با اسم «باید عاشق شد و رفت» منتشر شده بود که الان به چاپ سوم رسیده است.

زبان فارسی فرارودی

دکتر علی روانی توپسته و محقن
من فعلاً کتاب آماده‌ای برای چاپ ندارم. کتاب‌های آماده همین‌هایی بودند که چاپ شده‌اند.

کتاب «زبان فارسی فرارودی» را که منتشر رویش کار کرده بودم اخیراً چاپ شده و دانش هم نشر همس است. از کتاب چندی است که به بازار آمده است. و یک مقدمه مفصل هم دارد که پیرامون تحول زبان فارسی در آسیای میانه و شاخه‌های مختلف زبان فارسی است. گزینه فارسی فرارودی با زبان فارسی ماورائهنهری یکی است که با زبان بسیاری از حوزه‌های جغرافیایی ایران تفاوت‌های واژگانی، ساختاری و آوایی دارد. ترتیبی زبان فارسی از زبان‌های ایرانی میانه، بزرگ زبان سغدی یکی از عوامل مهم و برجسته تعمیم‌گویی زبان فرارودی (تاشیکی) یا دیگر حوزه‌های زبان فارسی است. زبان سغدی فرزما در حوزه‌هایی از ماوراءالنهر و جایگاه یک زبان نوشاری و گفتاری کاربرد و کارایی داشت. آرزبایی تاران و ایرانی‌توژان فرارودی، برای نگهبانی از داشته‌های زبانی و فرهنگی خویش و پایداری این مجموعه، در تقابل با زبان عرب، کوشیدند که از این آلودخته‌ها بهره‌برند تا زبان عربی نتواند در همه حوزه‌های فرهنگی آنها اثرگذار باشد و زمینه‌های فرهنگی آنها را متزلزل و نلود کند. از این رو از توانایی‌های مختلف زبان سغدی بهره‌برند، بسیاری از واژه‌های سغدی را در سوره‌ها و نوشته‌های خود به کار گرفتند به این گونه زبان فارسی نوین را با زبان سغدی و برخی دیگر از زبان‌های ایرانی میانه شرفی می‌بخشدند و از توانمندی آنها سود جستند. کتاب زبان فارسی فرارودی (تاشیکی) با همکاری شکیبا سیاد از سوی نشر هرمس در حلقه رسمی چاپ شده است.

تاس ۲۶۴۰

مصق و کوتا

کتاب **مجموعه** تعدادی مقاله در خصوص ملی شدن صنعت نفت و کردی در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ می‌باشد. نویسنده مقالات پدفر از ایرانیان خارج از کشور می‌باشد. مقاله آفرین مربوط به مایلان کاروان است و اشعارات قصیده‌سرا در تارک چاپ آن می‌باشد.

سیر تحولات اجتماعی زبان بر مبنایسدل اخبار ایران

عنوان کتابی است از مرفیه کریمی‌زاده، کتاب در سه فصل به وضعیت زبان در اوپا و سپس تحولات اجتماعی زبان در یکصد سال اخیر ایران و در نهایت نتیجه‌گیری پرداخته است. اشعارات اکنون در تارک چاپ آن می‌باشد.

جانش‌های پشیمان‌های مامرتین علی و سیاست

عنوان کتابی است از حمیدرضا آتئی‌آبلی، کتاب **مجموعه** سخنرانی‌های مؤلف طی سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۸۰ است که به موضوعات مختلفی مانند مذهب و مسائل فلسفی، پولترسیسم، دینی، رواداری، علم و دین و جامعه غرب و ایران و مسائل اجتماعی و ارزشی در دینک‌های سیاسی اجتماعی پرداخته است. مؤسسه تحقیقات و ترجمه علوم انسانی در تارک چاپ آن می‌باشد.

توسندگان قرن بیستم و نژاد آریه

عنوان کتابی است تألیف هریب ولسی ترجمه احمد گلشاهی، یور، این کتاب به معرفی هرنده نقاش و شاعر فرانسوی زبان آریب و گرایش‌های هنری وی و شرح بعضی آثار هنری و یا شاعر وی از نظر فنی و ادبی پرداخته است که اشعارات ماضی آن آماده چاپ خواهد کرد.

چرششمه پیدایش کمندی

عنوان کتابی است از عطاالله گویان کتاب **حاضر بررسی** تحلیل شکل‌گیری و روند نامشابه‌های کمندی در بیان داستان است که ابتدا احسانکه و چرششمه کمندی در بیان را جستجو می‌کند و سپس به بررسی آثار آریستوفان که بخش دیگری از کمندی بیان است، می‌پردازد اشعارات نظره در تارک چاپ آن است.

سعدای ساین پال‌ها

عنوان کتابی است از علی‌اکبر کوسف، مؤلف ایرانی‌توجه به مسائل فزونی و تراخ‌های روسی روسی و نامیدی به دنیا مطلق بر وی، فع این مشکلات ارائه کرده است و در کتاب مطلب آتئی از فران شاعره، مثال آورده است. مویب آرمین فکری و ردعی می‌شود. اشعارات جلچ‌دری در تارک چاپ آن است.

ایلیخان

عنوان کتابی است از یعقوب آژند که با ترجمه چندین ترجمه‌های را شامل می‌شود که در مورد مغزلان در ایران و حوادث پس سقوط ایلیخان تا قدرت‌طلبی نپوریان از اداتل می‌کند. اشعارات موی در تارک چاپ آن می‌باشد.

دشک‌ی و شعر ارباب الممالک فرامانی

عنوان کتابی است از علی موسوی کرمانی، اثر حاضر ابتدا به مطلق در خصوص زندگی‌های الملک‌های پادشاه در قلعه به شرح شخص‌ها و لقب‌های شخصی آنی آورده‌است. اشعارات شادابی در تارک چاپ آن می‌باشد.

چاری

عنوان کتابی است از اسلام‌پور مرزوک با ترجمه و شاعر محمدرحی قصبی اثر حاضر نامشابه‌های گزنده از نویسنده بزرگ فلسفی می‌باشد که شخصیت اصلی نامشابه‌چشم‌پوشکی است که روزی جوفی به همراه پدیدروکتز فرحالی که فکلی در دست دارد به مطب او می‌آید.

فرزتمزئین

عنوان کتابی است از احمد نصرایی که بر اساس زبان فنی و استعاره به معرفی عناصر ترجمه می‌پردازد و جایگاه هر کدام از این عناصر را در زندگی‌های مختلف بررسی می‌کند. اشعارات کلامی پیا در تارک چاپ آن می‌باشد.

تیمورالتم

عنوان کتابی است از جان‌گری با ترجمه عرف‌رضا حسینی پهنی، کتاب در حدیث‌هایی بخش تاریخی و مذکری بخش فلسفی، بررسی فرآورد هم عنوان یک مکتب پرداخته است. اشعارات بقه در تارک چاپ آن است.

پ. پ. مثل تقاضم

ادب، مثل تقاضم، عنوان نازومین کتاب رویا صبادر طرئوس و محقن باسلفه است که از سوی نشر نالت به زیر چاپ رفت. نشر نالت این کتاب را در نامشگاه بین‌المللی کتاب تهران عرضه می‌کند.

<p>میرقدشته ناصر الدین شاه بارن‌نویسی و تعلیق مطابق ۱۲۰۰ ۱۱۰۰۰ روای و مناویسی و تعلیق مطابق مطابق</p>	<p>اهارولامه</p>	<p>میرقدشته ناصر الدین شاه بارن‌نویسی و تعلیق مطابق ۱۲۰۰ ۱۱۲۰۰ روای و مناویسی و تعلیق مطابق مطابق</p>
<p>معانی توانسته است با تفصیح و عبارات تمام و لغت و جملات و لغات و لغات و لغات و لغات و کلمات و معانی و کلمات و کلمات و کلمات معنی کو به معنی داشته و پس مدحی است. این قدرت در دانش او و نویسنده کتاب و نوشتن سعدی است آنگاه و شاعر کسب کسی از پسندش آورد، پس از او تمامه فایده نوی و تسلیم بود و بعضی و بعضی آنگاه با چنین به داشته‌ام.</p>	<p>تهران - خیابان انقلاب اسلامی - بین خرابان اروپاییان و دانشگاه - ساختمان فروردین بین - طبقه ۳م صفحه تلفن: ۳۹۸ - ۱۵۸۷۵ - تلفنکسی: ۳۹۹۰۳۱۲ - ۳۹۲۹۹۵۵ info@afshar.com@yahoo.com</p>	<p>مطابق میرزا علی‌اکبر خان تیمور که با استنادات کتابی از فضل‌الدین‌علی‌حسینی‌مجموعه مطالعات و دیدگاه‌های کورن‌آوران‌مطالعات مطابق با کلام‌های همسفر. سعادت‌مطالعات وایه و بیگاه از معانی‌مطالعات بود لایح ظاهر کند فرضی و کلامی - از جمله حوادث این حوادث خوانی است که نویسنده کتاب حاضر نوشتن دارد تا با نگارند و بارن‌نویسی که کتب در دوره ۱۲۰۰ خوانند و با این پویانده کتاب‌ها.</p>